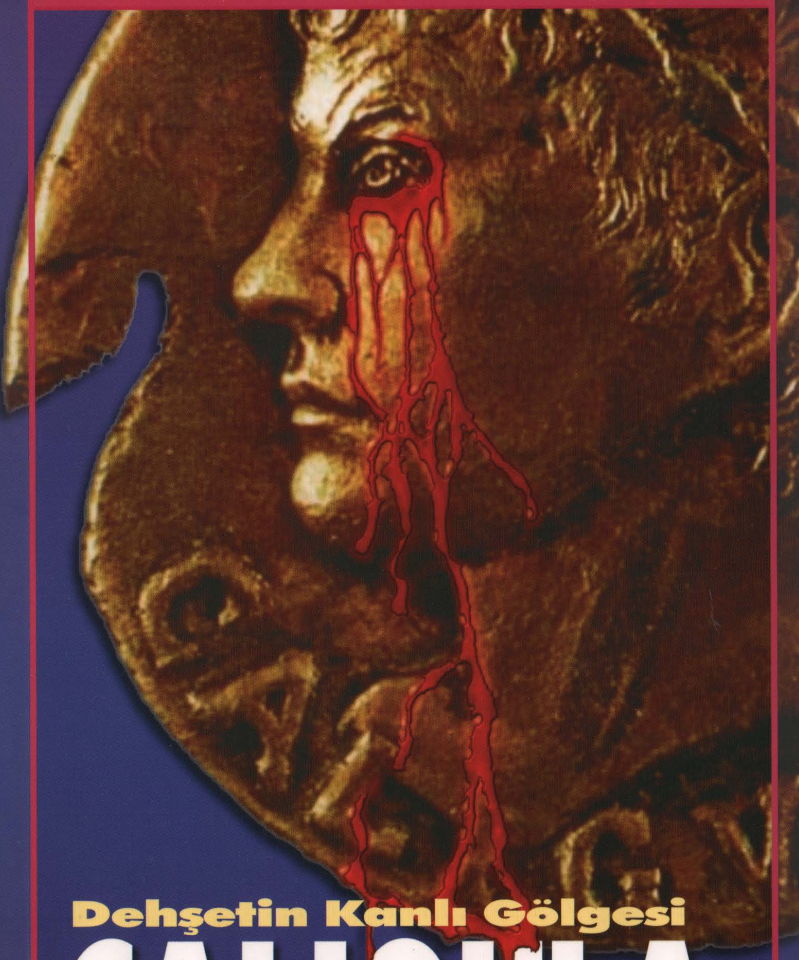
BİYOGRAFİK ROMAN

Dehşetin Kanlı Gölgesi

CALIGULA

A. Mümtaz İDİL

Etkin yayınevi

BİYOGRAFİK ROMAN

Dehşetin Kanlı Gölgesi

CALIGULA

"Tanrılar Tanrısı Jüpiter adına yemin ediyorum ki, seni imparatorlar listesinden sileceğim ve tarih senin gibi bir musibetin yaşadığını asla bilemeyecek!"

Chaerea kanlı bıçağını üzerindeki beyaz harmanisine sildikten sonra, yerde can çekişmekte olan Caligula'ya baktı. Yaşamının son dört yılını cehenneme çeviren bu adamın can çekişmesi ona garip bir zevk veriyordu. Özellikle de son bir yılda yaşamı kâbusa dönmüştü. Tırnaklarının ucuna kadar kin doluydu. Bunu tanımlaması, şiddetini ölçmesi mümkün değildi. "Yüce Sezar," diye mırıldandı. "Biz Romalılar sana haksızlık etmişiz!" Dehlizin nemli ve pis havasını taze kır havası koklar gibi derin derin soludu. Çevresinde toplanan diğer imparatorluk muhafızlarına bakıp, başıyla işaret verdi. Aralarında Konsül Conelius Sabinus'un da bulunduğu yaklaşık on kişi hançerini ve kılıcını çekmiş, yerde harmanisinin arkasına gizlenerek kendini korumaya çalışan adama rastgele saplıyordu.

Etkin yayınevi

Kitap üzerine

Kişiliği ve yaşamı unutulmayacak kadar ilginç, akıldan çıkmayacak kadar da ürkütücü öğeler içeren çılgın bir imparator...

Bu kitapta, bilinmeyen yönleriyle Caligula'nın yaşamöyküsünü roman tadında okuyacak ve "keşke tarihi de edebiyatçılar yazsaydı" diyeceksiniz.

Yazar Üzerine

A.Mümtaz İdil, 11 Temmuz 1952'de doğdu. İlk ve orta öğrenimini Zonguldak'ta tamamladı. 1974'te A.Ü. Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Rus Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi. A.Ü.Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne bir yıl "misafir öğrenci" olarak devam etti. Prof.Dr. Cem Eroğul ve Prof.Dr. Mete Tuncay'ın öğrencisi oldu. Hacettepe Ü. Felsefe Bölümü'nde İona Kuçuradi ve Oruç Arıoba'nın öğrencisi oldu. A.Ü.Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi bölümünde iki yıl yüksek lisans eğitimi gördü. Prof.Dr. İnci San ve Prof.Dr. Cahit Kavcar'ın öğrencisi oldu.

Rusça mütercimlikle çalışma hayatına başlayan İdil, 1976'da TCDD'de devlet memurluğuna geçti. 1984 yılında devlet memurluğundan istifa ederek ANKA ajansında gazeteciliğe başladı. Aktüel dergisinde Ankara İstihbarat Şefi olarak Prof.Dr. Kurthan Fişek ile çalıştı.

1992 yılında Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürlüğü'nde Genel Müdür Yardımcısı oldu. Bir yıl sonra aynı bölümün Genel Müdürlüğü'ne yükseldi ve bir yıl bu görevi yürüttü. Daha sonra yeniden gazeteciliğe döndü. Sırasıyla Siyah Beyaz gazetesinde Yazı İşleri Müdürlüğü, Günaydın Gazetesi'nde Ankara İstihbarat Şefliği, Akşam gazetesinde köşe yazarlığı yaptı.1998 yılında yeniden Kültür Bakanlığı'na Basın Müşaviri olarak döndü. Aynı yılın sonunda Çorum İl Kültür Müdürü ve 2002 yılında emekli oldu.

1977 yılında Dönemeç dergisinde edebiyat hayatına atılan A.Mümtaz İdil'in bugüne kadar Türk Dili, Sanat Olayı, Dönemeç, Varlık, Gösteri, Sanat Dergisi, Cumhuriyet Kitap Eki, Türkiye Yazıları gibi periyodik yayınlarda binden fazla makalesi yayınlandı.

Çeşitli gazetelerde köşe yazarlığı yapan İdil, halen Odatv internet sitesinin Ankara temsilciliği görevini yürütüyor.

Yazarın, yayınevimizden çıkan ***Rasputin*** ve ***Caligula*** adlı eserleri dışında ***Gerçeklik ve Roman*** (Dayanışma Yayınları, 1984 Akademi Kitabevi İnceleme Birincilik Ödülü), ***Sovyet Romanı*** (inceleme, Yarın Yayınları), ***Bir Sevgi'nin Öyküsü: Sevgi Soysal*** (inceleme, 1. Baskı Kavram Yayınları, 2. Baskı Kültür Bakanlığı Yayınları), ***Atak Oyunun İki Dehası: Alyehin-Tal*** (Satranç, İki ayrı baskı), ***100 Soruda Satranç*** (Anka Yayınları) adlı özgün eserleri ve yayınlanmış *Bilinmeyen Bir Kadından Mektup* (Stefan Zweig, Rusça), *Budala* (Dostoyevski, iki cilt, Rusça), *Delikanlı* (Dostoyevski, iki cilt, Rusça), *Foma* (M.Gorki, Rusça), *Çocukluğum* (M.Gorki, Rusça), *Ekmeğimi Kazanırken* (M.Gorki, Rusça), *Benim Üniversitelerim* (M.Gorki, Rusça) adlı çeviri eserleri bulunmaktadır.

Biyografik Roman Dizisi: 2

© 2003 **Etkin Yayınevi**

1.Baskı: Mayıs 2003
2. Baskı: Aralık 2006
3. Baskı: Şubat 2008
4. Baskı: Ekim 2010
5.Baskı: Eylül 2011
6. Baskı: Ekim 2012
7. Baskı: Ekim 2013

Bu kitabın her türlü yayın hakları Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince Bilgi Basın Yayın Paz. San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir.

Genel Yönetmen
Kesim Danışman

Yazan
A. Mümtaz İDİL

Düzelti
Erdem Anılan

Sayfa Düzeni
Yasin Keskin

Kapak
Ali İmren

Baskı
Sözkesen Matbaası

ISBN: 975–6391–00–6

Etkin Yayınevi
Merkez: Sümer Sokak 40/3 Kızılay / ANKARA
Şube: Sümer Sokak 30/1 Kızılay/Ankara
Tel: (0 312) 229 18 66 - 229 75 04 **Fax:** 0 312 229 97 33
Elektronik posta: etkin@etkinyayinevi.com

www.etkinyayinevi.com

Etkin Yayınevi, Bilgi Basın Yayın Paz. San. ve Tic. Ltd.Şti'nin markasıdır.

Dehşetin Kanlı Gölgesi

CALIGULA

A. Mümtaz İDİL

Atkın
yayınevi

Çağımızın Caligulaları

İnsanlık tarihinin karanlık yüzleridir Caligulalar. Zalimliğin simgesi olmuş, insanlık suçunu işlemiş, yeryüzüne hep bela getirmiş Caligulalar, ne yazık ki, bugün de adları farklı bile olsa yine insanlığın başına çorap örmektedirler.

Romalı Caligulaların tarihteki kanlı yerlerini günümüzün yeni bir Roma İmparatorluğu'nu inşa etme hayali ile teknolojiyi ölüm makinesi gibi kullanan kovboylar almıştır.

Dünyanın dört bir yanı çağdaş Caligulaların tehdidi altındadır. Sara nöbetleri geçirdiğinde gözü kandan başka bir şey görmeyen Caligula kimliğine dönüşen İmparator Gaius Caesar Germanicus'un zalimliği altında inleyen Roma halkı gibi...

İnsanlık; Caligula, Neron gibi yüz yıllar sonra dünyayı yönetmeye soyunan bir başka zalim ve manyak diktatör faşist Hitler sanki hiç yaşanmamış gibi unutulmaya yüz tuttuklarında yeni bir şokla kendine gelmiştir. İnsanlık, insanlığı insani değerler adına katletmeye soyunan çağdaş Caligulalar'ın dünyanın dört bir yanında çoluk-çocuk, yaşlı, kadın ayırt etmeden akıllı bombalarla döktüğü kan karşısında ayağa kalkmıştır.

Avusturalya'dan New York'a, Güney Afrika'dan Moskova'ya insanlık, insani değerleri çağdaş Caligulalar'ın ayakları altında ezilmekten kurtarmak için sokaklara dökülmüştür.

Caligulalar, dünyaya hükümdar olmak isteseler de, sonları hep aynı şekilde noktalanmıştır. Hayat ve insanlık, Caligulalar'ı, sonradan yenileri başa bela da olsa, tarihin çöplüğüne göndermiştir. Üçüncü bin yılın Caligula'sı olma histerisi içindeki can kıyıcıların sonu da elbette aynı olalaktır.

Caligulalar'ı bilmeden insanlığımıza sahip çıkamayacağımız, tarihin tanıklığında mümkün görülmemektedir.

Mümtaz İdil'in bir solukta okunan bu yapıtı insanı, insanlığa sahip çıkmak için sarsmakta, adeta onu Caligulalar'a karşı teyakkuza geçirmektedir.

Caligula'yı anlatan bu kitapçıkla çağdaş Caligulalar'ı sergileyen Mümtaz İdil'in usta kalemine ve eline sağlık...

Metin Aksoy
Ankara, 23 Nisan 2003

Gaius Caesar Germanicus
CALIGULA

İ.S. 31 Ağustos 12 – İ.S. 24 Ocak 41

Asıl adı Gaius Caesar, tam adı Gaius Caesar Germanicus (d. İ.S. 31 Ağustos 12, Antium, Latium ö: İ.S. 24 Ocak 41, Roma). İ.S. 37'den 41'e kadar Roma imparatoru. Tiberius'un yerine geçen Caligula, dört yıl baskıcı bir yönetim uyguladı. Doğduğunda verilen Gaius Caesar adının yerini, Tiberius'un yeğeni ve üvey oğlu olan babası Germanicus Caesar'ın askerlerinin taktıkları Caligula (Küçük Çizme) lakabı aldı. İ.S. 19'da babasının, 33'te annesi Agrippina'nın, 31'de ağabeyi Julius Caesar Nero'nun, 33'te diğer ağabeyi Drusus Caesar'ın ölümlerinden Tiberius sorumlu tutuldu.

Tahta çıktıktan sonra yedi ay ağır bir hastalık dönemi geçtirdi. Yönetimi yeniden ele alınca vatana ihanet yargılamaları başlattı. Zalimliği ve despotça kaprisleriyle ün saldı. Tahta çıkmasında önemli rol oynayan muhafız alayı komutanı Naevius Sutorius Macro'yu ve Tiberius'un torunu Gemellus'u idam ettirdi. İlahi bir varlık olduğunu öne sürdü. Kudüs Tapınağı'na heykelinin dikilmesini istedi. Atını konsül yapmak istediğine ilişkin bilgiler bazı kaynaklarca yalanlandı.

Ablası Drusilla'ya karşı aşırı sevgisi vardı. 38'de ölen ablasını Diva (Kadın Tanrı) olarak kutsadı. Drusilla Roma'da bu şekilde kutsanan ilk kadın oldu.

Bazı bilim adamları Caligula'nın Mısırlı Ptolemaiosların kardeşler arası evliliklerini örnek alan bir tür Helenistik monarşi kurmak amacında olduğunu öne sürmüşlerdir. Başkaları ise hastalandıktan sonra delirdiğini söylerler ama buna ilişkin kanıtların çoğu kuşkuludur.

Caligula, 40 yılı başlarında, İngiltere'ye saldırmak amacıyla iki yeni lejyon oluşturmak için Galya'ya gitti. Ağustos 38'de İskenderiye'deki katliam ve 39 kışında Filistin'de ortaya çıkan karışıklıklar, Caligula'nın 40 yazında Kudüs Tapınağı'na heykelinin dikilmesi buyruğunu vermesine yol açtı, ancak daha sonra bu buyruğunu geri almaya ikna edildi.

Gaius Caesar, diğer adıyla Caligula, Roma'da düzenlenen Palatin Oyunları sırasında Cassius Chaerea adlı muhafız ve arkadaşlarının kurduğu bir komplo sonucu öldürüldü. Yerine Claudius geçti.

Dehşetin Kanlı Gölgesi
CALIGULA

Cassius Chaerea, bıçağını Caligula'nın savunmasız bedeninden son kez çekti ve karanlık dehlizin koridorlarına tüm gücüyle haykırdı:

"Tanrılar Tanrısı Jüpiter adına yemin ediyorum ki, seni imparatorlar listesinden sileceğim ve tarih senin gibi bir musibetin yaşadığını asla bilemeyecek!"

Chaerea, kanlı bıçağını üzerindeki beyaz harmanisine sildikten sonra, yerde can çekişmekte olan Caligula'ya baktı. Yaşamının son dört yılını cehenneme çeviren bu adamın can çekişmesi ona garip bir zevk veriyordu. Özellikle de son bir yılda yaşamı kâbusa dönmüştü. Tırnaklarının ucuna kadar kin doluydu. Bunu tanımlaması, şiddetini ölçmesi mümkün değildi. "Yüce Sezar," diye mırıldandı. "Biz Romalılar sana haksızlık etmişiz!"

Dehlizin nemli ve pis havasını taze kır havası koklar gibi derin derin soludu. Çevresinde toplanan diğer imparatorluk muhafızlarına bakıp, başıyla işaretini verdi. Aralarında Konsül Conelius Sabinus'un da bulunduğu yakla-

şık on kişi hançerini ve kılıcını çekmiş yerde, harmanisinin arkasına gizlenerek kendini korumaya çalışan adama rasgele saplıyordu.

Caligula darbelerden kaçınmak için ileri doğru sürünerek bir hamle yapmaya çalıştı ama başarılı olamadı. "Kalkmalıyım," diye geçirdi içinden. "Tanrılar ölmez. Ölmemeli. Mutlaka kalkmalı ve Chaerea'yı cehenneme göndermeliyim!" Birden kendini çok yorgun hissetti. Uykusu gelmiş gibiydi. Gözünün önünde Drusilla belirir gibi oldu, kayboldu. "Geliyorum sevgilim," diye mırıldandı. "Geliyorum sevgili kardeşim..."

Yüzü boydan boya çaprazlamasına kesilmişti. Kısa boynunu içeri çekti ve darbelere kendini bıraktı. Birkaç dakika sonra bacakları ve kolları titremeye başladı. Tırnaklarıyla dehlizin mermer tabanını avuçlamaya çalıştı. Ardından, derin bir soluk verdi. Tıpkı uykuya yatan uslu çocuklar gibi, yanağını soğuk mermere dayadı ve öylece kaldı. Titremeler durduğunda ölmüştü.

Chaerea, "Keşke hiç yaşamamış olsaydın Gaius Germanicus," dedi. "Sana Caligula adını vermekle, çizmelerin adını kirlettik! Roma'nın kanlı çamuruna bulanmış çizmeler bile senin geçmişinden daha az kanlıdır. Sen ki, tüm Roma'nın ahlak zincirlerini kopartarak, aşağılık duyguların yüceltilmesine yol açtın! Sen ki, en yakın dostlarını Tanrı adını kullanarak kendine kurban ettin! Cehennemi Roma'ya taşıdın ve çatal uçlu yılan dilinle tüm ahlaki değerleri yerle bir ettin! Elveda Calilgula! Gittiğin yerde dostlarınla buluşacaksın! Roma, senin açtığın kanlı yolu, sonsuzluğa dek kapatacak ve bundan böyle senin varlığından utanacak. Çocuklarını senin adınla korkutacak! Yüce Germanicus yaşasaydı eğer, ilk kılıç darbesini boynuna o vururdu... Onun hatırına, seni hiç yaşamamış kabul ediyorum. Bütün Roma da böyle

kabul edecek! Artık, Tanrılar Tanrısı Jüpiter'in dünyaya fırlattığı ölü bir iblisten başka bir şey değilsin!"

Chaerea'nın dehlizin ortasında çılgınlar gibi bağırmasını Conelius Sabinus'un omuzuna elini koymasıyla kesildi. "Sakin ol Chaerea," dedi Sabinus. "Artık o bir ölü... Bir pislik çuvalından başka bir şey değil. Oysa biz yaşıyoruz ve Roma'nın bize ihtiyacı var. Umarım ettiğin yeminler yerine gelir ve Caligula tüm insanlık tarihinden bir daha geri gelmemek üzere silinir gider. Haydi, artık sakin ol, işimize bakalım."

Ama Chaerea'nın kehaneti yerine gelmedi. Tarih, Chaerea'nın yeminine, Roma Senatosu'nun da kararına rağmen, Caligula'yı imparatorlar listesinden silmedi ve şöyle yazdı:

"Asıl adı Gaius Caesar Augustus Germanicus (doğumu: İ.S. 31 Ağustos 12 – ölümü İ.S. 24 Ocak 41), İ.S. 37-41 arası Roma İmparatoru."

Gaius Germanicus, babasının gözü önünde yavru bir kediye eziyet ederken, babasının içi bulandı ve kediyi oğlunun elinden almaya çalıştı. Gaius hırçın bir tavırla kediyi bir kenara fırlatıp, babasına yaşından beklenmeyecek bir nefretle baktı. Oğlunun gözlerinde ölümün gölgesini gören Germanicus'un yüzü sarardı. Kafasındaki karışık düşünceleri bir kenara bırakarak tüm dikkatini Gaius'a verdi.

Gaius için çok endişeleniyordu. Çocuğun zaman zaman kendisini kaybederek karanlık bir boşluğa daldığını ve böyle anlarda kişiliğinin bütünüyle değiştiğini düşünüyordu. Beş yaşında olmasına rağmen, diğer kardeşlerinden çok farklıydı Gaius. Farklı ve çirkin...

Gaius'un yaramazlıkları, beş yaşında bir çocuğun yaramazlıklarına benzemiyordu. Çevresine yönelik taşkın davranışları yoktu, haylaz denilen tiplerden de değildi. Gürültü çıkarmayı seviyordu. İnsanlarla fazla ilgilenmiyordu. İlgisini daha çok diğer canlılar ve eşyalar çekiyordu. Çevresiyle ilişkisini kesip, saatlerce

ufak tefek eşyalarla oyalanıyordu. Konuşmuyor, ama mutlaka iniltiye benzer sesler çıkarıyordu. Kimi zaman bakışlarını bir noktaya sabitleyip, oturduğu yerde saat sarkacı gibi sallanıp duruyordu. Kimi zaman da ahşap dolapların içine saklanıyor, saatlerce dışarı çıkmıyor ya da peşinden kovaladığı bir hayvana eziyet etmek için koşturdukça soluk soluğa kalıyordu. İşin tuhafı, hayvanı yakalayamasa bile, koşmaya devam ediyor, koşarken de anlamsız çığlıklar atıyordu.

Gaius, atlarla karşılaşıncaya kadar hiçbir hayvandan hoşlanmadı. Bakıcısıyla birlikte ilk kez atların bulunduğu ahıra gittiğinde, büyülenmiş gibi bakakaldı. Bu kendinden çok daha iri, koca kafalı hayvanları görünce onlara eziyet edemeyeceğini anlamıştı. Onları ürkütmek yerine onlarla dost olmayı yeğledi. İlk kez, eziyet edemeyeceği insan dışı bir varlıkla karşılaşıyordu.

O günden sonra, sık sık bakıcısı Mereia'nın elinden tutarak onu ahıra sürüklemeye, orada dakikalarca, hiç kıpırdamadan atları izlemeye başladı. Atlar onun için çevresindeki diğer hayvanlardan daha farklıydı. İri olmaları, atlara eziyet etme olasılığını ortadan kaldırıyordu, ayrıca onlara yaklaşmaya da korkuyordu. Atların iri vücutları, kıvrak hareketleri küçük Gaius'u adeta büyülüyordu. Daha sonraları Collesium'da, önlerine gladyatörleri attığı vahşi hayvanları gördüğünde de aynı duyguyu yaşayacaktı.

Beş yaşında olmasına rağmen, henüz ağzından anlamlı tek bir kelime çıkmamıştı. Boğazından boğuk

sesler çıkıyor, canı bir şey istediğinde işaretlerle ve hırıltılarla anlatmaya çalışıyordu. Eğer anlatamazsa tekdüze ve durmaksızın çığlık atmaya başlıyordu. Böyle durumlarda istediği şey bulunup da verilinceye kadar susmuyordu.

Baba Germanicus, oğlunun sağlıksız davranışlarının altında müthiş bir potansiyel enerji yattığını, zamanı gelince bu enerjinin açığa çıkacağını ve belki de insanlık tarihine adını yazdıracağını da biliyordu. Tek beklentisi, tarihe yazılacak bu adın altında Germanicus soyadını utanca boğacak bir "alt başlık" olmamasıydı.

Germanicus, Augustus'un yerine geçen İmparator Tiberius'un hem yeğeni hem de evlatlığıydı. Bu durum, oğullarının yaşamını bir açıdan tehlikeye atıyor, bir açıdan da garantiye alıyordu. Tiberius'un kendisinden sonra gelecek imparatoru erken seçmesi halinde yeğenler, kardeşler veya evlatlıklar arasında çıkabilecek bir kıyım ortadan kaldırılabilirdi. Ama Tiberius'un kararsız kalması veya zamansız ölmesi halinde ortalık kan gölüne dönebilirdi.

Gaius'un o sıralar taht kavgasıyla bir ilgisi yoktu. Her şeyden önce Gaius çok küçüktü. Ayrıca, tüm Roma imparatorluğu, Germanicuslar'ın küçük oğullarının hasta olduğunu biliyordu. Roma halkına göre Tanrılar Tanrısı Jüpiter, Gaius'u Aşk Tanrısı Cupid'e kurban edilmek üzere dünyaya göndermişti ve çocuğun bedenini kötü ruhlar sarmıştı. Bunlardan kurtulması ancak Cupid'e kurban edilmekle mümkündü.

Bu durumda Gaius taht için bir aday veya tehlike olamazdı.

Ama Baba Germanicus hiç de böyle düşünmüyordu. Onu farklı düşüncelere iten en önemli neden, oğlunun gözlerinde gördüğü ve bir türlü açıklayamadığı dehşetli pırıltılardı.

İmparatorluk için Drusus'un oğlu ve Tiberius'un torunu Gemellus en büyük adaydı, ama Tiberius'un evlatlığı olması nedeniyle, Roma yasaları gereğince, Germanicus'un üç oğlunun da, en azından kağıt üzerinde, Roma İmparatoru olma şansı vardı. En büyük oğlu Nero, onun küçüğü Drusus imparator olabilecek nitelikleri üzerlerinde taşıyorlardı. Caesar (Sezar) soyundan geldikleri için iki kardeşe de imparatorluk yolu açıktı. Gaius ise ayrı tutuluyordu.

Son kararı Tiberius verecekti. Gemellus'un babası Drusus'a göre, Germanicus'un iki oğlunun şansı kendi oğluna göre daha fazla sayılırdı. Tiberius, yeğenlerinden herhangi birini, torunu Gemellus'a tercih edebilirdi, çünkü Tiberius torununu son derece yeteneksiz ve akılsız buluyor, her fırsatta da bunu dile getiriyordu.

Germanicus ise Gaius'a diğer kardeşlerinden, hatta Gemellus'tan bile fazla şans veriyordu. Bunun nedenini asla açıklayamıyordu ama hissediyordu. Belki de Gaius'un kendine özgü hırçınlığı ve diğer kardeşleriyle arasında önemli ölçüde mesafe bırakması, bu şekilde düşünmesine neden oluyordu.

Baba Germanicus'a göre, Gaius sanki daha önce de bu dünyada yaşamış ve yarım kalan bir işini ta-

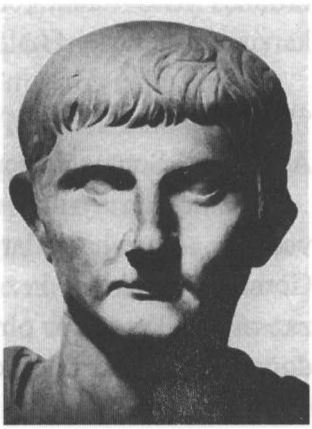
mamlamak için geri dönmüştü. Normal davranışlar göstermiyordu belki ama yaşına göre de davranmıyordu. Eğer, herhangi bir isteği yoksa, insanlarla ilişkisinde son derece ağır başlı ve dingindi. Sorulan soruları ya duymazlıktan geliyor ya da çok kısa, ama anlaşılmaz biçimde yanıtlıyordu. İlgi alanı çok farklıydı. Kimi zaman çevresiyle tüm ilgisini kesip, eline geçirdiği herhangi bir nesneyi sağa sola vurarak zaman geçiriyor, vurduğu nesnelerden en ahenkli olanını bulduğunda uzun süre çıkarttığı sesleri dinliyordu. Böyle zamanlarda ne annesi, ne babası ne kardeşleri ona ulaşabiliyor, ne de iletişim kurabiliyorlardı. Gaius, ne zaman bıkarsa, o zaman elindeki "işini" bırakıyordu.

Germanicus, Gaius'un yüzünde hüzünlü bir bakış yakaladığında, nedendir bilinmez, kendi ölümüne ilişkin izler buluyordu. Ama kendi yaşamının ne şekilde ve ne zaman sonlanacağı onu fazlaca ilgilendirmiyordu. Ortalama yaşın yarısını çoktan geçmişti. Ölüm artık bir arpa boyu uzaklıkta sayılırdı. Asıl düşündüğü, Gaius'un başında dolaştığına inandığı kötü ruhlardı. Onu yönlendirecek, yaşamını istese de istemese de Roma tarihinin dikenli yollarına itecek kötü ruhlar... Yaşam koridorunun sonuna geldiğini nasıl hissediyorsa, oğlunun başında dolaşan "iblisin" de farkındaydı.

Arada bir karısı Agrippina'yla da konuşuyordu ama küçük Gaius'un ne gibi sorunu olduğu konusunda onun da bir fikri yoktu. Gaius kendine özgü, çok hareketli bir çocuktu, işte o kadar. Merak edecek bir şey yoktu.

Germanicus hiç de öyle düşünmüyordu.

Agrippina'dan gizli, oğlunu dönemin en ünlü simyacılarına, doktorlarına götürmüştü ama onlardan aldığı cevaplar da farklı değildi. Onlara göre Gaius, biraz içine kapanık, biraz deli dolu, biraz da yaşının üzerinde davranışları olan bir çocuktu. Hiç konuşmamasına gelince, bu da ona ait bir özellikti ve çok yakında diğer çocuklar gibi konuşmaya başlayacaktı. Roma'ya dönünce her şey düzelecekti.

Germanicus

Germanicus, diğer iki oğlunda görmediği bazı davranış biçimlerini en küçük oğlunda gördükçe irkiliyordu. Agrippina, bütün çocuklarının birbirine benzediğinde ısrarlıydı. "Tanrılar Tanrısı Jüpiter adına Germanicus," diyordu sık sık. "O da senin oğlun ve diğerlerinin yaşadığı çocukluktan farklı şeyler yaşamıyor. Roma'nın bataklıklarında, saraylarında o kadar çok dolaştın ki, onların çocukluklarını anımsamıyorsun bile. Roma senin için her zaman çocuklarından önce geldi. Senin asıl evladın hep Roma oldu; Cumhuriyetçiler, Capitolium, Senato oldu. Roma'dan bu kadar uzak kalman aklına da zarar getirdi sanki. Dev gibi

orduları yendin ama çocukların, özellikle de Gaius'un karşısında hep zayıf kaldın."

Germanicus, başını uysalca sallıyor ve ekliyordu: "Yine de beni tedirgin eden bir şey var bu çocukta Agrippina. Sen ne dersen de!.."

Roma'dan ayrılalı neredeyse üç yıl olmuştu. Savaşlarla, askeri başarılarla dolu geçen yılların ardından Germanicus, ikinci kez senato üyesi olmaya hak kazanmıştı. İlk senatör olmaya hak kazandığı yıl, Gaius doğmuştu. İkincisinin de Gaius'a uğur getireceğine inanıyordu.

Germanicus, beş yıl Roma'da defterdarlık yaptıktan sonra imparator soyundan olduğu için, yasal yaş sınırına gelince doğrudan konsey üyesi oldu. Konsey üyesi olduğu tarih aynı zamanda Gaius'un doğum tarihi olan İ.S. 12'ydi. İ.S. 14 yılında Augustus ölünce, yerine geçen İmparator Tiberius tarafından Germanya'daki orduların başına, Rhaletin ve Noricum eyaletlerine gönderildi.

Germanicus, Germanya'da büyük askeri başarılar kazanınca İ.S. 18 yılında ikinci kez konsey üyesi seçildi. Roma'ya dönmek üzere yola çıktığında, yeni bir emirle Anadolu'ya gönderildi. Ermeni kralını yenip Kapadokya'yı da fethettikten sonra Antioch kentinde mola verdi.

Bir gün öğleden sonra aniden hastalandı. Öğle yemeğinden hemen sonraydı. Biraz kaz ciğeri yemiş, iki küçük kadeh de şarap içmişti. Önce hafif başı dönmeye başlamış, ardından müthiş bir halsizlik baş gös-

termişti. Yatağa düştü. Birkaç aydır Antioch kentindeydi ve artık Roma'ya dönmek istiyordu.

Ama olmadı...

Aynı gece iyice ağırlaştı. Ter içinde kıvranıyordu ve ateşi çok yüksekti. Karısı Agrippina başındaydı. Sürekli sayıklıyor, anlaşılmaz sözler mırıldanıyordu. Agrippina kulağını yanaştırdığında duyduğu seslerden dehşete düştü. Germanicus, görünmeyen bir düşmanla, belki de bir iblisle kavga ediyor ve sürekli etrafından kovalamaya çalışıyordu.

Agrippina ilk kez o zaman kocasının hastalığının doğal bir hastalık olmadığını düşündü. Germanicus büyük bir olasılıkla zehirlenmişti. Daha dikkatli baktığında kocasının vücudunda koyu kahverengi lekeler olduğunu fark etti. Birkaç saat sonra aynı lekeler yüzünde de belirmeye başlamıştı.

Sabaha doğru Germanicus can verdiğinde, ağzının kenarından beyaz bir köpük sızıyordu. Ölüm çok hızlı gelmişti. Yüce Tiberius'un yeğeni, evlatlığı Germanicus, Roma İmparatorluğu'nun kahrına 34 yıl dayanabilmişti.

Agrippina kocasının dudak kenarlarından sızan köpüğü gördüğü anda onun doğal yoldan ölmediğinden, öldürüldüğünden emin oldu ve çocukları için müthiş bir endişe duydu. Çocukları için duyduğu endişe, 15 yılı aşkın süredir birlikte olduğu hayat arkadaşının ölümünden bile daha ağır basıyordu.

Agirippina, tüm acısını yüreğine gömerek, Roma'ya yola çıkmadan önce çocuklarını yanına çağırdı.

"Evlatlarım," diye başladı sözlerine. "Biliyorsunuz artık Yüce Germanicus, yani babanız yok. Tanrılar Tanrısı Jüpiter onu yanına almak istedi ve aldı. Bundan böyle Caesar soyunun yalnız kalmış birer savaşçısıyız. Drusilla, Livilla ve Agrippina için endişe edecek bir şey yok, ama siz erkekler için Tiberius ve tahtın diğer adayları tehlike oluşturacak. Babanızın canını aldıkları gibi, sizlerin de canını almaya çalışacaklar. Bunun için her yolu deneyecekler. Roma bizim için belki de cehennemin kapılarını açacak, ama yine de Roma'ya gitmek zorundayız. Ölüm eğer bizi orada bekliyorsa, korkmamalı ve üzerine gitmeliyiz. Aksi halde, o bizi nerede olsak bulur! Hepinizden yürekli ve babanıza, Yüce Germanicus'a yakışır davranış bekliyorum."

Ardından Agrippina kendini tutamadı ve müthiş bir ağlama krizine girdi.

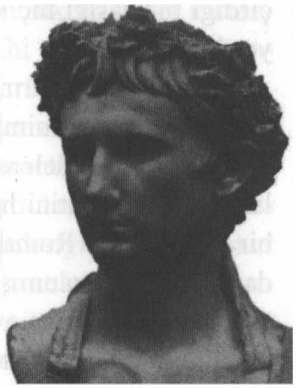
Gaius oralı bile olmamıştı...

Agrippina, hıçkırıkları arasında düşünüyordu: Roma'ya dönmek ve Tiberius'tan bunun hesabını sormak zorundaydı.

Cumhuriyet dönemine Julius Caesar ile son veren Roma, Augustus ile imparatorluk dönemine geçtiğinden beri karışıklıklar içindeydi. Artık Roma, imparatorun tayin edeceği kendi soyundan veya evlatlıklarından birinin imparatorluğuyla yönetiliyordu.

Aslında Roma, imparatorluk dönemine girdikten sonra sağlam bir mali sistem ve tutarlı bir kamu düzeniyle önemli adımlar atmıştı.

Sanat ve edebiyatta müthiş ilerlemeler kaydediliyordu ama taht kavgası da aynı oranda vahşileşerek Roma saraylarında her türlü entrikanın oynanmasına neden oluyordu. Senato, cumhuriyet dönemine geri dönebilmek için var gücüyle çalışsa da entrikaların ve ayak oyunlarının önüne geçemiyordu.

Augustus

Ok yaydan çıkmıştı artık.

Augustus'un imparator olarak düşündüğü "veliahtları" kendisinden önce ölünce, istemeden de olsa evlatlığı Tiberius'u imparator adayı olarak seçmiş, İ.S. 4'den başlamak üzere de yetkilerine ortak etmişti.

Tiberius, yönetimin açık vermemesi ve ayakta kalması için çok çabalıyordu, ama kuşkucu bir kişiliği vardı. Ne yapacağı, ne zaman yapacağı asla belli olmazdı. Agrippina'nın en büyük korkusu, içine kapanık imparatorun kafasından geçen karanlık düşüncelerdi. Germanicus'un ölümünden ve çocuklarının geleceğinden kuşku duymasının temelinde de bu güvenilmez imparatorun kişiliği yatıyordu.

Germanicus'un ölümüne Gaius'un gösterdiği tepkisizlik hiç değişmedi... Sessizce bir köşede oturuyor ve hiç konuşmuyordu. Diğer kardeşlerinin ağlaması ve evi kaplayan hüzün havası onu hiç etkilemiyordu. Eline ge-

çirdiği bir kaşığı hiç durmaksızın önündeki tabağa vuruyordu.

Ertesi gün Germanicus'un cesedi yakıldı. Cesedin kalbini inceleyen simyacılar, kalpte zehir olduğunu sandıkları bazı maddelere rastladılar ama asla emin olamadılar. Antioch kentini hüzün basmıştı. Germanicus sevilen bir komutandı; Romalıların olduğu kadar düşmanlarının da saygısını kazanmıştı. Savaşı kurallarına göre uygular, asla savaş esirlerine eziyet etmezdi. İnsana olan saygısını alabildiğine korumuştu. Bu nedenle cenazesi de çok kalabalıktı.

Askerleri saatlerce mezarının başında bekledi. Tümünün de çok üzgün olduğu görülüyordu. Germanicus'a yakın askerlerden biri duygusal bir konuşma yaptı.

Konuşmasını bitirip kürsüden inerken gözü, tek başına ve umursamaz bir şekilde ortalıkta dolanan Gaius'a takıldı. İçinden gidip onu okşamak geldi... Tam niyetini yerine getirmeye yeltenecekken, birden dehşete kapıldı. Gaius da ona bakıyordu ama nedense bakışlarında bir tuhaflık varmış gibi geldi askere. Okşamaktan vazgeçti...

❖❖❖

Gaius, saray yaşamının tüm entrikaları içinde büyüdüğünden, mutsuzdu. Küçük yaşına rağmen çevresindeki dehşet ve entrikaların farkındaydı sanki. Sık sık kız kardeşlerinin yanına sığınıyor, ağabeyleriyle ilişkisini hep sınırda tutuyordu. İlgisiz ve suskun görünmesine karşın, çevresindeki tüm konuşmaları dinliyor gibiydi. Yüzüne bakıldığında ne düşündüğünü anlamak olanaksızdı.

En hoşuna giden şey, annesinin diktiği asker elbisesiyle dolaşmaktı. Askerler kendi gibi giyinmiş bu "maskot"u çok seviyor, onu el üstünde tutuyorlardı. Gaius, bütün bu iltifatlara ve sevgi gösterilerine rağmen ciddiyetini bozmuyor ve sanki askerlere komuta eden kumandan edasıyla iki elini sırtına kavuşturup dolaşıyordu. Ayağındaki yarım konçlu ve kabaralı çizmeleriyle tam bir asker havasındaydı. Gaius'un giydiği çizmelere caliga deniyordu.

Bir gün, yine asker kıyafeti ve "caliga" çizmeleriyle dolaşırken, genç bir asker arkasından, "Hey, caligalı!" diye bağırmıştı. Gaius, kendisine adıyla seslenilmediği halde çağrılmış gibi sesin geldiği yere dönmüştü.

Asker, "Bak sen şuna!" diye dehşet bir kahkaha attı. Ardından diğerlerine seslendi: "Hey, Germanicus'un ufaklığına bakın, kendini caligalı sanıyor!"

Diğer askerler olayla pek fazla ilgilenmediler ama caligalı ismini Gaius'a yakıştırmakta da gecikmediler. O günden sonra ne zaman Gaius ile karşılaşsalar, ona caligalı anlamına gelen "Caligula" diye seslenmeye başladılar. Küçük Gaius bu şekilde anılmaktan hiç rahatsız olmadı. İleride tarihe de aynı adla geçeceğini, aynı adla lanetleneceğini bilemezdi kuşkusuz...

Kendine bu ismi ilk söyleyen, babasının mezarı başında ağlayan, babası için övgüler dolu konuşmalar yapan adamın aynı zamanda kendisine ilk kılıç darbesini vuracak olan adam olduğunu, o küçücük beyniyle, hiç düşünemezdi...

❖❖❖

Roma'ya dönüşleri uzun ve zahmetli oldu. Yol boyunca bütün kardeşler arasında gizemli bir anlaşma vardı. Gaius bir tek ablası Drusilla'nın kendisine yaklaşmasına izin veriyor, yemeğini onun elinden yiyordu. Gaius, bakıcısı Mereia'yla eskisi kadar yakın olamıyor, yaşlı kadının anlattığı Kartaca masalları, eskisi kadar ilgisini çekmiyordu. Genellikle boş bakışlarla etrafını süzüyordu.

Roma'ya yaklaşınca, Appian Yolu'na döndüler. Yol, Roma ile Capua'yı birbirine bağlayan en düzgün yoldu. Volkanik kül ve taşlardan yapılmıştı ve elli yılı aşkın süredir sağlamlığını koruyordu. Yol kenarında hemen her beş yüz metrede bir çarmıha gerilmiş esirler vardı; çoğu akbaba ve benzeri et yiyici kuşlar tarafından parçalanmıştı. Bazıları yeni çarmıha gerilmiş olmalı ki, fısıltıya benzer boğuk bir sesle su istiyorlardı. Gaius her çarmıhın önünden geçerken esirleri gördükçe, eline geçirdiği herhangi bir şeyi şiddetle sağa sola savuruyor, anlamsız gürültüler çıkarıyordu. Babasının ölümü Gaius'u etkilememişti, ancak yol boyunca gördüklerini hayatı boyunca unutmayacaktı.

Roma'ya dönmelerinin ardından Gaius az da olsa konuşmaya başlamış ama babasının adını bir kez olsun ağzına almamıştı. Bir tek Drusilla ile konuşuyor, başkasının sorularına veya konuşma isteklerine cevap vermiyordu. Annesi ise eskisine göre daha hırçın, daha acımasızdı. Sık sık odasına kapanıyor, çocuklarıyla ilgilenmiyor ve onlar için duyduğu endişeyi yüzüne yansıtmamaya çalışıyordu. Gaius bunun farkında değildi veya ilgilenmiyordu belki, buna karşılık artık hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağını hissedebiliyordu.

Drusus ile Nero iki kardeşten çok, arkadaş gibiydiler. Çok iyi anlaşıyorlardı. Drusus, Nero'ya göre daha dışa dönük bir çocuktu. Hırçın değildi. Tersine, tüm olaylara müthiş bir dinginlikle yaklaşıyor ve tüm kardeşlerin liderliğini yürütüyordu. Annelerinin bıraktığı otorite boşluğunu dolduruyor, bu anlamda Germanicus'un yerine geçtiğini düşünüyordu. Nero ise, onun en yakın yardımcısı durumundaydı. Ağabeyinin sözünden çıkmıyor ve ondan aldığı talimatları kız kardeşlerine iletiyordu. Gaius ise, ne Drusus'un talimatlarına uyuyordu ne de Nero'nun isteklerine. Ağabeyleri umurunda değildi. Diğer ablaları da öyle. Bir tek Drusilla önemliydi onun için.

Roma'ya döndükten sonra Gaius daha da içine kapanık bir çocuk olmuştu. Orta Avrupa'da, babasıyla birlikte olduğu dönemlerdeki saray entrikalarının Roma'da da olduğunu görüyor, tüm çirkinliklerden, yalanlardan ve dedikodulardan müthiş rahatsız oluyor, bunlardan uzak durmak için sık sık askerlerin arasına karışıyordu. Bazı günler, muhafızları da atlatıp, bakıcısı Mereia ile birlikte Collesium'un çevresinde dolaşıyor, aslanları görmek için dayanılmaz bir istek duyuyordu.

Saray entrikalarını, yalanlarını, dedikodularını hep Mereia'dan ve Drusilla'dan dinliyordu. Onların aralarındaki konuşmalar, birbirlerine anlattıkları yakınmalar artık onlu yaşlara gelen Gaius'u çok etkiliyordu. Çoğu zaman annesinin yerine koyduğu Mereia ile çok sevdiği ablası Drusilla'yı sarsan olaylar, onu da üzüyordu.

Annesinden ayrı yaşamaya başladı. Büyük-büyük annesi Livia'nın yanında kalıyordu. Livia İ.S. 29'da ölünce, büyük annesi Antonia ile birlikte yaşamaya baş-

ladı. Mereia da onunla birlikte Antonia'nın evine yerleşti. Drusilla'dan bir süreliğine de olsa uzak kaldı.

Artık 19 yaşında bir delikanlıydı. Roma'nın renkli gece yaşamı, ahlaksızca ilişkiler içini bunaltıyor, zamanının çoğunu Roma kitaplığında okuyarak geçiriyordu. Geleceğin imparator adaylarından biri olmak onu daha da ağırbaşlı kılıyordu. Ama aklının bir köşesinde hep kötülük dolaşıyordu. Bastıramadığı cinsellik duygusu, kafası önünde dolaşsa bile, Roma kaldırımlarından ince belli kadınlar olarak beynine yansıyordu. Kasıklarına vuran ağrılara aldırmadan yürümeye çalışıyordu.

Henüz ciddi bir ilişkisi olmamıştı. Ablası ve Mereia dışında hiçbir kadına belli bir mesafenin dışında yaklaşmamıştı. Diğer iki ablası ile arasında, en az yabancı kadınlar kadar mesafe bırakıyordu. Annesi ise, babasının ölümünden sonra kardeşlerinden ve kendinden uzaklaşmış, kendi dünyasına dalmış gibiydi. Tiberius'tan almayı düşündüğü intikam tüm benliğini sarmıştı. Çaresizliği sinirlerini yıpratıyor, davranışlarını sertleştiriyordu. Bu da doğal olarak evdeki tavırlarına yansıyordu.

Roma kötü yönetiliyordu. Tiberius'un kararsız ve tutarsız davranışları, Roma'nın bir felakete doğru adım adım sürüklenmesine neden oluyordu. Senato'nun cumhuriyet çabaları da sonuç vermiyordu. Gaius, Yüce Sezar'ın Rubicon ırmağını geçişine lanetler okuyordu. Irmağı geçmeye çalışırken attan düşen Sezar

eğer boğulsaydı, Roma'nın bu hazin yazgısı da değişecekti, ama Sezar'ı kurtarmışlardı...

Ablası Drusilla ile yakınlığı hiç azalmamış, tersine çok daha farklı bir çizgiye oturmuştu. Kütüphaneden ve kendini yalnızlığa mahkûm ettiği zamanların dışındaki tüm zamanını sevgili ablası Drusilla'ya ayırıyordu. Diğer kardeşleri ile ilişkisi ise, daha önce de olduğu gibi, sınırlıydı.

Drusilla ile saatlerce konuşabiliyordu. Onun yanındaki huzuru hiçbir yerde bulamıyordu. Bazen iki kardeş, hayali bir müzik eşliğinde saatlerce dans ediyorlar, birbirlerinin gözlerine dalarak, bambaşka bir dünyada dolaşıyorlardı. Tuhaf bir ilişki içindelerdi, çok tuhaf... Ancak, ikisi de rahatsız değildi.

Nero ve Drusus da Roma'nın büyülü gece hayatına dalmışlardı. Tiberius'un aklından neler geçtiğini bilmemekle birlikte, her ikisi de imparatorluk hayalleri kuruyor, konsey üyeliği için yasal yaş sınırlarının dolmasını bekliyorlardı. Nero, imparatorluğun bir numaralı adayı Gemellus ile çok iyi arkadaş olmuştu. Gemellus'un zayıf taraflarını öğreniyor, bunu tüm Roma'nın duyacağı şekilde önüne gelene anlatıyordu. Amacı, ağabeyi Drusus'un şansını artırmaktı. Gemellus'un bütün bu olanlara aldırdığı yoktu. Aklı fikri hep eğlence gecelerindeydi ve şaraba çok düşkün olduğundan neredeyse hiç ayık gezmiyordu. Kuşkusuz bütün bu gelişmeler İmparator Tiberius'un gözünden kaçmıyordu. Yaşlı kurt kafasında değişik planlar geliştiriyordu belli ki...

Planının ilk adımını uygulamaya koymakta gecikmedi.

Her şey 31 yılının yazında allak bullak oldu.

O yaz gecesi, Gaius'un Caligula'ya dönüşmesinin ilk adımı olarak tarihe düştü.

Nero

İmparator Tiberius, Gaius'un büyük ağabeyi Nero hakkında "vatana ihanet" suçundan tutuklama emri çıkarmıştı. O sıralarda Roma'da, imparatorlar birinden kurtulmak istediklerinde, hemen "vatana ihanet" suçlaması getirir ve bu suçlamayla da ortadan kaldırmak istedikleri insanı tutuklatırlardı. Bu, imparatorların anayasal hakkıydı. Anlamı da çok açıktı: Nero Germanicus idam edilecekti.

İmparatorun muhafızları Nero'yu almak üzere eve geldiklerinde Gaius evin en uzak köşesine kaçtı. Dev ahşap dolaplardan birinin içine girdi ve evdeki tüm çığlıklara, bağırtılara rağmen dışarı çıkmadı. Sürekli ağladı ve titredi.

19 yaşında bir delikanlıya yakışmayacak şeyler yaptığının farkındaydı ancak kendini tutamıyor, hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. Nero'ya çok düşkün değildi aslında. Ağabeyinin öldürüleceğinin kendisini bu kadar etkileyeceğini de hiç düşünmemişti. Ağlayışının asıl nedeninin kendisi olduğunu bir süre sonra fark etti. Tiberius, uyduruk bir

suçlamayla ağabeyini ölüme gönderirken, imparator adaylarından birini yok ettiğini çok iyi biliyordu. Sıranın kendisine gelmesinden korkuyordu Gaius.

Önce burnuna tuhaf bir koku geldi. Bir çeşit çürük elma kokusu gibi bir şey... Sonra başının döndüğünü hissetti. Dolabın içi karanlık olmasına rağmen, sanki gözleri ikinci bir perdeyle kapatılıyormuş gibi oldu. Nefesi sıklaştı, boğulacağını hissetti ve dehşetle kendini dışarı attı. Gözüne ilk çarpan, duvardaki meşalenin parlak ışığı oldu. Işık parlaktı, ama net değildi. Sanki önüne buluttan bir perde çekilmişti. Gözlerini ovuşturdu, koku daha da arttı, kendini kaybetti.

Uyandığında başucunda ablası Drusilla ile annesi Agrippina bekliyordu. Mereia biraz uzakta, elinde bir tasla ayakta duruyordu. Yüzü endişeliydi. Annesi sürekli ağlıyor, bir eliyle de Gaius'un başını okşuyordu. Gaius önce nerede olduğunu anlayamadı. Yataktaydı ama hangi yatakta olduğundan haberi yoktu. Drusilla'nın güzel gözleri de ağlamaktan şişmişti.

Birden anımsadı. Nero'yu götürmüşlerdi. Nero artık yoktu. Ertesi gün, büyük bir olasılıkla, uyduruk mahkemeye çıkarılacak ve ardından da öldürülecekti. Belki mahkemeye bile gerek görmeyeceklerdi. Ölüm şeklinin nasıl olacağına ise Tiberius karar verecekti.

Roma'da, imparator soyundan gelenlerin cezası infaz edilirken işkence uygulanmazdı. En acısız biçimde ölmeleri için cellada talimat verilir ve gerisi onun insafına bırakılırdı. Ölüm de genellikle mahkûmun en habersiz olduğu anda ve aniden gelirdi. Aile bir tek bununla teselli buluyor gibiydi sanki. Ama Agrippina isyan ediyordu:

"Jüpiter adına! Ben oğlumu Caesar soyundan doğurduğum için mi kaybetmek zorundayım? Bana bağışlayın oğlumu, cehenneme ben göndereyim. Jüpiter'e

kendi ellerimle teslim edeyim. Onu bir daha Roma sokaklarına salmayayım, bebeğimi gözlerimden başka gözlere göstermeyeyim. Bağışlayın oğlumu bana, onu ben koynumda öldüreyim! Benden bir oğlumu zaten aldınız! Güzellik Tanrıçası Cupid'e bir oğlumu kurban ettim, yetmedi mi? Tiberius! Tanrılar tanığım olsun, oğlumu öldürürsen, seni de ben öldüreceğim!"

Söylediklerine kendi de inanmıyordu. Bir imparatoru öldüremeyeceğinin farkındaydı. Tiberius'un bu haykırışlara aldırmayacağını da biliyordu. Çaresizlik içinde hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Boğulur gibi sayıklıyordu: "Bir yolunu bulacağım! Tanrılar tanığımdır, bir yolunu bulacağım!"

Gaius yatağında doğruldu. Dilinin altına sokuşturdukları tahta parçasını çıkardı ve annesine sarıldı. Uzun yıllardır ilk kez yapıyordu bunu, ilk kez bu kadar yakın hissediyordu kendini annesine. Drusilla da yanlarına geldi. Üçü birden ağlamaya başladılar. Mereia odadan çıkmıştı.

İlk kendine gelen yine Gaius oldu. Annesinin korku ve dehşet dolu gözlerinden, kendisine acıyarak baktığını görebiliyordu. Annesi başlarına geleceklerin farkındaydı. O da biliyordu her şeyi.

Drusilla, "Gemellus'un işi bu," dedi.

Agrippina başını iki yana sallayarak, "Bu onun becerebileceği bir iş değil," diye cevap verdi. "Bu, Tiberius'un bir oyunu. Belli ki kendi öz soyundan Gemellus'u tahta çıkarmak istiyor."

"İyi ama bunun için Nero'yu öldürtmesine gerek yok ki... İsterse Gemellus'un tahta çıkmasına karar verir, kimse de bir şey söyleyemez." Bu kez konuşan Gaius'tu.

Agrippina oğlunun başını okşadı.

"Kurallar böyle sevgili Gaius. Dediğin doğru, kararı Tiberius verecek, ama bu konuda hem Senato'yu ikna et-

mek, hem de Gemellus'un hayatını garantiye almak zorunda. Geride birkaç tane daha imparator adayı olması, Gemellus'un imparatorluğu için her zaman tehlike oluşturur."

Yeniden ağlamaya başladı. Zorlukla konuşuyordu:

"Tanrım, bu kurallar neden böyle? Neden ben de diğer Romalı kadınlar gibi bütün bu pisliklerden uzakta değilim. Neden ben oğullarımı kaybetmek zorundayım?"

Annesinin isyanı giderek artıyordu. Mereia dışında, saraydaki hizmetçilerin, korumaların ve aşçıların hepsini değiştirmişti. Evde terör sayılacak kadar büyük baskı kurmuştu. Kendinden habersiz eve ne bir konuk, ne bir yiyecek ne de içecek giriyordu. Mektupları bile kontrol ediyordu.

Soylular için Roma'nın en alçak, en acımasız silahı zehirdi. Kocasını yok eden bu aşağılık silahın çocuklarını da sinsice öldürmesinden korkuyordu. Müthiş acı çekmesine karşın, diğer çocuklarını ve kendini korumak için çok dikkatli ve uyanık davranması gerektiğinin farkındaydı.

Konuyu biraz olsun değiştirmek amacıyla, "Drusus nerede?" diye sordu Gaius.

Agrippina, küçük ağabeylerini Roma'nın dışına kaçırdıklarını ve güvende olduğunu söyledi. "Ama bir süre sonra Tiberius, onun için de ölüm kararı çıkartacaktır, eminim," diye mırıldandı.

Gaius'un içi ürperdi. Kendisi hâlâ Roma'daydı ve aynı tehlikenin kendisi için de geçerli olduğunu biliyordu.

"Ben..." diyecek oldu, annesi susturdu.

"Sen kendini kaybettin Gaius. Tanrılar tanığımdır, şu anda seni almaya gelecek ilk askeri kendi ellerimle öldürürüm. Sana dokunmalarına izin vermeyeceğim."

"Peki ama, Drusus'u neden koruyamadın ve gönderdin anne? Nero'yu neden koruyamadın, ölümle pençeleşmesine izin verdin? Git kurtar onu! Yalan bunlar! Bütün bunlar birer aldatmaca!"

Agrippina sustu, yeniden ağlamaya başladı. Gaius'un hasta haliyle Tiberius için şimdilik bir tehlike oluşturmadığını açıklayamıyordu ama Gaius anlamıştı. O da sustu.

İçeri Livilla ile ortanca ablası Agrippina girdi. Üçü birden Gaius'un yatağının kenarına oturdular. En küçükleri olan Livilla, "Biz seni Roma'nın kanlı lanetinden koruyacağız Gaius," diye söze başladı. "Drusus'u da gözü dönmüş iktidar budalalarının eline bırakmayacağız. Roma sütunları birer ok, duvarları birer kalkan olacak. Jüpiter adına sana yemin ediyoruz ki, sizleri aşağılık Caesar soyunun, kendi soyumuzun karanlık oyunlarından koruyacağız."

Gaius kardeşlerine ve annesine hayranlıkla ama inanmayarak baktı. Roma gibi kayıtsız şartsız erkek egemenliğinin olduğu imparatorlukta, zavallı üç kadının yapabileceği şeyin sınırlı olduğunu biliyordu. Bu konuda daha fazla konuşmasının anlamı yoktu.

"Bana ne oldu?" diye sordu.

"Bir çeşit baygınlık geçirdin Gaius," dedi anne Agrippina. "Dilini ısırmandan korktuk. Ağzından da köpükler geliyordu. İnan bana oğlum, bir an babanın başına gelenlerin senin de başına geldiğini sandım ve çok korktum."

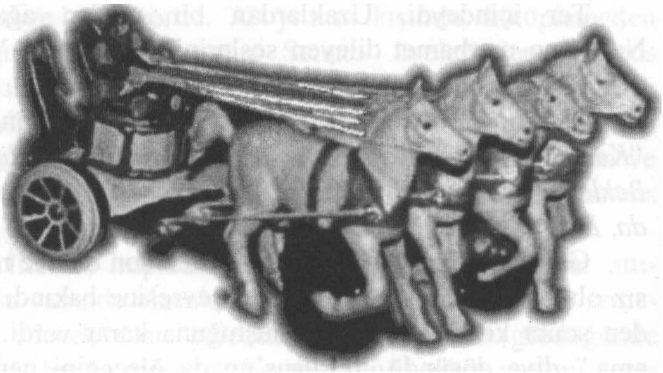
Dehşetli acı çekiyordu Agrippina ve bunu da belli ediyordu. Yeniden ağlamaya başladı. Kız kardeşleri annelerini Gaius'un yanından uzaklaştırdılar. Artık dördü de kendi tapınaklarına kapanıp, Nero için Tanrılar Tanrısı Jüpiter'e dua edeceklerdi. Yalnızlığın acımasız pençe-

sine kendilerini bırakıp, Nero'yu yüreklerine gömmenin hazırlığına başlıyorlardı.

Gaius'un içini nefret bürümüştü. Ne ağabeyine yapılanları bağışlayabiliyor ne de çaresiz dört kadının çektiği acıyı unutabiliyordu. Tiberius'tan ve Gemellus'un babası Drusus'tan mutlaka intikamını alacaktı. Roma, nefretin ve dehşetin gölgesi altında inleyecek ve Tanrılar Tanrısı Jüpiter'den kendilerini kurtarması için yardım dileyecekti!

Ama aynı zamanda dehşetli de korkuyordu. Yatağında uzanmış intikam yeminleri ederken, sıranın kendisine gelebileceği düşüncesi de aklından çıkmıyordu. Hastalığı artık eskisi kadar ürkütücü değildi. Ölüm fermanı her an onun için de çıkartılabilirdi. Kaçmasının, saklanmasının hiçbir anlamı olmadığını da biliyordu. Tiberius'un adamları, Acem diyarına da gitse, kendisini bulup getirir, Roma halkının önünde, üstelik daha acılı bir şekilde infaz ederlerdi. Belki de aslanlara yem olur veya daha da korkuncu, kızgın güneş altında çarmıha gererlerdi.

Ansızın titreme geldi. Beyninin karanlık noktalarında bir yerde babasının hayali belirir gibi oldu. Yeniden kendi içine döndü, dünyaya kapılarını kapadı ve uykuya daldı.

Rüyasında dört atın çektiği bir arabayla Collesium'a doğru yol alıyordu. Palatino oyunlarının başlamasına henüz üç saat vardı; yine de Gemellus'un çoktan yarış alanına gittiğinden emindi. Onu gördüğünde, düşüncelerinde haklı olduğunu anladı.

Beyaz bir şapka takmıştı Gemellus. Üç beyaz atın çektiği beyaz bir arabanın üzerinde duruyordu. Gaius, Yeşiller takımını seçmişti ve beyaz harmanisinin üzerine yeşil bir şapka geçirmişti.

Gemellus sürekli gülüyor ve "Nero nerede, onu yarışlara niye getirmedin?" diye bağırıyordu. Gaius hırsla öne atılıyor, Gemellus'a ulaşmaya çalışıyordu ama arkasında arabayı iki eliyle sıkı sıkı tutan Tiberius buna izin vermiyordu. Tiberius bir imparatora yakışmayacak giysiler içindeydi ve sakalları yüzünü tamamen kaplamıştı. Dört atın çektiği arabayı durdurabilecek kadar da güçlüydü.

Gaius hırsla dönüp kılıcını kaldırdı ve tam Tiberius'un kafasına indirecekken uyandı.

Ter içindeydi. Uzaklardan bir yerden ağabeyi Nero'nun merhamet dileyen seslerini duyuyordu. Yeniden ağlamaya başladı.

"Üzülme," dedi beyninin bir yerinden gelen ses. *"Kaderi değiştirecek güce henüz sahip değilsin Caligula. Beklemek zorundasın. Sabırla bekleyecek ve Nero'nun da, Drusus'un da intikamını alacaksın. Sabret..."*

Gaius, beyninde yankılanan sesten son derece rahatsız olmuştu. "Kimsin sen?" diye çevresine bakındı. Neden sonra kendi kendine konuştuğuna karar verdi. "İyi ama," diye düşündü, "Drusus'un da öleceğini nereden bildim?"

"Çok basit!" dedi aynı ses yine. "Sıranın onda olduğunu biliyorsun. Ama merak etme, sonra sıra sana gelmeyecek."

"Nereden biliyorsun?"

"Bekle ve gör... Tanrılar Tanrısı Jüpiter senin yolunu Roma'nın tacına kadar çizdi. Bunu yaşayacak ve göreceksin Caligula!"

"Bana neden Caligula diyorsun?"

"Sen Caligula'sın da onun için."

Gaius, beyninde Caligula ismi yankılanırken gözlerini kapadı. Bir ara, kendisine Caligula diye seslenen askerin yüzü hayalinde canlanır gibi oldu, ama hemen silikleşti. Karanlık bir dehlizde koştuğunu düşünürken uykuya daldı. Bu kez rüya görmedi ya da gördüyse bile hatırlayamadı.

❖❖❖

Nero'nun idam edilmesini takip eden günlerde Gaius yeniden içe kapanık dönemine döndü. Kütüphanede sürekli okuyor, aklına kardeşi ile ilgili şeyleri getir-

memeye çalışıyordu. 32 yılının kışında, kütüphaneden erken çıktığı bir gün Senato üyelerinden Marcus Silanus'un kızı Junia Claudilla ile karşılaştı. Gaius, güzelliğişye dikkatini çeken Claudilla'nın Silanus'un kızı olduğunu bilmiyordu. Claudilla da karşısından gelen ve kendisini deli bakışlarla süzen kişinin Gaius Germanicus olduğunu bilmiyordu.

İleride, imparatorluk yolunda önemli adımlar attığında yanında olacak, kendisine talihsiz bir çocuk armağan edecek olan gelecekteki karısını ilk gördüğünde Gaius, hiç bitmeyecek bir mutluluğa adım attığını sanıyordu. Ancak öyle olmadı...

Claudilla ile ikinci kez karşılaştığında, Tiberius'un, Jüpiter'in doğum yıldönümü adına verdiği bir şölende genç kız ile dans ediyordu. Sarayın dev salonunda Claudilla ile uçarcasına dans ederlerken, Drusilla dışında ilk kez bir kadına bu kadar yakın olduğunun farkına vardı. Drusilla'ya ihanet ettiğini düşündüğünden, o gece, bir daha Claudilla ile görüşmemeye karar verdi. Drusilla ise bir köşede oturuyor ve çevresine bakınıyordu. Dansa kalkmamıştı ve suratı asıktı.

Aynı gece, Claudilla'yı düşünürken ondan uzak kalamayacağını fark etti. "Kendime ihanet etmemeliyim," diye düşündü. "Claudilla'ya daha fazla direnemeyeceğim."

"O halde onu öldür!" dedi o beynindeki tanıdık ses.

"Yapamam!"

"Neden Caligula? Drusilla'ya ihanet etmiş olmuyor musun? Bak Sevgili Caligula, sen bu dünyaya kendi isteğinle gelmedin. Sana verilen görevleri isteyerek üstlenmedin. Senin yolun Roma'nın en başına giden yol. Bu yolda karşına çıkan bütün engelleri yok etmelisin. Gaius'un yumuşak kimliğiyle bunu başarman mümkün

değil. Seni sevenlere ihanet etmeye hakkın yok. Sen kendi yaşamını tayin etme hakkını çoktan kaybettin. Sen seçilmiş birisin ve sana çizilen yoldan çıkamazsın. Sen Caligula'sın, Calgula'sın, Caligu..."

Gaius iki eliyle kulaklarını kapatarak beyninden gelen sesi duymamaya çalıştı. Bir süre çılgınlar gibi kafasını yattığı yatağın arkalığına vurdu. Ter içindeydi. "Sus artık, yeter!" diye mırıldanıyordu. Neden sonra ellerini kulaklarından çekti, kafasını yavaşça kaldırıp, başucundaki metal aynaya baktı. Gülümsüyordu. "Yine kendi kendime konuştum," dedi aynadaki görüntüsüne. "Bana neler oluyor?"

Capitolium'da verilen bir başka şölende tekrar Claudilla ile karşılaştı. Genç kız bu kez Gemellus'un kolları arasında uçarcasına dans ediyordu.

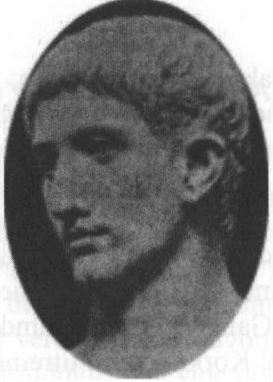
Gaius beyninden vurulmuşa döndü. Drusilla'ya olan düşkünlüğü nedeniyle Claudilla ile bir daha görüşmeme kararı almıştı almasına ama genç kızın en büyük düşmanıyla dans etmesi çok ağırına gitmişti. Yine burnuna o bildik koku sindi, gözleri karardı, hayaller görmeye başladı. Nerede olduğunu ve nereye gittiğini bilmiyordu. Bir süre sonra titremeler başladı ve kendini kaybetti.

Ayıldığında yine aynı yatakta yatıyordu. Bu kez başucunda yalnızca ablası Drusilla vardı. Ablasına çılgınca sarılıp, göğüslerine yaslanarak uzun uzun ağladı. Hıçkırıkları kesilince, "Bana ne oluyor?" diye bu kez ablasına sordu.

Drusilla kardeşinin başını yeniden göğsüne dayayarak, "Merak etme küçüğüm," dedi. "Bütün bunlar geçecek."

"Drusus'tan haber var mı?"

"Güvende."

Drusus

33 yılının yazında "güvendeki" Drusus yakalandı...

Aile tam bir panik içindeydi. Livilla ile ortanca kız kardeş Agrippina, annelerinin başındaydı. Gaius kütüphanede çalışmalarını sürdürürken bir yandan da Claudilla'yı ve ablası Drusilla'yı düşünüyordu. Elinde olmadan, ablasıyla bir anlamda sevgilisi olarak düşündüğü kadını karşılaştırıyordu. Haber kısa sürede ona da ulaştı.

Drusus'u eve hiç getirmediler. Anne Agrippina'nın oğlunu görmeye gidecek dermanı kalmamıştı. Tiberius'a bir ulak göndererek, oğlunu son kez evinde görmek istediğini bildirdi ama Tiberius bu talebi reddetti. Agrippina, imparatora bir mesaj gönderdi:

"Yüce Tiberius,

"Kutsal Roma'nın sarsılmaz hakimi!

"Dokuz çocuk doğurdum. İkisini benden Tanrılar Tanrısı Jüpiter aldı. Birini Aşk Tanrısı Cupid'e kurban verdim. Üçü de şimdi Tanrıların hizmetinde. Jüpiter, üç kızımı bana hizmet etsinler diye gönderdi. Onlar benim yanımda. Üç erkek çocuğumu ise Roma'ya hizmet etsinler diye gönderdi. Birini sen aldın. İkincisini de istiyor-

sun. Doymayacaksın yüce Tiberius, üçüncü oğlumu da isteyeceksin benden. Senden tek dileğim, üçüncü oğlumu da almadan, benim canımı alman. Eğer bu isteğimi yerine getirmezsen, Tanrılar Tanrısı Jüpiter'e üç sadık hizmetçi sunmuş bir anne olarak seni lanetleyeceğim. Gaius'a söz verdim. Benim canımı almadan onun canını almana izin vermeyeceğim. Germanicus'un hatırı için olsun bunu yap! Gaius'u da kollarımdan alacaksan, önce benim canımı al! Korkma, elin titremesin. Bu bana yapabileceğin son iyiliktir Yüce Tiberius. İmparatorluğun süresince bir kez olsun erkek gibi davran ve canımı al!"

Drusus'un ölümü de acısız oldu. Tiberius'un emriyle Capitolium'a getirilen genç adama imparator çok büyük yakınlık gösterdi. Akşam, Drusus adına bir şölen düzenlendi. Şölende Drusus'un etrafında pervane olan kızlar, kendini kaybedinceye kadar şarap içmesini sağladılar. Kendini imparator adayı gibi görmeye başlayan Drusus, Tiberius'un kendini öldürmeyeceğinden emin oldu. Annesine uzun bir mektup yazarak, kendisini merak etmemesini, birkaç gün içinde saraya aldıracağını yazdı. Geç saatlerde iki kadın kollarına girerek odasına götürdü. Ayakta duramayacak kadar sarhoş olmuştu. Kadınlar Drusus'u yatağa yatırdılar. Genç adamın iyice sızdığına emin olduktan sonra, kapının önündeki celladı içeri aldılar...

Yazdığı mektup Agrippina'nın eline asla ulaşmadı.

Aynı yıl Tiberius, Agrippina'nın isteğini yerine getirdi. Onun da ölümü çok hızlı ve acısız oldu. Agrippina'nın yakarması Drusus'u kurtaramadığı gibi kendi canına da mal olmuştu. Çocukları, annelerinin başı gövdesinden ayrılmış cesedini göremedi. Tiberius izin vermemişti. İmparator, sanki Agrippina'nın yakarışlarını

duymuş gibi, Gaius'un canını almadan Agrippina'nın canını almıştı.

Sıra Gaius'a gelmişti.

Gaius, annesinin ölümünü hiçbir zaman tam olarak atlatamadı. Derinden bağlılığı olmadığını düşündüğü annesi, yokluğuyla Gaius'u ucu olmayan karanlık bir kuyuya atmıştı. Artık beynindeki dalgalanmaların nefretten daha farklı sinyaller verdiğini düşünüyordu.

Annesinin öldürüldüğü gece yine nöbet geçirdi.

"*Sıra değişti Caligula*," dedi beynindeki ses. *"Tiberius yaşamındaki en büyük hatayı Agrippina'yı öldürmekle yaptı. Düşün Caligula! Sıra bozuldu, kehanet bozuldu! Bu Yüce Agrippina'nın kurnazlığıydı. Tiberius onun tuzağına düştü ve kehaneti bozdu. Sevinmelisin Caligula, yolun artık açık! Tiberius bundan böyle seni öldüremez!"*

İlerleyen günlerde kendisini okumaya verdi. Bir tek kütüphaneye kapandığı zaman yaşadıklarının dışına çıkabiliyor ve kendini mutlu hissediyordu. Bir de Drusilla ile birlikte olduğu zamanlar... Claudilla'yı uzun süredir görmüyordu. Gemellus ile birlikte olduğu hakkında kulağına dedikodular gelmesine rağmen buna aldırış etmiyordu. Drusilla ile dertleşiyor, kitaplarla oyalanıyordu.

"Sıra değişti ne demek?"

"Jüpiter'in yasalarını unutma Caligula! Ne demek istediğimi yakında anlayacaksın!"

"Ya Drusilla? O da mı ölecek?"

"...."

"Konuş benimle! Konuş diyorum, Drusilla da mı Tiberius'un kurbanları arasına girecek? O da mı ölecek?"

"Bekle Caligula, sabretmeyi öğrenmelisin!"

Sayılarla ilgileniyordu. Matematiğin büyülü dünyasına girdiği anda çevresiyle ilintisi kesiliyor, kendine ait

olan bu dünyada sayılar arasında dolaşıp duruyordu. En çok da vergilendirme sistemi ilgisini çekiyordu. Vergilendirmenin devlete getirdiği getirileri ve bunun harcanma yolu, 21 yaşındaki Gaius'un zaman zaman beynini patlatacak gibi oluyor, böyle durumlarda bir aynanın karşısına geçip, kendisini bile rahatsız eden suratına bakıyordu. Kendine dil çıkarıyor, kaşlarını çatıyor, dudaklarını en vahşi biçime sokmaya çalışıyordu. En etkili ve çarpıcı gülümsemenin nasıl olacağı denemeleri yapıyordu. Gaius kimliğini sırtından atmaya uğraşıyordu sanki...

"Böyle çok iyi Caligula!"

Tam o sıralarda dikkati vücudunda yoğunlaştı. Çılgın gibi vücuduyla ve suratıyla ilgileniyordu. Kendine çok iyi bakması ve varlığını en korkunç etkiyi yaratacak bir hale getirmesi gerektiğine inanıyordu. Bu konuda kendisine en çok yardım eden de ablası Drusilla'ydı. Yalnız kaldığı, kendini bir odaya kapattığı zamanlarda yanına bir tek Drusilla girebiliyor, sadece Drusilla onun kendini aynada izlemesine tanık olabiliyordu. Bir tek Drusilla ondan nefret etmiyor, iğrenmiyor, hatta onun bu hareketlerinden hoşlanıyordu. Kardeşinin kendi bedeniyle bu derece ilgilenmesini, onun yaşamla olan bir çeşit barışıklığı olarak görüyordu.

Gaius, tuhaf davranışlarının farkındaydı, ama engel olmayı hiç düşünmüyordu. Engel olabilecek ne gücü vardı ne de isteği. Ayrıca kendini, Tiberius'tan da, Augustus'tan da farklı olmak zorunda hissediyordu. Ancak bu şekilde bir gün Senato'ya konsül olarak girebileceğini ve belki de Roma imparatoru olabileceğini düşünüyordu. İmparatorluk şimdilik çok uzak bir düştü, buna karşılık yine de içinde inanılmaz bir umut vardı. Beynindeki tanıdık ses de öyle söylüyordu. Yolu çizilmişti artık. O, bu dünyaya kendi isteği dışında, bir görev adına "fır-

latılıp atılmıştı". Gaius olmamalıydı o, beynindeki sesi dinlemeliydi.

Yalnız kaldığı ve aynada prova yaptığı anlarda imparatorluk heyecanı bütün bedenini sarıyor, bulunduğu yerden çok uzaklarda, Capitolium'un kubbesi altında buluyordu kendini. Ne zaman kendini imparator gibi düşünse, havadaki tuhaf kokuyu algılıyor ve burnundan kokuyu uzaklaştırmaya çalışıyordu.

Tiberius'un kendisini öldürmek istediğinden emindi ve onunla savaşmak zorundaydı. Tiberius'un askerleri kapıyı çalıp da, kollarından sürükleyerek ölüme götürmediği sürece, savaşı bırakmaya hiç niyeti yoktu. Tiberius şimdilik ona dokunmazdı, dokunamazdı. Gemellus'un imparatorluğu yürüteceğinden emin oluncaya veya bir başka imparator adayı buluncaya kadar Gaius'un yaşamasına izin verecekti.

Annesinin ölümünün üzerinden beş ay geçmişti. Bu süre içerisinde yalnızca Drusilla ile birlikte olmuş, onunla olmadığı sürelerde de odasına kapanıp kendini dinlemeyi yeğlemişti. Mereia'yı da yanında istemiyordu. Nöbetler arada bir de gelse, hastalığının daha başka bir yönde geliştiğini düşünüyordu. Sık sık kendini dinliyor, aynada yüzünü inceliyor ve kendi kendine konuşuyordu. Beyninde yankılanan sesin kendi sesi olduğundan artık emin değildi. Tanrılar Tanrısı Jüpiter'in sesi olmalıydı bu ses. Tıpkı Augustus'la konuştuğu gibi, Jüpiter kendisiyle de konuşuyordu. Drusus'un öleceğini bilen o değil miydi? Kehanetin bozulduğunu söyleyen, sıranın değiştiğini, kendisinin imparatorluk yolunda olduğunu...

"Evet, hiç kuşku yok ki, benimle konuşan Tanrılar Tanrısı Jüpiter!"

Bir gece yarısı yatağından fırlayıp doğruca Jüpiter'in oturduğuna inanılan Capitolium'a gitti. Her konsü-

lün göreve başlamadan önce dua ettiği mihraba yaklaştı. Şimdi artık Jüpiter ile karşı karşıyaydı. Eğer Jüpiter, Tiberius'tan önceki imparator Augustus ile konuştuğu gibi kendisiyle de konuşursa, kutsanmış olduğuna inanacaktı.

Avuçlarını birbirine yapıştırıp burun hizasında tuttu, diz çöktü ve Jüpiter'e seslendi:

"Tanrılar Tanrısı Jüpiter! Yüce Augustus'u Cantabro'da şimşeklerden nasıl koruduysan, beni de Tiberius'un şimşeklerinden koru! Ben bedenimi sana sunmaya geldim ve senin bunu kabul etmeni bekliyorum. Yüreğime işlenen kin ve nefret duygusundan beni kurtar, beni normal bir insan haline getir. Ya da Tanrılar Tanrısı Jüpiter, beni Roma'nın başına bir kâbus olarak gönder. Şimşeklerini beynimin karanlık köşelerinden çıkar ve zalimlerin üzerine sal! Zalimler en vahşi ölümü hak ettiler. Zalimler kardeşleri birbirinden ayırdılar, güneşin alevleri arasına attılar. Yoksullardan topladıkları vergileri zevk gecelerinde yediler. Sana bırakılan adakları kendi zevklerine harcadılar. Bana güç ver Jüpiter, benimle konuş ve beni kutsa! Düşmanlarımla savaşacak gücü ver bana! Bir tek sözün beni tüm Roma'nın hâkimi yapacaktır! Tek bir söz söyle bana, tüm bedelini ödemeye razıyım! Acı bana Yüce Jüpiter, yoksa aklımı oynatacağım!"

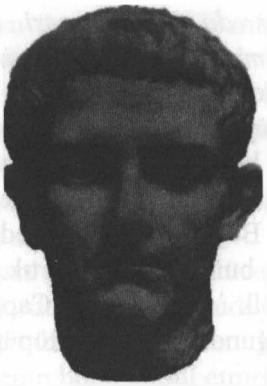
Gaius, yorgunluktan düşene kadar Jüpiter'in kendisine seslenmesini bekledi. Sabahın ilk ışıkları Capitolium üzerine vurduğunda, beyninin ücra köşelerinde bir fısıltı duyar gibi oldu:

"Çektiğin acının bin katını Roma'dan çıkar Caligula... Asla kimseye acıma! Sen Roma'nın kaderi için gönderildin, görevini yerine getirmelisin! Acıma duygularını köreltmelisin. Unutma Caligula, sana kimse acımadı, acımayacak da!.. Sakın kimseden korkma ve

üzerine dağlar da yürüse geri adım atma. Sabret Caligula! Korkma, Tanrıların koruması altındasın!"

İşte beklediği an buydu. Gaius değildi o, Caligula'ydı. Jüpiter de bunu kabul etmiş, Capitolium'un mihrabında da kendisini bu isimle anmıştı. İmparatorların yemin ettiği mihrapta, Jüpiter kendisini imparatorluk adıyla anmıştı. Beyninde uzun süredir yankılanan ses Jüpiter'in sesiydi, bundan emindi artık.

Sabahın ilk saatlerinde Capitolium muhafızları Gaius'u bulduğunda, ağzında köpüklerle sırtüstü uzanmış yatıyordu.

Gaius tüm hastalıklı haline rağmen çalışmaya devam ediyor, hızla kendini konsül olmaya hazırlıyordu. Tiberius'tan gelebilecek ölüm fermanı dışında yaşamdan kopmamak için elinden geldiğince çalışıyordu. Jüpiter'in kendisini koruduğundan emindi. Kendisi söylemişti.

34'te baba mesleğine hak kazandı: Defterdar oldu. Artık yasal yaş süresini bekleyecek ve konsey üyesi olacaktı. Bu arada Tiberius'un "ölüm" tehdidini aklından hiç çıkarmıyordu. Gaius olarak tüm görevlerini yerine getirmiş, Senato üyesi olmak için önündeki tüm engelleri aşmıştı. Artık Gaius'un yürüdüğü yoldan yürümek istemiyordu.

Jüpiter ile konuşmuş olmak kimi zaman onu rahatlatmasına rağmen aklına sık sık çıldırmış olabileceği ihtimali de geliyordu. Aklının normal çalıştığını düşündüğü zamanlarda Jüpiter ile olan konuşmalarının kendi hayalinde yarattığı konuşmalar olduğunu düşünüyor ve bundan müthiş rahatsızlık duyuyordu. Jüpiter'in kendi-

siyle konuştuğunu kabul etmesi halinde, çıldırmış olabileceğini düşünüyordu. Ama hemen arkasından, İmparator Augustus'un da Jüpiter ile konuştuğunu hatırlayınca, kısmen de olsa rahatlatıyordu.

Aklını kaybetmekten çok korkuyordu ve zaman zaman bunun eşiğine geldiğini hissediyordu...

Üç kız kardeş anısına bastırılmış Roma parası (Drusilla, Agrippina, Livia)

34 yılı yazında bir sabah kapıya imparatorun iki muhafızı geldi. Kapıyı en küçük kız kardeşi Livilla açmıştı. Muhafızları görünce korkunç bir çığlık attı. Gaius odasından fırlayıp kapıya koştu. Muhafızları görünce o da kesik bir çığlık attı ve hemen geri dönüp odasına koştu. Çılgınlar gibi duvarlara çarpıyor, metal aynayı deviriyor, bardakları yere vuruyordu:

"Bana söz vermiştin Tanrılar Tanrısı Jüpiter," diye bağırıyordu. "Bana söz vermiştin. Beni koruyacağına dair söz vermiştin. Yalan söyledin. Tanrılar yalan söylemez! Beni kutsadın ve koruyacağına söz verdin. Peki bu adamlar neden kapıma dayandılar? Tiberius bu kadar güçlü mü? Tanrılardan da mı güçlü? Tanrılar Tanrısı senden, Jüpiter'den de mi güçlü? İmparator bu kadar güçlü, sen bu kadar aciz misin?"

Beyninin derinliklerinden gelecek olan sesi bekledi Gaius. Tanrılar Tanrısı Jüpiter gerçekten onu koruyacağına dair söz vermiş miydi? Yoksa kendisi mi uyduruyordu bütün bunları? Jüpiter ne demişti? Anımsamıyordu! Çıldıracak gibiydi. Bir koltuğa çöküp, Jüpiter'in kendisine seslenmesini bekledi. Salt sessizlik onu korkutuyordu.

Ses falan duyamadı...

Kapı hızla açıldı ve içeri Livilla girdi. Elinde İmparator mührü olan bir zarf vardı. Gaius, titreyen ellerle zarfı açtı. Tiberius, kendisini Roma dışına, Caseria'ya göreve gönderiyordu ve en kısa zamanda görevinin başında olması emrediliyordu.

Gaius olduğu yere çöktü ve utançtan kıpkırmızı olduğunu hissetti. Kardeşine dışarı çıkmasını söyledi. Hesaplaşması gereken bir konu vardı o anda.

Livia çıkar çıkmaz diz çöktü ve Jüpiter'den ağlayarak özür diledi: "Beni bağışla Tanrıların Tanrısı," diye yalvarıyordu. "Hatalar biz ölümlüler içindir. Sen bağışlayıcısın ve hatamın ölüm korkusundan kaynaklandığını en iyi sen bilirsin. Bana verdiğin sözü tuttuğun için sana minnettarım. Sana söz veriyorum Tanrıların Tanrısı, sana söz veriyorum ki Roma kanla yıkanacak ve yine söz veriyorum ki, kimseye acınmayacak!"

"Caligula!"

Kendisine uzun zamandır bu isimle hitap edilmediği için Gaius çok şaşırmıştı. Bir an kendisine seslenenin Jüpiter olduğunu sandı, çünkü kendisine en son Tanrılar Tanrısı Jüpiter bu isimle seslenmişti. Ama bu ses farklı bir sesti. Bu ses, ölümlü birine ait bir sesti. Jüpiter'in sesi olamazdı. Kendisine seslenenin odanın içinde olduğunu fark edince, sesin geldiği yana döndü. Kapıda, imparatorun mesajını getiren askerlerden biri duruyordu.

"Bana ne dedin sen?"

"Caligula..."

"Peki, bu adı nereden biliyorsun?"

Asker hafifçe gülümsedi. Gaius müthiş heyecanlanmıştı. Askerin gülümsemesiyle heyecanı daha da arttı. Kendini Tanrılar Tanrısı Jüpiter'in önündeymiş gibi hissetti. Asker duruşunu hiç bozmadan, "Beni hatırlamazsınız yüce efendimiz," dedi. "Ben babanızın sadık askerlerindenim. Siz çok küçüktünüz, aramızda asker kıyafetleriyle ve caliga çizmelerinizle dolaşırdınız. Bu ismi size ben takmıştım. Yani, ilk ben söyledim, diğer askerler de bu ismi sevdi."

"Bana adını bağışla asker!"

"Cassius Chaerea, efendimiz."

Gaius hâlâ heyecandan titriyordu. Askere doğru yürüdü ve omuzlarından tuttu. Bir süre hiç konuşmadan askerin yüzüne baktı. "Sanki seni bir yerden tanıyorum asker," dedi.

"Olamaz efendimiz," diye itiraz etti Chaerea. "Siz o sıralar çok küçüktünüz. Biz tüm askerler, kafalarımızdaki şapkalarımız yüzünden birbirimize benzeriz."

Gaius, "neyse," der gibi elini askerin omuzlarından çekip, bir iki adım geriledi.

"Sevgili dostum," dedi. "Gerçek adımı bana hatırlattığın için sana şükran duyuyorum. Bugün ilâhi bir gün. Bugün Caligula'nın doğduğu gün. Tanrıların Tanrısı Jüpiter'in beni bağışladığı gün! Beni bir kez daha Caligula diye çağırdığı gün! Git asker! Git ve tüm Roma'ya haber sal. Caligula'nın çok kısa süre içinde Roma'ya döneceğini ve tüm zalimleri Jüpiter'e kurban edeceğini söyle! Bekle beni Roma! Bekle ve gör! Şimdi gidiyorum, Yüce Tiberius'un emrini yerine getirecek, gönderdiği yerden ona hizmet edeceğim. Ama döndüğümde her şey çok farklı olacak asker! Gaius öldü, yaşasın Caligula!"

Chaerea odadan çıkar çıkmaz Gaius, aynanın önüne gidip Jüpiter'e dua etmeye başladı. Onun sesine, önerilerine ihtiyacı vardı. Bir süre Jüpiter'in kendisine seslenmesini bekledi ama hiç ses gelmedi.

Heyecanını Drusilla ile paylaşmak istiyordu. Ancak Drusilla'nın kocası Aemeilus Lepidus, karısının Gaius ile görüşmesine karşıydı. Gaius, Drusilla'nın, Lepidus ile evlenmesini hiç istememişti. Gemellus'un akrabası olan ve Galya komutanlığı görevlerinde de bulunmuş olan Aemilus Lepidus, İmparatorluk soyunun devamı ilkesi çerçevesinde Drusilla ile evlenmeye zorlanmıştı. Aslında ne Drusilla ne de Lepidus bu evlenmeyi yürekten istemi-

yorlardı. Drusilla da uzun süre evlenmemek için direndi, ancak anne Agrippina bu evliliğin, hem Drusilla'yı hem de Gaius'u kurtaracağını düşünüyordu. Agrippina bu evliliği göremeden öldü. Drusilla ise onun vasiyetini istemeden de olsa yerine getirdi.

Lepidus, Tiberius'a yakınlığıyla tanınıyordu. İmparatorluk gibi bir hevesi yoktu. Gemellus'un imparator olması için var gücüyle çalışıyordu. Drusilla'nın Lepidus ile evlenmesi belki Tiberius'un Germanicus soyuna olan kinini ortadan kaldırabilirdi.

Evlilik sıradan bir törenle gerçekleşti. İki yıl sonra Drusilla'nın bir oğlu oldu. Gaius bir süre Drusilla ile konuşmadı, evine uğramadı ve o günleri kütüphanede geçirdi. Daha sonra Drusilla ile yeniden yakınlaştılar. Bu yakınlık Lepidus'un hiç hoşuna gitmiyordu. Drusilla'ya Gaius ile görüşmesini yasakladı. Onlar ise gizlice buluşmayı sürdürdü.

İki kardeş çoğunlukla Capitolium'un mihrabında buluşuyorlardı. Bu tür buluşmaları gerçekleştirebilmeleri için de en az bir gün önceden ulaklarla haberleşmeleri gerekiyordu. Aemelius, her ne kadar karısına düşkün değilse de, onun Gaius ile buluşmasını, iki kardeş hakkında çıkan dedikodular nedeniyle istemiyordu. Aemelius, Gaius'un kendisini sevmediğini bildiğinden, karısını etkilemesinden ve zaten kaygan zemin üzerine kurulu evliliğini bozmasından korkuyordu.

Gaius, Chaerea'nın imparatorun mektubunu getirdiği günün akşamı Drusilla ile buluşmaya karar verdi. Bir muhafızla Drusilla'ya haber gönderdi ve akşam her zaman buluştukları mihrabın önünde buluşmalarını istedi.

Aemelius, Roma dışında olduğundan Drusilla'nın akşam evden ayrılmasında bir sakınca yoktu. Drusilla Capitolium'a geldiğinde, Gaius, Jüpiter'e dua ediyordu.

Çok heyecanlı olduğu her halinden belliydi. Ablasını görünce çılgınca üzerine atıldı ve uzun süre kollarının arasından bırakmadı. Soluğu kesilen Drusilla bir tuhaflık olduğunu sezmişti.

"Neyin var Gaius?"

"Gaius yok artık. Ben Caligula'yım!"

Drusilla kardeşinin yine bir histeri nöbetine girdiğini anlamıştı. Cevap vermedi. Uzun uzun kardeşinin insanı ürküten, çirkin suratına baktı. Gözlerinde dehşet pırıltıları vardı. "Hayır," diye mırıldandı kendi kendine, "Sağlığın hiç iyi gitmiyor Gaius."

"Bana yardım et sevgili Drusillam, kafamda planladığım şeyleri bir tek seninle paylaşabilirim. İnan bana, karşında geleceğin Roma imparatoru duruyor. Bunu Tanrılar Tanrısı Jüpiter söyledi! Ben Roma'nın gelecekteki imparatoruyum, ben Caligula'yım. Tarih beni böyle yazacak!"

"Peki, ya Gemellus?"

"Gemellus asla başaramayacak Sevgili Diva'm, asla!"

Drusilla endişeyle başını salladı:

"Sevgili Gaius..."

Gaius hemen ablasının sözünü kesti:

"Gaius deme bana, ben Caligula'yım!"

"Peki, istediğin gibi olsun. Sevgili Caligula, unutma ki, Nero ve Drusus Tiberius'un emriyle öldürüldüler. Sanırım sıra sana geliyor. Tiberius, torunu Gemellus'u tahta geçirmeye kararlı görünüyor. Seni de öldürmeye çalışacaktır. Bize, kardeşlerine bir büyük acı daha yaşatma. Seni ne kadar sevdiğimi biliyorsun. Senin olmadığın bir dünyada ben yaşayamam. Bu yüzden Jüpiter'e, senden önce canımı alması için dua ediyorum. Ama biricik yavrumu da düşünmek zorundayım. Ben Sevgili Gaius'umu

istiyorum, Caligula'yı değil. Gaius olarak kaldığın sürece, Tiberius sana dokunmayacaktır. Lütfen eskisi gibi ol!"

Gaius, Drusilla'yı dinlemiyordu bile.

"Aemelius'u bırak. Her şeyini Roma'da bırak ve benimle gel!"

"Nereye?"

Gaius insana korku veren bir biçimde gülümsedi. Elindeki imparator mühürlü zarfı ablasına uzatarak, "Oku," dedi.

Drusilla, Gaius'un, Tiberius'un emriyle Caseria'ya görevlendirildiğini okuyunca yeniden kardeşinin dayanılmaz bakışlarıyla karşılaştı.

"Belki bir tuzaktır bu Ga... Afedersin Caligula?"

"Tiberius'un tuzak kurmaya ihtiyacı yok Sevgili Drusillam. İki kardeşimizin de canını alırken böyle tuzaklara gerek görmedi. Eğer Yüce Tiberius beni öldürmeyi kafasına koyduysa, iki muhafızı kapıya dayaması yeterliydi. Hayır sevgili kardeşim, Sevgili Tanrıçam, bu bir tuzak değil, bu Jüpiter'in Tiberius'a buyruğu..."

"Nasıl bir buyruk bu? Caseria'da ne yapacaksın?"

"Bilmiyorum, ama bunun benim yaşantımda bir dönüm noktası olduğunu hissediyorum. Caligula olarak döneceğimden eminim! Jüpiter'in emri bu!"

Drusilla daha fazla direnmek istemedi. Kardeşinin Jüpiter ile konuştuğuna kendini inandırması onu yeterince rahatsız etmişti.

"Seninle gelmeyi çok isterdim Caligula, ama bunu yapamam. Roma'da yalnızca Aemeilus'u bırakmış olmuyorum. Oğlum var, anılarım, kardeşlerim... Ya sen? Sen yalnız mı gideceksin?"

Gaius hüzünlendi. Bir süre konuşmadı. Neden sonra, "Oğlunu da yanına al!" dedi. "Onu bir baba şefkatiyle

severim. Emin ol ona kendi çocuğum gibi bakarım Drusilla!"

Drusilla, olumsuz anlamda başını salladı. Bu kesin bir karardı. Gaius kardeşini iyi tanıyordu. Gelmeyecekti.

"Ah, Sevgili Tanrıçam. Benimle gelemeyecek olman yüreğimi dağladı," diye devam etti çaresizce. "Yalnız gitmek istemiyorum. Sen gelmeyeceksen eğer, yanımda Sutorius Macro'nun karısı Ennia Naevia'yı götürmek istiyorum."

Drusilla büyük bir şaşkınlıkla Gaius'a baktı. "Nasıl yani?" dedi. "Evli bir kadını mı yanında götürmeyi düşünüyorsun? Macro seni çok seven, babamıza da sadık bir asker. Onun ne kadar üzüleceğini, onurunun ayaklar altına alınacağını düşünmüyor musun?"

"Kaygını anlıyorum Drusilla. Ama, Macro her şeyi biliyor. Naevia'ya söz verdim. Onunla evleneceğimi söyledim. Biliyorum, yaptığım doğru değil, ama söz verdim..."

Caligula, çaresiz bir şekilde Drusilla'nın karşısında kıvranıyor, yalvaran gözlerle kardeşine bakıyordu.

"Ama Claudilla öleli daha bir yıl bile olmadı. Sonra, kızın ne olacak? O daha çok küçük. Bilmiyorum Ga... Bilmiyorum Caligula... Tanrım! Sana Caligula diye seslenmekten nefret ediyorum, nefret ediyorum!"

Gaius yine duymazlıktan geldi.

"Ben de istemiyordum ama oldu işte. Her şey bir anda oldu... Dayanamadım..." Başını öne eğip, Drusilla'nın tepkisini bekledi.

Drusilla, sesini özellikle sertleştirerek, "Olanları biliyorum," dedi. "Bütün Roma biliyor... Benim asıl şaşırdığım, gideceğin yere Naevia'yı da götürecek olman. Bak Caligula, bence sen bir an önce gideceğin yere git ve dönebileceğin kadar çabuk dön. Gönül eğlendirecek du-

rumda değilsin. Benim seninle gelmemi ise aklından tamamen çıkar! Seni ne kadar sevdiğimi biliyorsun. Sensiz yaşayamayacağımı da biliyorsun. Ama seninle Caseria'ya gelemem. İstesem de gelemem sevgili kardeşim..."

"Drusilla!" diye haykırdı Gaius. "Yüreğim seni istiyor, ama haksız da sayılmazsın. Ne yazık ki yaşamlarımız, aynı ananın karnından doğmak talihsizliğiyle çakıştı. Jüpiter'in ikimize de oynadığı lanetli bir oyun bu! Seni Aemelius'un kollarında görmek beni çıldırtıyor Drusilla, buna dayanacak gücüm olmadığını düşünüyorum zaman zaman. Ama buna ikimiz de katlanmak zorundayız, biliyorum. Bir çocuğum olsun istiyorum Drusilla, Roma'yı binlerce yıl yıkılmaz bir imparatorluk üzerine oturtacak bir erkek çocuğum olsun istiyorum. Caesar soyundan gelen en güçlü imparator olsun istiyorum. Bu yüzden senin benle gelmeni istiyorum, hem de çok istiyorum."

Drusilla hiç cevap vermedi. Gözleri sulanmıştı, ama Gaius görmedi.

Gaius donuk gözlerle kardeşine bakıyordu o sıra. Yine uçacak gibi oluyor, kendini kaybetmemek için dişlerini sıkıyordu. Ama biliyordu ki, kriz geldiği zaman ne kadar çabalarsa çabalasın, önüne geçemiyordu.

"Aklından geçenleri biliyorum Drusilla," dedi. "Babamın ölümünden beri Tiberius'un bütün ailemizi yok etmeye çalışması benim de aklımdan çıkmıyor. İnsan, yok edileceğini bildiği bir yolun üzerinde gidiyor ve atlarını kontrol edemiyorsa eğer, başına geleceklere razı olmak zorunda. Ben atlarımı dizginlemeye çalışıyorum. Bu sağlıksız halimle bunu başarabileceğimden kuşkuluyum. Eğer Tiberius bana canımı bağışlıyor ve beni bilinmeyen bir yere, salt güvenliğimi bahane ederek gönderiyorsa,

bil ki bu, bana acıdığından değil, beni zararsız, güçsüz ve çelimsiz biri olarak gördüğündendir. Kadınlara dokunmuyor. Erkeklerden alıyor tüm hıncını ve Roma imparatorluğunun tahtını kendi kanından birine bırakma hazırlığını yapıyor. Belki aklında gerçekten torunu Gemellus var, gerçekten de onu imparator yapmak istiyor. Bana ise, tıpkı sizler gibi, bir kadın gibi bakıyor. Zarar vermeyeceğimden, tahta göz dikemeyeceğimden, bunu başaramayacağımdan son derece emin."

Drusilla elini kardeşinin omuzuna atıp, çirkin suratını uzun uzun seyretti. Altı kardeş içinde en çirkini, hiç kuşku yok ki, Gaisus'tu. Uzun boyluydu, ama bu uzunluk zayıflığıyla örtüşünce, tuhaf bir tiksinti yaratıyordu. Bacakları aşırı uzun olduğundan, vücudunun üst tarafı kısa kalıyor, ona bir örümcek görünümü veriyordu.

Kollarının ucunda birer kürek ağzı gibi duran elleri ürkütücüydü. Yüzü son derece sağlıksız görünüyordu. Yeşile çalan bir rengi vardı. Boynu ise çok kısaydı. Sanki kafası omuzları üzerine eğreti olarak yerleştirilmişti ve her an düşecek gibi duruyordu.

En korkunç tarafı gözleriydi. Yuvalarına gömülmüş gibi görünen gözlerinde her an bir dehşet pırıltısı vardı ve doğrudan gözlerine bakan herkes bir an sonra başka tarafa bakma ihtiyacı duyardı. Bu gözlere birkaç saniyeden fazla bakabilmek çok zordu. Şakak kemikleri iki yandan ağır darbe yemiş de içeri göçmüş gibi çukurdu. Bu da yüzünde "kuru kafa" etkisi bırakıyordu. Geniş alnı, iri dişleri, çökmüş şakakları ve avurtlarıyla bir iskeleti andırıyordu.

İnce bacakları üzerinde yükselen kısa gövdesiyle, iskeletten ayrılan en önemli özelliği vücudunu bir orman gibi saran kara kıllardı. Çok aşırı kıllıydı. Göğüslerinden yukarı doğru fışkırıp, yakalarından taşan kılları, boğazlı

bir zırh giymiş izlenimi bırakıyordu. Bütün bu kıllı vücuduna karşın, tepesinde hiç saç yoktu.

Gaius'un vücudunda görmekten en çok nefret ettiği şey kıllarıydı. Birinin vücudundaki kıllara dikkatlice bakması, gözlerindeki ifadenin değişmesine ve bambaşka bir kişiliğe dönüşmesine neden oluyordu. Tapınırcasına sevdiği ablası Drusilla'nın bile vücuduna dikkatlice bakmasına izin vermiyordu. Bu yüzden de tüm vücudunu kapatan giysiler giymeyi tercih ediyordu, ama bu bile kendisinde utanç duyguları yaratan kıllarını kapatmaya yetmiyordu.

Derin bir soluk alıp sustu Caligula ve ardından yılan tıslaması gibi mırıldandı: "Yemin ediyorum Drusilla, senin önünde, Diva'mın önünde yemin ediyorum ki, çok yakında Roma ayaklarımın altında inleyecek! Benden aman dileyecek! Bunu bana Tanrılar Tanrısı Jüpiter söyledi. Bunu yapmamı istedi. Acımak yok! İnsanoğlunun en büyük zaafı olan acımayı ortadan kaldırıyorum sevgili kardeşim. Roma, kendisine zulmedenlerin kanında boğulacak ve bizler de bu kanlı şarap dolu kadehlerimizi yudumlarken birbirimizin gözlerine bakacağız. O zaman gözlerimde tutkunun, şiddetin ve acımasızlığın pırıltılarını daha iyi göreceksin!"

Drusilla kardeşine acıyan gözlerle baktı ve sarıldı. Bir süre hiç kıpırdamadan öylece durdular. İkisi de vahşice katledilen kardeşleri, anneleri ve zehirlenerek öldürülen babaları için bir çeşit ayin yapıyorlardı. Solukları sıklaştı, gözyaşları dindi ve Capitolium'un taşları üzerine uzandılar. Tanrılar Tanrısı Jüpiter daha fazla ileri gitmelerini engellemek için şimşeklerini yolladı. Birden boşanan sağanak yağmur iki kardeşin kendine gelmesini sağladı.

Agrippina

Caligula o günü takip eden günler içinde birkaç kez sara nöbetine yakalandı. Ayıldığı zaman nerede olduğunu hatırlamıyor, uzun süre kendine gelemiyordu. Şaraba düşkünlüğü son sınırdaydı. Kimi zaman şarabın yarattığı baş ağrısından kimi zaman da sara nöbetlerinin yarattığı sarsıntıdan bitkin bir şekilde uyanıyor, Roma imparatorluğu için kurduğu tüm düşlerini unutmak zorunda kalıyordu.

Annesi Agrippina'nın öldürüldüğü akşam Capitolium'daki çığlığı sık sık beyninde patlıyordu:

"Kehanet bozuldu! Yalnızca erkek döllerini yok etmeye çalışan iblisin oku bu kez şaşırdı ve annemi katletti. Bu, benim ölüm sırasından çıktığımı gösteriyor. Artık beni öldürebilecek bir Roma imparatoru göremiyorum. Jüpiter beni koruyor Tiberius, Jüpiter benimle. Bekle beni Roma, geliyorum!"

Jüpiter ona çok önceleri söylemişti. Kehanetin bozulduğunu, annesinin sırayı bozduğunu beynine işlemişti.

O sırada Jüpiter'le konuştuğunu bilmiyordu Caligula, şimdi emindi.

Annesinin öldürülmesi Gaius'u iki yönden çok etkilemişti. Öncelikle annesine bağlılığı nedeniyle büyük üzüntü yaşadı ama asıl önemli olanın annesinin kendisini feda etmesi ve sırayı elinden almasıydı. Annesi istemeden de olsa kendini feda etmiş ve soykırımda bir geleneği bozmuştu. Artık ölmeyeceğinden, öldürülmeyeceğinden emindi. Kendisi kutsanmış bir yaratıktı ve Tanrının kendisine gösterdiği yolda, Roma sütunları arasından sıyrılarak Senato'nun en üst basamağına kadar tırmanacaktı. Bunu engelleyebilecek bir güç yoktu. Kendisine daha iyi bakması, hastalığını kontrol etmesi ve daha az şarap içmesi gerekiyordu. Tanrılar Tanrısı Jüpiter'in tavsiyesiydi bu.

Öyle de yaptı. Ancak sara nöbetlerinin önüne geçemiyordu. Bu hastalığın nasıl bir hastalık olduğu konusunda en küçük bir fikri bile yoktu, ne de kendini rahatlatmasını bildi. Bir gün Drusilla'ya, "Benim bu hastalığım sevgili kardeşim, Tanrının bir armağanı," dedi. "Kendimi kaybettiğim sıralarda başka bir dünyaya gidiyorum. Sanki Tanrılar Tanrısı Jüpiter'in yanına çıkıp, koca Roma imparatorluğunu tepeden seyrediyorum. Aksaklıkları görüyor ve not ediyorum. Sonra hepsi kafamda tek tek canlanıyor. Artık eminim: Ben kutsanmış bir varlığım ve sen de benim Tanrıçamsın..."

Drusilla, kardeşinin bu hezeyanlarını büyük bir kuşkuyla dinlese de, onu kırmamak ve umutlarını yok etmemek için ses çıkarmıyordu.

Bu olaylardan çok önce Gaius, Drusilla'ya olan tüm bağlılığına karşın Marcus Silanus'un kızı Junia Claudilla ile evlendi. O sıralarda henüz 19 yaşını yeni bitirmişti. Evliliğin onu bazı saplantılardan kurtaracağını, kendine olan saygısını yeniden kazandıracağını umuyordu. Karısına büyük bir düşkünlüğü yoktu, ancak kendisine bir kız çocuk vermesinden sonra Caligula'nın yaşamında önemli bir düzelme meydana geldi.

Ama bu çok uzun sürmedi. Junia Caudilla, kızları Julia'yı doğururken öldü. Gaius bu ölümden de çok fazla etkilenmedi. Kendisini bir zorunluluk sonucu evlenmiş olarak görüyordu. Sevmediği bir kadının yaşamından çıkması da çok önemli değildi. Ancak sara nöbetleri yeniden başladı. Kendine olan güveninde azalma olduğunu, Caligula kimliğinden Gaius'a doğru kaydığını hissediyordu. Çok korkuyordu. Gaius gibi davranmak, imparatorluk yolunda yürüyen Caligula için müthiş bir zaaftı. Kafasından her türlü acıma duygusunu atması gerekirken, elinde olmadan bazı olaylar karşısında duygulanıyor, hatta ağlıyordu. En çok da çarmıha gerilen esirler

etkiliyordu. Appian Yolu boyunca gördüğü manzara aklından çıkmıyordu.

Yaşamının önemli bölümünü kızına ayırıyor, onunla vakit geçirmekten çok hoşlanıyordu. Kızı Julia, annesine daha çok benzemekle birlikte, bakışlarındaki sinsiliği ve korkunçluğu babasından almıştı. Caligula'nın en çok hoşuna giden şey de buydu zaten: Kendisine benzeyen bir çocuğunun olması. Yine de, bir erkek evladının olmasını daha çok arzuladığını da itiraf etmekten kendini alamıyordu.

İşte tam bu sıralarda İmparatorluk Muhafızları komutanlarından Sutorius Macro'nun karısıyla tanışmıştı. Kadına karşı müthiş bir cinsel istek duydu. Geceleri arzularını engelleyemiyor, sık sık ter içinde uyanıyor ve saatlerce yatağında oturup Ennia Naevia'yı düşünüyordu.

Bir eğlence gecesinde birlikte oldular. Macro, Roma dışında görevdeydi. Uzun soluklu bir danstan sonra, dev sütunların arasında gözden kayboldular. İnce uzun bacaklarıyla Gaius, kadını kolundan çekiştire çekiştire kuytu bir köşeye götürdü. Naevia, Gaius'un niyetini anlamış, kolunu kurtarmaya çalışıyordu. Kürek gibi elleriyle kadını sıkıca kavrayan Gaius'un soluğu da sıklaşmıştı. Naevia'ya karşı duyduğu dayanılmaz arzunun son perdesini oynayacaktı. Aylardır hayalinde canlandırdığı şeyi gerçekleştirmesine Caligula adımlarıyla ancak birkaç adım kalmıştı. Daha önceden gözüne kestirdiği kuytu köşeye gelince, genç kadına sarıldı ve öpmeye çalıştı. Ennia Naevia kurtulmaya çalışsa da, ama bunun boşa çaba olduğunu biliyordu. Bağırabilirdi, bağırmak da istemedi. Kendini Gaius'un kollarına bıraktı.

Bir saat kadar sonra, ikisi ayrı yollardan salona giriyorlardı. Naevia ağlıyordu. Gaius ise mutlu bir şekilde çevresindekilere sırıtıyordu.

Birkaç gün sonra, Macro'nun görevden döndüğünün ertesi günü Naevia, Gaius'u kütüphane çıkışında buldu. Birlikte Collesium'a kadar yürüdüler. Yol boyunca Gaius, Naeiva'yı teselli etmeye çalıştı. Onu sevdiğini söyledi, evleneceğine dair söz verdi.

Ama hepsi yalandı...

Ennia Naevia'yı hiçbir zaman sevmedi. Kadın, Gaius'a güvenerek kocasına her şeyi anlatmıştı. Sutorius Macro hiç tepki vermedi. Ama bir daha karısına da dönmedi. Gaius ile birlikte, Roma dışında bilinmeyen topraklara gitmesine razı oldu.

"Ona gerçek yüzünü göster! Onu sevmediğini söyle! Senin için yalnızca bir eğlence olduğunu, başka hiçbir özelliği bulunmadığını anlat! Bunu yapmalısın Caligula, onun ölmesini sağlamalısın. Dayanamayacaktır. Dediğimi yap Caligula, ona her şeyi anlat! Sen insanları sevmek için bu dünyaya gönderilmedin. Senin görevin onlara acıyı tattırmak. Hiçbir tanrısal güç, sevmek üzerine kurulmamıştır. Bütün imparatorluklar, egemenlikler acı üzerine kurulmuştur. Senin görevin insanlara acıyı tattırmak. Bunu daha önce de yaptın, şimdi de yap! Unutma Caligula, acımak yok!"

Caligula, beyninden gelen sese uydu, Ennia Naevia'ya Jüpiter'in emrettiklerini anlattı.

Ennia Naevia, Gaius ile birlikte yola çıkmadan bir gün önce, kendini Collesium'un yüksek duvarlarından aşağı, arenaya inen merdivenin üzerine bıraktı. Basamaklardan aşağı yuvarlanırken, bir an gözünde kocası Sutorius canlandı, yerini Caligula'nın çirkin suratına bıraktı, sonra her taraf karanlığa büründü.

Ertesi gün, Naevia'nın cesedinin yakıldığı törende Macro ile karşılaşan Gaius, büyük bir üzüntü içinde ol-

duğunu söylüyordu. Macro ise, büyük bir olgunluk göstermiş, Gaius'un "taziyelerini" kabul etmişti.

Yola yalnız başına çıkmak zorunda kalan Gaius, kendisini çok dingin ve huzurlu hissediyordu. Yaşamında sakin bir döneme girdiğinin farkındaydı. Nedenini bilmemesine karşın, ama bu yolculuğun kendisi için bir değişim olacağını düşünüyordu.

Artık sinirlerine hakim olabiliyor, çevresindekilere Caligula gibi değil de Gaius gibi davranıyordu. Yardımsever bir kimliğe bürünmüştü neredeyse. Sanki kendi kimliğinin üzerine başka bir giysi geçirmiş, kaplumbağa kabuğunun altında bir köstebek gibi yaşamaya başlamıştı. İçinden geçenlerle davranışları arasında müthiş bir tutarsızlığın olduğunu algılıyor, bunu unutabilmek için de kendini çoğu kez şaraba veriyordu. Roma'ya dönmeyi bekliyordu. Gaius kimliği, fırtınadan önceki kimliğiydi. Jüpiter onu Gaius kimliği içinde dinlenmeye göndermişti. Değişim çok yakında gerçekleşecekti. Çok yakında!..

"Kendini bırakma Caligula! Sabırlı ol ve üstlenmek zorunda olduğun görevleri sakın unutma! Tiberius öldüğünde Caligula olarak Roma'nın başına geçeceksin. Gaius olarak değil!.."

Caligula'nın Roma dışına çıkınca bir başka tutkusu daha canlandı. Şaraba olan düşkünlüğünün yanı sıra müziğe de ayrı bir önem veriyordu. Kendi başına kaldığı anlarda, sanki odada birileri konser veriyormuş gibi vücudunu yılan gibi kıvırarak dans ediyordu. Dans ederken gözlerini kapıyor ve kendinden geçiyordu. Kadınsı hareketler yapmak hoşuna gitmeye başlamıştı, ama bunu asla başkalarının görmesine izin vermiyordu. Bu, Jüpiter ile aralarında paylaştığı en büyük sırdı. Drusilla'nın asla bilmemesi gerekiyordu.

Kısa görevinde Caligula'nın bekledikleri olmadı. Yoğun bunalımlar ve sıkıntılı zamanlar geçirmesine rağmen, günler günleri kovaladıkça, yarım kalan "eğitimini" tamamlamayı sürdürdü. Bir süre sonra ölüm korkusu yerini yeniden intikam duygusuna bıraktı. Farkında değildi ama sara nöbetlerinin sıklığı da azalmıştı. Ancak bu arada başka bir hastalığının farkına vardı: Caligula gündüz gözüyle hayaller görüyordu.

Roma'ya haber göndererek, Mereia'nın yanına, Caseria'ya gelmesini istedi. Mereia iyice yaşlanmıştı. Caseria'ya kadar gidecek gücü kendinde bulamadı. Gaius'tan kendisini bağışlamasını istedi. Bu, Caligula'yı çok sinirlendirdi. Kendini ihanete uğramış gibi hissediyordu. Drusilla da, Mereia da kendisini yalnız bırakmıştı.

Bir temmuz sabahı ani bir kararla, daha önce Tiberius'un emriyle görev yaptığı Capri adasına gitmeye karar verdi. Caseria, Tiren denizi kıyılarına yaklaşık 20 kilometre uzaktaydı. İki gün içinde Gaius, Tiren denizi kıyısındaki Sorrento kasabasına kadar gelmesine rağmen adaya geçmedi. Anılar onu rahatsız ediyordu. Akşam karanlığı bastırdığında, Sorrento kalesinin denize bakan surlardan birinin üzerine çıkıp Akdeniz'in laciverde dönen sularını seyretmeye koyuldu. Hava çok sıcaktı. Ay ışığı maviliklerin üzerinde yakamozları yansıtıyor, serin Akdeniz kokusu ciğerlerine işliyordu. Başının döndüğünü hissetti. Yine bir sara nöbetine yaklaştığını sandı ama sara nöbetinin nasıl başladığını yılların deneyimi sonucu öğrenmişti. Hayır, bu başına gelen sara nöbeti değildi. Bu başka bir şeydi. Havada yosun kokusundan başka bir koku yoktu. Nöbet öncesi gelen uyku hali veya dalgınlık da yoktu üzerinde. Bir parça midesi bulanıyor ve gözleri kararıyordu, o kadar. Akdeniz'in lacivert sularını seyrederken bir anda kendini bambaşka bir mekanda buldu.

Babası Germanicus, elinde uzun bir asayla imparatorluk tahtında oturuyor ve boş gözlerle Caligula'ya bakıyordu. Annesi Agrippina hemen babasının baş ucunda, tahtın koltuğuna dayanmış bekliyordu. Onun bakışlarında da hiçbir ifade yoktu. Bir tek Drusilla, babasının ayakları dibine uzanmış, tüm çekiciliğiyle Caligula'ya bakıyordu. Üzerinde vücudunun yarısını dışarıda bırakan bir giysi vardı.

İlk konuşan Germanicus oldu:

"Gaius, sana emanet ettiğim topraklardan neden bu kadar uzaktasın? Tiberius'un, öz amcamın, üvey babamın senin için biçtiği bu değeri Augustus adına lanetliyorum. Buna razı olmanı da şaşkınlıkla karşılıyorum. Sen ki, Germanicus soyunun son bireyisin. Kardeşlerin bu koltuğun yanına bile yaklaşamayacak kadar uzak buralara. Bir tek sen kaldın ve sen de Roma'dan, tahttan bu kadar uzakta, kendini dinlemekten başka bir şey yapmadan zamanını ejderhaların ağzına atıyorsun. Kalk Gaius Caesar Germanicus! Kalk ve kendine gel! Roma'nın ezilen halkı, arenaların aç aslanları ve kendilerini öldürmesi için Tiberius'un iki dudağına bakan gladyatörlerin hakkı için kendine gel. Savaşmak yalnızca kendinle olmaz! Hem kendinle hem de çevrenle savaşmayı öğrenmelisin!"

"Eğer benim Roma'nın başına geçmemi istiyorsan, o tahttan hemen kalkmalısın!"

"Sevgili Gaius!" Babasının sesi daha da sert çıkıyordu şimdi. "Sevgili yavrum, senin bu tahta geçeceğinden emin olsam, bir saniye bile oturmam bu lanetli koltukta! Ben burada oturacak kadar zalim yaratılışta değilim. Bu koltuk, yüzyıllardır kanla yıkanır ve kanla durulanır. Hiçbir kırmızı renk bu koltuğa yapışmaz ama hep kanlıdır. Ben bu koltukta oturmuyorum Gaius. Ben bu

koltukta senin oturacağını da biliyorum. Sana acıyorum, ama seninle gurur da duyuyorum. Bunun nasıl bir duygu olduğunu bana sorma. Sana söylenenleri dinle. Senin yolun, daha küçücük bir çocukken çizilmişti zaten. Gözlerindeki iblislerin parıltısını o zamanlar da görebiliyordum. Benim yapabileceğim hiçbir şey yoktu senin için. Sen oğlumdun, ama benden çok uzaktaydın. Öyle değil mi Gaius?"

"Caligula!" diye düzeltti Gaius.

Drusilla babasının dizinin dibinden kalkıp Gaius'un yanına geldi. Soluğu kır çiçekleri kokusundaydı. "Hayır," diye mırıldandı Caligula kendi kendine, "Hayır, bu koku hiç bilmediğim, duymadığım bir koku. Beynim sancılanıyor. Deliriyorum galiba..."

Agrippina hiç kımıldamadan öylece duruyordu. Germanicus karısının elini tuttu ve kalbinin üzerine koydu. "Söyle Agrippina," dedi. "Gaius'un yüreklenmesi için ne yapmalıyım? Ona arenaların en güçlü aslanının yüreğini nasıl aşılayabilirim? O bir korkak değildi ve hiç olmadı. Ama bu üzerindeki uyuşukluk da ne? Sen onun annesisin. O senin karnından çıktı, senin bir parçandı. Söyle bana, ne yapmalıyım?"

Agrippina gözünü Gaius'tan ayırmadan, "Ona dokun Yüce Germanicus, onu sev, okşa! O senin sevgini hiç yaşamadı, senin kucağında hiç uyumadı, dudakların onun saçlarını hiç öpmedi. Elini tut ve yüreğindeki bütün cesaretin onun yüreğine geçmesine izin ver!"

Birden Drusus ile Nero da sahneye çıktı. Drusus, "Hayır baba!" diye bağırdı. "Sakın ona dokunma! Roma kana boğulmadan, onun da bize katılmasını sağla!"

Ardından Nero ile birlikte bağırmaya başladılar: "Bize katıl Gaius! Bırak Roma kendi laneti içerisinde yok olsun. Bırak Tiberius kendi kanıyla boğulsun. Sen

bize katıl! Germanicus soyunun şanlı geçmişini lekeleme! Gel!.."

Germanicus uzattığı elini geri çekti. Gaius'un gözleri karardı, Akdeniz'in lacivert suları yeşile döndü ve bir anda önünde sonsuza uzanan bir boşluk belirdi. Gaius, boşluğa doğru bir adım attı. Boşluğun ardında babasını, annesini, kardeşlerini bulacağını düşünüyordu.

Muhafızları Gaius'un yanına geldiğinde, az kalsın kendisini surların üzerinden Akdeniz'in kollarına bırakmak üzereydi.

Müthiş terlemişti ve derin derin soluyordu.

Sorrento'dan ayrılıncaya kadar sık sık benzer hayaller gördü. Caseria'ya döner dönmez Roma hazırlıklarına başladı.

Roma yolu görünmüştü artık... Drusus ve Nero yanılıyordu!

Roma'ya döndüğünde eskisi kadar hırçın ve huysuz değildi. Gaius kimliği yeniden üzerine sinmişti ve bundan diğer kimliği Caligula dehşetli rahatsız oluyordu. Jüpiter'e verdiği sözü anımsadıkça Caligula oluyor ve etrafına karşı son derece kırıcı bir tavır takınmaya çalışıyor, ancak bunda pek de başarılı olamıyordu. Senatoya girmek için gereken yasal yaş sınırına ulaşmıştı. Henüz ölmemişti ve Gemellus'a rağmen Roma imparatoru olacağından artık emindi.

Ennia Naevia'nın ve Junia Claudilla'nın mezarlarını ziyaret etti. Her iki kadını da sevmemişti. Arzularının tatmini için birlikte olmuştu. İkisine de özür borçlu olduğunu hissediyordu. Yumuşamıştı. "Gaius", rahatsız edici biçimde üzerinde baskı oluşturuyordu. Beynindeki sese, Jüpiter'in güçlendirici sesine çok ihtiyacı vardı.

Ama yalnızdı. Uzun zamandır hiç ses duymuyordu. Rüya da görmüyordu...

Bu arada Palatino adı verilen at yarışlarına düşkünlüğü başlamıştı. Küçüklüğünden beri hayran olduğu atlar

yeni eğlence kaynağı olmuştu. Kütüphaneye gitmek yerine yarışlara gidip heyecanlanmak istiyordu.

Gece hayatı artık daha renkli ve eğlenceli geçiyordu, ama onun beklediği kan ve gözyaşı, bu gece eğlencelerinde hiç gerçekleşmiyordu. Ters giden bir şey vardı ve ne Gaius ne de Caligula bunu çözemiyordu. İki kişiliğinin ortasında bir yerde bocalıyordu genç adam.

Jüpiter de hâlâ suskunluğunu koruyordu.

İ.S. 37'de Jüpiter'in kehaneti gerçekleşti. Tiberius, tedavi için Avrupa'ya yaptığı bir geziden geri gelemedi. Ölümü kuşku uyandırdı. O da Germanicus gibi aniden rahatsızlanmıştı. Zehirlenip öldürüldüğüne ilişkin çeşitli dedikodular dolaşıyordu. Gaius ise onu Jüpiter'in öldürdüğünü düşünüyordu. Nasıl ölmüş olursa olsun, Gaius için önemli olan Tiberius'un bir tehlike olmaktan çıkmasıydı. Senato yönetime el koymuştu. Bir süre sonra yeni imparator seçilecekti. İmparatorluk tahtı boştu. Gemellus ile kendisi arasında bir çekişme yaşanacak ve Tanrıların Tanrısı'nın kehaneti üzerine imparatorluk tacını Caligula takacaktı.

Ama Jüpiter hâlâ ortalıkta yoktu... Ne geceleri sesini duyabiliyordu ne de Capitolium'a gittiğinde, tüm yalvarmalarına karşın onunla konuşabiliyordu. Yoksa Tanrılar Tanrısı Jüpiter kendisinden umudu kesmiş miydi? Bu düşünce beynini kemiriyor, çıldıracak gibi oluyordu. "Ya benden vazgeçip, Gemellus ile konuşuyorsa?.."

Gemellus'u öldürmesi gerekiyordu!

Tiberius'un ölümünden sonra Roma İmparatorluk tahtı bir süre boş kaldı. Taht, yeni imparatorunu bekliyordu ama senato kendisine bir vasiyet bırakılmadığı için Gemellus ile Caligula arasında tercih yapamıyordu.

Caligula, Jüpiter'in kendisine yönelttiği tavsiyeyi anımsadı. Acımayacaktı. Gemellus ölmeli ve taht kendi-

sine kalmalıydı. Tiberius'un yasal varisi, torunu Gemellus'tu. Bir şekilde Gemellus'tan kurtulmak zorunda olduğunu hissediyordu. Gemellus yaşadığı sürece, İmparatorluk tahtına çıkması neredeyse bir hayaldi. Kamuoyu arasında Gaius'un müthiş bir desteği bulunuyordu gerçi, yine de Gaius bunun yeterli olmadığını, veraset yoluyla tahtı Gemellus'un kapacağını biliyordu.

Gemellus'tan kurtulması kolay olmadı. Tiberius'un ölümünün üzerinden henüz birkaç ay geçmişti ve imparatorluk tahtı Caligula'nın oturması için bekliyordu sanki. Gemellus tahta geçme hazırlıkları yaparken, çok yakınındaki düşmandan habersizdi.

Sıradan yaşam içerisindeyken Gaius'un kişiliğini taşıyan genç imparator adayı, ölümle oyun oynamaya kalktığında Caligula kimliğine bürünüyordu sanki.

Olaylar çok hızlı gelişti: Gemellus'a rağmen, 28 Mart 37'de senatoya seçildi, ardından da imparatorluk tahtına oturdu. Senato tercihini Gaius'tan yana koymuş ve konsül heyeti imparatorluğu ona layık görmüştü. Tiberius'un yasaya dayalı vasiyeti çiğnenmişti. Senato, yazılı bir vasiyet bırakılmadığı için, tek sözün kendisinde olduğu hükmüne varmış ve Gemellus'a göre çok daha yetenekli ve çalışkan olan Gaius'u imparator olarak uygun görmüştü.

İmparatorluk tahtına oturmak Gaius'un sağlığında da önemli bir düzelmeye neden oldu. Bütün bu süreç içerisinde ne sara nöbetine tutuldu ne de hayal gördü. Sağlığı yerindeydi, kafası her zamankinden daha hızlı ve istekli çalışıyordu. Ama Jüpiter hâlâ ortada yoktu. "Yeter artık!" diye bağırıyordu hemen her gece. "Çık artık ortaya. Bak imparator oldum. Kehanetlerin gerçekleşti. Bana yol göstermen gerek! Bunu yapmak zorundasın!"

Ses yoktu!

Caligula, tahta oturduktan bir süre sonra, uzun süre metres olarak yaşadığı Caesonia ile evlendi. Caesonia, daha önceki eşlerinden farklı bir kadındı. Caligula'yı yönlendirmeyi ve onun düş dünyasını beslemeyi çok iyi biliyordu. Kızı Julia ile de arasını iyi tutmayı başarmıştı. Caligula, zaman zaman girdiği ruhsal bunalımlarda yanında hep Caesonia'nın olmasını istiyordu. Drusilla'nın boşluğunu doldurmasa da, bu kadın ona enerji veriyordu, bir anlamda tedavi ediyordu.

Halk yeni imparatoru çılgınlar gibi destekliyordu. Roma nihayet beklediği imparatoru bulmuştu. Huzurluydu ve geleceğe güvenle bakıyordu. Artık Drusilla ile Capitolium'un mihrabında buluşmak zorunda değildi. Aklını kurcalayan tek şey Gemellus'un hâlâ yaşıyor olmasıydı.

Gemellus, Caligula için potansiyel bir tehlikeydi. İmparatorluk tahtına oturmasına oturmuştu, ama her an ters esen bir rüzgarın kurbanı da olmak istemiyordu. Gemellus'tan mutlaka kurtulması gerekiyordu.

Germellus, Gaius'un tahta geçmesiyle hırsını ve tutkularını bir kenara bırakmış görünüyordu, ama Roma yasaları her zaman için devreye girebilir, Gemellus için beklemediği bir fırsatı yaratabilirdi. Gaius'un doğal olmayan bir şekilde ölmesi, Gemellus'un tahta geçmesi demekti. Gemellus'un bu fırsatı değerlendirmek için uygun zamanı ve zemini kolladığından emindi. Kim önce davranırsa kazanacaktı. İmparatorluk tahtına oturmuş birinin, tıpkı Tiberius'un kardeşlerine yaptığı gibi, sınırsız olanakları vardı ve Gaius değil belki ama Caligula bunu kullanacaktı, kullanmak zorundaydı.

Gemellus için bir plan hazırladı. Tiberius'un kardeşleri ve annesi için yaptığı gibi, bir gece ansızın askerleri-

ni gönderip "vatana ihanet" suçundan tutuklatmak Caligula'ya yakışan bir yöntem olamazdı.

"Acımak yok Caligula!"

Evet, sonunda Jüpiter'in sesi yine duyulmaya başlanmıştı. Tanrılar Tanrısının kendisine öğrettiği gibi olmalı, Gemellus'u hak ettiği biçimde öldürmeliydi.

Bir gece yarısı, kendine sadık adamlarından birkaçını çağırdı. Gemellus'u bulup getirmelerini emretti. Birkaç saat sonra adamları Gemellus'u sarhoş bir şekilde Capitolium'a getirdiler. Caligula onun bu halinden hiç hoşlanmadı. Beyni uyuşmuş bir kurbanın, ölümü bile hoş karşılayacağını, bunun da kendisi için iyi olmayacağını düşündü. Adamlarına Gemellus'u ayılana kadar hücrede tutmalarını emretti.

Sabaha karşı Gemellus kendine gelmişti. Nerede olduğunun farkına varınca, öldürüleceğini anladı. Hücreye inen merdivenlerde üç cellat belirdi. Başlarında yüzlerini gizleyen maskelerden vardı. Gemellus, korkuyla hücresinde geriledi ve titremeye başladı. Cellatlardan ikisi büyük bir soğukkanlılıkla, korkudan çırpınan Gemellus'un kollarını tuttular. Üçüncü cellat, elinde siyah bir torbayla Gemellus'a yaklaştı. Gemellus'un dünyayı terk etmeden önce son gördüğü şey, başına siyah torbayı geçiren üçüncü cellatın giydiği "caliga" çizmeleriydi.

Gemellus'tan kurtulduğu ve büyük sevinç yaşadığı 38 yılı, aynı zamanda Caligula'nın başına en büyük felaketin geldiği yıldı. Bu felaketi hiç beklemiyordu ve asla da anlamlandıramadı.

"Sırası gelmişti Caligula! Ölmesi gerekiyordu, öldü! Sakın kendini bırakma!"

Yaşam destek fonksiyonlarından en önemlisi yok olmuş, kardeşi Drusilla ölmüştü. Drusilla'nın ölümü doğal bir ölümdü. Ne zehirlenmiş ne de idam edilmişti.

Ama Caligula buna inanmıyordu. Drusilla'nın ölümünden kocası Aemilus'u sorumlu tutuyordu. Bir süre sonra da kardeşinin katili olarak gördüğü Aemilus'u öldürtecekti zaten.

Bunun için 39 yılının ekim ayını beklemesi gerekiyordu. Yukarı Ren havzasında bir ayaklanma başlamıştı ve bölgenin ordu komutanı Gnaeus Lentulus Gaetulicas ayaklanmayı bastırmada yetersiz kalmıştı. Aemilius'a yakınlığıyla da bilinen Gaetulicas'ı görevden aldı ve kısa sürede ayaklanmayı kanlı biçimde bastırdı. Sonra da ayaklanmayı bastıramadıkları gerekçesiyle Aemilius Lepidus ile Lentulus Gaetulicas'ı idam ettirdi. Gerekçe aynıydı: "vatana ihanet".

Drusilla'nın ölümünden sonra uzun süre kendine gelemedi. Bu dünyanın anlamsızlığı ve başıboşluğu beyninde dolanıp duruyor, sara nöbetlerinin daha sıklıkla bedenini sarsmasına neden oluyordu. Drusilla, yaşamının kilometre taşlarının en önemlisiydi. Ondan doğacak bir çocuğun kendisini aşacağını ve Roma imparatorluğunun bilinmeyen dünya köşelerini de egemenliği altına alacağına inanıyordu. Claudilla'nın kendisine veremediği erkek çocuğu Drusilla verebilirdi ama artık her şey için çok geçti. Kendisini Capri adasına gönderen Tiberius'a lanetler yağdırıyor ve soyunu tüketeceğine dair yeminler ediyordu. O artık Caesar soyundan değildi, o soyun en büyük düşmanı olarak görüyordu kendini.

Caligula için tek hedef vardı: Roma imparatoru olarak bütün düşmanlarından intikam almak. Ablası Drusilla'nın heykelini kutsal topraklar üzerinde her noktaya dikmeye karar verdi, ancak Senato buna razı olmadı. Uzun tartışmalar sonucunda Senato Caligula'yı ikna etmeyi başardı. Yine de Caligula, ablası Drusilla'yı Roma tarihinin ilk Diva'sı, kadın Tanrıçası yapmayı başardı.

Böylelikle, bir parça olsun ablasına karşı görevini yerine getirdiğine inanıyordu. Ardından, üzerinde Drusilla'nın resminin bulunduğu hatıra paraları bastırttı.

Gaius tahta oturur oturmaz Tiberius'un yasalarını yürürlükten kaldırdı. Daha önce yanlış ve hileli biçimde uygulanan vergi yasalarını değiştirdi ve haksız alınan vergileri halka iade etti. Bu halkın kendisine müthiş bir hayranlık duymasına neden oldu. Gaius'un değeri halkın gözünde giderek yükseliyordu. Doğrusu, Gaius da bir imparatora yakışır davranışlar sergiliyordu.

Henüz Caligula kimliğini göstermemişti. Durmaksızın çalışıyor, yeni yöntemler üretiyordu. Senatonun Afrika'daki temsilcisinin komutasındaki son lejyonun, imparatorun elçisinin emrine verilmesini sağladı. Böylece, imparatorun ordu komutanlığını kendi tekeline alması işlemi tamamlandı. Genel af çıkardı. "Vatan hainliği" suçlamasıyla insanların katledilmesi veya hapsedilmesi uygulamasına son verdi (nasılsa Gemellus, Aemilus, Gaeluticas ölmüştü). 25 yaşında, Roma'nın üçüncü imparatoru olarak sürekli yükseliyordu. Bu arada imparatorluğun sınırları genişliyordu.

Caligula, imparator olmanın keyfini tam anlamıyla yaşayamıyordu. Beklediği, istediği, yaşamını adadığı, Tanrılar Tanrısı Jüpiter'e günlerce yalvardığı şey gerçekleşmiş, imparator olmuştu. Buna karşılık kendini anlamsız, terk edilmiş ve ihanete uğramış gibi görüyordu. İmparatorluk ondan çok sevdiği ablasını almıştı.

İki kız kardeşiyle birlikte kalmıştı ve kendini Drusilla'sız çok yalnız hissediyordu. Günlerce ablasının mezarı başında bekledi. Yeminler ediyor, sözler veriyor ve sürekli ağlıyordu. Sağlıksız durumu yeniden kendini göstermeye başlamıştı. Yemek yemeyi kesmişti ve yalnızca şarap içiyordu. Müzik de dinlemez olmuştu.

Ablasının ölümünden sonra, 37 yılının ekim ayında müthiş bir hastalığa yakalandı. Kendisine ne olduğunu anlayamıyor, hareketlerini kontrol etmekte güçlük çekiyordu. Kız kardeşleri ona yakınlaşmaya, Drusilla'nın yokluğunu hissettirmemeye çalışsalar da, bunda başarılı olamıyorlardı. Sonunda kız kardeşlerinden de kurtuldu. Onları bir daha göremeyeceği kadar uzaklara gönderdi. Caligula bir çeşit delilik içerisinde, Antium'da başıboş dolaşıyor, Roma'nın kendisine göz kırpmasını bekler gibi sabırsızlanıyordu.

Halk endişeliydi. İmparatora bir şeyler olmuştu. Roma'da o sıralarda dolaşan dedikodu, Caligula'nın çıldırdığıydı.

38 yılında, kendisinin imparator olmasını sağlayan, bu uğurda elinden gelen tüm fedakarlığı gösteren, karısı Ennia Naevia'yı baştan çıkardığı halde kendisine bağlılığını her fırsatta gösteren Muhafız Alayı komutanlarından Sutorius Macro'dan intikam almaya karar verdi. Ennia Naevia'nın ölümünden onu sorumlu tutuyordu. Macro, tüm gücüyle çalışıyor, Caligula'nın güvenliğini ve benzer tüm gereksinimlerini karşılıyordu. Ancak, Caligula onun bütün bu yakınlaşma çabalarını ve inanılmaz bağlılığını, bir gün kendisinden intikam almak için kullanacağından emindi.

Muhafızlara, komutanları Sutorius Macro'yu çağırmalarını söyledi. Birkaç dakika sonra Macro, Caligula'nın karşısında hazırolda duruyordu.

"Sevgili dostum Sutorius, otur şöyle karşıma. Seninle biraz konuşmam gerek."

Macro, koltuğunun altına sıkıştırdığı üzeri komutanlara özgü tüylerle süslenmiş ağır şapkasını küçük bakır masanın üzerine koydu, tam Caligula'nın karşısındaki koltuğa oturdu. Şömineden yansıyan ışıklar, Caligula'nın

yüzünde değişik şekiller oluşturuyor, bu da Macro'nun kanını dondurmaya yetiyordu. Sanki kötü bir haber alacak gibiydi.

"Uzun süredir birlikte çalışıyoruz sevgili Sutorius. Senin Muhafız Komutanlığın benim için çok önemli. Beni yakından korumakla görevli bu birliğin başında da güvendiğim bir insanın olması beni rahatlatıyor..."

Macro, bütün bu sözlerin arkasından gelecek olan asıl niyeti merak ediyordu. Sabırsızca, "Evet efendimiz," dedi.

"Ancak, sana haksızlık ettiğimi de düşünüyorum."

"Ne gibi Yüce Efendimiz?"

"Bu kadar çok çalışmana, geceni gündüzüne katmana karşın, seni ödüllendirecek hiçbir şey yapmadığımı düşünüyorum."

"Ama efendimiz..."

"Sözümü kesmeden dinle Sutorius. Benim imparator oluşuma olan katkını unuttum mu sanıyorsun? Karınla birlikte olduğumda beni bağışlayan yüce duygularını? Muhafız Birliği Komutanı olarak geceni gündüzüne kattığını... Bunları unutmam mümkün mü Sutorius? Sen erdemli bir insansın, ilkeli bir insansın. Roma ise ilkesizliklerin başkenti. Benim ne kadar imparator kalacağım belli değil. Düşmanlarım giderek çoğalıyor, bunun sen de farkındasın. Belki Senato beni görevden alacak, belki öldürecekler. O zaman sen, imparator Gaius Caesar'a yakın olduğun için, yargılanacak, belki de öldürüleceksin. Bunu asla istemem Sutorius. Bir çok sevdiğim insanı bir hiç uğruna kaybettim. Bunun daha fazla olmasına da dayanamam artık..."

"Evet Yüce Efendimiz? Ne düşünüyorsunuz bu konuda? Yani ne yapmamı emredersiniz? Bir talimatınızla

kendimi aslanların ortasına atacağımı biliyorsunuz... Emredin kendimi sizin adınıza Jüpiter'e kurban edeyim!"

"Aşağılık herif!" diye geçirdi aklından Caligula. "Numara yapıyor. Beni deniyor aklı sıra. Şimdi muhafızları çağırıp, onu aslanlara yem yapmaya kalksam, şuracıkta beni muhafızlarına boğdurmaya çalışır. Sonra da çıkıp, 'Caligula kendini öldürdü' diye utanmadan ağlar. Kimse de 'Bir insan kendini nasıl boğar da öldürebilir?' diye sormaz.

"Hayır, sevgili Sutorius. Bunları yapacağını biliyorum. Benim istediğim bunlar değil. Benim istediğim senin bundan sonraki yaşamını rahat ve huzur içinde geçirmen. Yeteri kadar yorgunsun ve yorgunluğun giderek artacak. Benim ise çok fazla ömrüm yok, bunu hissediyorum. Senin rahat ettiğini görürsem eğer, huzur içinde kendimi Jüpiter'in kollarına bırakabilirim. İnan dostum, bu benim için çok önemli."

Sutorius'un omzunu okşadı. Başını öne eğdi ve fısıltıyla, "Bu bir rica Sutorius, bir emir değil. İstiyorsan gitme, ama bana biraz bağlılığın varsa, sözümü dinle ve git."

"Nereye?"

"Senin için en uygun gördüğüm yere: Mısır'a! Mısır Valisi olarak!"

Sutorius Macro'nın bir an gözleri parladı, sonra utanıp kızardı. Evet, Capitolium'un Muhafız Birliği komutanlığı gerçekten çok önemli bir görevdi, ancak hem yorucu hem de riskliydi. Mısır Valiliği ise neredeyse imparatorlukla eşdeğerdi. Hem merkezden uzak olması hem de uçsuz bucaksız topraklara egemen olması, buradaki görevinden çok daha üstün ve başına buyruktu. Hemen kabul etmeye hazırdı. Yine de bir süre daha rol kesmesi gerekiyordu.

"Hayır Yüce Efendimiz! Siz Roma'da olduğunuz sürece ben de sizi korumak için yanınızda olacağım. Bana önerdiğiniz Mısır Valiliği yüreğimi okşadı. Size olan minnetimi kat kat artırdı, ama yanınızda kalmama izin vermenizi istiyorum sizden."

"Beni dinle Sutorius! Sanırım beni anlamıyorsun. Gitmen, senin yaşamını kurtaracağı kadar benim yaşamımı da bir ölçüde garantiye alacak. Bileceğim ki, güneşin battığı ufkun ötesinde Macro yeni bir güneş olarak doğuyor ve ben onu yürekten dilediğimde, tüm ordusuyla Roma'da olacak! Bunu içimde hissetmek istiyorum. Bunu benden esirgemeye hakkın yok. İmparatorluğun en büyük valiliğini sana bu yüzden teklif ediyorum. Git ve bana oradan, uzaklardan bak!"

Macro uzun süre sessiz kaldı. Düşünüyormuş gibi yapıyordu ama kararını çoktan vermişti. Ona delici gözlerle bakan Caligula da kafasından geçenleri biliyordu. Macro gibi bir adamın Mısır Valiliğini reddetmesinin güç olduğunun farkındaydı.

"Acıma Caligula! Acımak bir insanın en zayıf yanıdır. Bir imparatorun ise acımak diye bir lüksü yoktur, olamaz!"

Bir hafta sonra Macro, Mısır'a gitmek üzere yola çıktı. İmparatorluğun en büyük gemilerinden biri emrine verilmişti. Yolculuğun üçüncü günü, Roma'ya bomba gibi bir haber düştü: Eski Muhafız Birliği Komutanı, yeni Mısır Valisi Sutorius Macro, Mısır'a giden imparatorluk gemisinin güvertesinden düşmüştü. Cesedi de bulunamamıştı.

Caligula haberi büyük bir üzüntüyle(!) karşıladı. Senatoyu topladı. Macro için büyük bir tören yapılması kararını çıkarttı. O gün çıkan en önemli karar ise, Sutorius Macro'nun yerine Muhafız Birliği Komutanlığı'na

Cassius Chaerea'nın atanma kararıydı. Chaerea, kendisine yüklenen bu görevden hiç hoşnut olmadı. Ama reddetme şansı da bulunmuyordu.

Gaius, imparatorluğun gereklerini yerine getiriyordu. Roma İmparatorluğu genişlemeye devam ediyor, askeri başarılar birbiri ardına geliyordu. Halk, imparatorlarının kararlı dış politikasından hoşnuttu.

Filistin'de çıkan bir ayaklanmayı çok kanlı biçimde bastırdı ve tarihteki en kanlı baskınlardan birine adını yazdırdı. Makedonya Roma imparatorluğu sınırlarına dahil edilmişti. İki eyalet de düşmek üzereydi.

Kendini ilahi bir varlık olarak görmeye başlamıştı. Tanrılar Tanrısı Jüpiter'in ruhunun, kendi ruhunu ele geçirdiğine inanıyordu. Bütün Roma imparatorlarından farklı olarak o, Jüpiter ile konuşabiliyor, hatta onunla dertleşebiliyordu. Bu konuda Augustus'un efsanesini tarihe gömmüştü. Talihsiz hastalık yakasına yapışmasa, daha büyük başarılara imza atacaktı, ama hastalanmıştı...

Bu kez hastalığına hiçbir tanı koyamıyordu. Doktorlar da çaresiz kalmıştı. Odasına kapanıyor, dışarı çıkmıyor ve kendi kendine anlamsız mırıldanmalar içerisinde tüm gece dolaşıyordu. Şarap içmeyi bırakmıştı. Sara nöbetleri de eskisi kadar sık gelmiyordu ama bir tuhaflığı vardı. Beynini kafasının içerisinden çıkartıp, masanın üzerine koymak ve onunla tartışmak istiyordu. Yine kendini boşluğa fırlatılmış, gereksiz ve anlamsız buluyordu. İmparator olmak bile ona herhangi bir keyif vermiyordu. Tüm Roma İmparatorluğu'na sahip olmanın gururunu ve zevkini yaşamak istiyordu. Ama nedense bu bile ona anlamsız geliyordu. Toparlanmalıydı. En kısa zamanda Caligula kimliğiyle Roma'nın başına geçmeliydi. Bu şekilde giderse, Senato onu görevden alacaktı.

Bu ölümlü dünyada ulaşabileceği en yüksek noktaya ulaşmıştı. O halde neden bu kadar mutsuzdu? Jüpiter'di onu mutsuz kılan. Ona ulaşamamış olmanın yarattığı karanlık rüyalardı gördükleri. Jüpiter kendisine bir yakınlaşıyor bir uzaklaşıyordu. Hiçbir zaman tam olarak gücünü ona teslim etmiyordu.

Sık sık aynada yüzünü inceliyor, nerede olduğunu unutuyor, kendisine bir şey sorulduğunda gereksiz yere sinirleniyor, sorulan sorulara cevap veremiyordu. Bütün dikkatini kendi üzerinde yoğunlaştırmıştı ve kendinden inanılmaz derecede tiksiniyordu. Vücudunun herhangi bir noktasına eli değdiğinde yıkama ihtiyacı hissediyor, sık sık kendini suyun altına atıyor ve bir türlü dikkatini, kendi dışında bir noktada odaklayamıyordu.

Yataklık hasta değildi. Kendini hiç yorgun hissetmiyordu. Bu da ayrıca sinirlerini bozuyordu. Uyumak istiyordu, eğlenmek istiyordu, imparatorluk erkinin tadını çıkarmak istiyordu ama bir türlü başaramıyordu.

Birkaç kez kendini sokağa atıp, muhafızları da atlatarak Collesium'un etrafında başıboş dolaştı. Karşısından gelen her kadını Drusilla'ya benzetiyor, onun yokluğunu hissediyordu. Çok yalnızdı. En büyük düşmanı yalnızlıktı ve buna dayanamıyordu. Capitolium'un mihrabına her gidişinde Drusilla aklına geliyor ve histeri nöbeti tutmuş gibi hüngür hüngür ağlıyordu.

"Drusilla!" diye mırıldanıyordu zaman zaman. "Sana verdiğim sözü tuttum ve imparator oldum. Ama bana ne oldu böyle, anlayamıyorum."

"Ya Roma?" diye soruyordu beynindeki Drusilla'nın sesi. "Hani Roma ayaklarının altında ezilecekti sevgili Caligula? Hani babamın intikamını alacaktın, benim, annemin, kardeşlerinin? Sertleşmelisin Gaius! Caligula'ya yakışan bir adam olmalısın! Acımasız olmalısın. Roma

artık senin elinde beş yaşında kucağında boğmaya kalkıştığın kedi kadar korumasız! İyileşmenin tek yolu değişmek Gaius, bunu unutma. Caligula olmalısın. Sevgili babamız Germanicus'un oğlu Gaius öldü artık. Sen Caligula'sın ve Roma seni böyle tanımak istiyor..."

Bunları söyleyen Drusilla mıydı, Jüpiter mi?

Kafasından atmaya çalışsa da, beyninde bu sözler dönüp duruyordu. Drusilla hiç rahat bırakmamaya başlamıştı Gaius'u. Caligula'yı göreve çağırıyordu sevgili Diva'sı ve bütün bu karmaşık duygular içinde kabuğundan bir türlü sıyrılamıyordu Gaius.

Yedi ayın sonunda kendine gelmeye başladı. Drusilla'nın beyninde yansıyan çığlıkları etkili olmuştu. Kendini artık Gaius gibi çaresiz, başıboş ve gereksiz görmüyordu. Caligula olmaya bir kez daha karar vermişti ve bunun ilk hamlesi acımasızlık olmalıydı. Drusilla da, Tanrılar Tanrısı Jüpiter de haklıydı; değişmeli ve Caligula olmalıydı.

Önce kıyafetini değiştirmeliydi. Bir süredir ayağından çıkardığı "caliga"ları yeniden giydi. Dik yürümeye ve yüzündeki ifadeyi değiştirmeye başladı. Artık gözlerindeki Gaius'un yumuşak bakışları, yerini Caligula'nın acımasız bakışlarına bırakmıştı. Kişiliğini bölünmekten kurtardığına inanıyor ve "Gaius'u", Vezüv'ün karanlık ağzına attığını düşünüyordu.

Yedi ay süresince boşlukta kalan yönetimi yeniden ele geçirdi. İlk işi de vatana ihanet ettiğini düşündüğü kişileri yargı önüne çıkartmak oldu. Yasayı yürürlüğe yeniden koydu. Bunu özellikle ve değiştiğini göstermek için yapıyordu. Artık sertleşme zamanı gelmişti ve bunu engelleyebilecek tek kişi olan "Gaius", Vezüv'ün lavları arasında çoktan can vermişti.

39 yılının yazında aklına çılgınca bir fikir geldi. Yapacağı çılgınlık bütün imparatorlukta konuşulacak, Caligula'nın her şeyi yapabilecek kudreti olduğunu halka kanıtlamış olacaktı.

Düşüncesini Senato'da açıkladığında, ilk itiraz Senatör Suetonis'ten geldi. Caligula'nın yapmak istediğiyle neyi amaçladığını Senato'nun öğrenme hakkı olduğunu söyledi. Caligula ise ona hiç cevap vermedi. Senato'ya dönerek, "Bunun gerçekleşmesiyle, Roma'nın gücünü göstermiş olacağız. Aklı sınırlı ve kısıtlı olanların bunu anlamasını zaten beklemiyorum," dedi.

Suetonis, ilk kez ölüm korkusunu yüreğinde hissetti. Caligula'nın kendisine bakışı, ölümün bakışı gibiydi. Ölmemek için öldürmek fikri de o anda aklına düştü zaten...

Caligula'nın kendine göre bir gövde gösterisi olarak Senato'ya sunduğu proje, Baiae kentinden Putoli'ye kadar kayıklarla köprü kurmaktı. Bu, hem Roma İmparatorluğu'nun deniz gücünü göstermesi açısından önemliydi hem de Baiae'den Putoli'ye kadar suya değmeden insanların yürüyebileceğini kanıtlayan eğlenceli bir şovdu.

Kayıklar, yelkenliler Baiae'den Putoli'ye kadar dizildiğinde, ilk adımı kendisi attı. Birkaç kayığı geçtikten sonra durdu. Başının döndüğünü hissetti. Yine o lanet koku burnuna dolmaya ve beyninin karanlık köşelerinden karanlık siluetler gözünün önünde oynamaya başlamıştı. Muhafızları yanına çağıracak fırsatı bulabildi ve suya düştü. Aynı anda onlarca asker de suya atladı. Caligula'yı kıyıya çektiklerinde hâlâ çırpınıyordu. Bir süre sonra sakinleşti ve derin bir uykuya daldı.

Şenlikleri izlemeye gelen halk, imparatorlarının hasta olduğunu konuşmaya başladı. Bir imparator için en tehlikeli basamak buydu: Kendilerini yöneten "Tanrılar Tanrısı'nın temsilcisi, Jüpiter'in sağ kolu acaba hasta mıydı?" Bu tür dedikoduların yayılması imparatorun da sonu demekti. En kısa zamanda bu kuşkuları halkın düşüncelerinden silip atmak ve onları da "Gaius"un yandığı Vezüv'ün akkorlarına dökmek gerekiyordu. Bu gücü bulabilecek miydi?

Zalimliğinin, acımasızlığının ipuçları görünmeye başlamıştı. Caligula'nın, çevresinde masum ya da suçlu kim gelirse öldürmeye başlaması, kendini iyi hissetmesine neden oluyordu. Tanrılar Tanrısı Jüpiter "Acıma!" demekle haklıydı. Drusilla da haklıydı, Roma artık çocukluğunda boğamadığı, babasının elinden alıp canını kurtardığı kucağındaki yavru kediydi. Roma'ya hak ettiği dersi verecekti! Kucağındaki kediyi kurtaran Germanicus, Roma'yı kurtaramayacak kadar uzaktaydı.

Artık Roma'yı ve Romalıları bir düşman kabul ediyor, kendisini halkın da, imparatorluğun da üzerinde görüyordu. Henüz aklı, kısmen de olsa yerindeydi. Zalimlik sınırının uç noktalarında dolaşmıyordu.

En büyük sıkıntısı, Vezüv'ün akkorlarından arada bir çıkıp gelen "Gaius"tu. İnsan beyninin sınırlarını da aşan dehşet tutkusunu uygulamaya koymasındaki en büyük engel de "Gaius"tu. "Gaius", tıpkı babası gibi yufka yürekliydi. İnsanlara acımayı bir erdem olarak görüyor ve bunu uyguladığı zaman yastığa başını huzur içinde koyduğunu söylüyordu.

"Ölüm," diyordu babası, "Kurban için bir çeşit kurtuluştur. O, Tanrılar Tanrısı Jüpiter'in ihsanına sığınmıştır. Zor durumda kalan öldürendir. Öldüren her gece ölenle birlikte bir kez daha ölür ve bu gerçek, ölüm başı-

na gelene kadar sürer, gider. Yaşatmak ise tanrısal bir güçtür. İnsan kendisini ancak yaşatmayı bildiği anda Tanrı gibi görür. Öldürmek herkes için en kolay yoldur. Bu yüzden ben çok iyi bir savaşçı olamadım, çok iyi bir komutan da olamadım. Kazandığım her zaferin ardından ölen insanlar için ağladım. Zafer beni yüceltti, ama ruhumu hep ezdi."

"Sen Gaius'un babasısın, benim değil!" diye bağırıyordu böyle anlarda Caligula. "Ben Tanrılar Tanrısı Jüpiter'in oğluyum! Benim babam Jüpiter. Bir anneden doğmamış çocuğum ben! Sezar'dan da büyük bir komutanım. Sezar bir anneden doğmuştu! Benim annem ise Akdeniz'den esen rüzgar, Vezüv'den fışkıran alev, Alplerden yuvarlanan çığ!"

Rüyalar en büyük düşmanıydı. Nedense rüyalarına hep "iyiliklerle" dolu insanlar giriyordu. Jüpiter'in kendisine verdiği görevi yerine getirmek için "acımak" kelimesini bir kenara bırakması gerektiğini düşünmesine karşın her sabah uyandığında da kendini "Gaiusun yumuşaklığına" bırakıyordu.

"Gaius - Caligula" çatışması bir türlü yakasını bırakmıyordu. Lanet olası "Gaius", nasıl olduysa, nereden yolunu bulduysa, Vezüv'ün akkorları arasından çıkıp gelmiş ve imparatorluk tahtına ortak olmuştu.

"Gaius"u bir kez daha ve sonsuza kadar Vezüv'e gömmeliydi. Yoksa imparatorluğun hakkını veremeyecek, Tanrılar Tanrısı Jüpiter'e verdiği sözü yerine getiremeyecekti.

Muhafız alayından Caissus Chaerea'nın kehanetine rağmen imparatorlar listesine giren Caligula artık kötülüklerin imparatoru haline gelmişti. 40 yılının başlarında delicesine projeler üretiyor, art arda idamlar gerçekleştiriyor, arenadaki aslanları savaş esirleriyle besliyordu.

Öldürmekten zevk alıyordu. Her fırsatta bu zevkini yerine getirmeye çalışıyordu. Karısı Caesonia durumdan son derece tedirgindi. Zaten onu aradığı da yoktu. Yatakta birliktelikleri de kalmamıştı son zamanlarda. Bir tek kızıyla ilgileniyordu. Tek isteği kızının de kendisi gibi acımasız olmasıydı. Onun da kendisi gibi, Roma'nın arenalarından kopup gelen vahşet ve kin altında ezilmeyecek bir karaktere bürünmesiydi.

Caligula öylesine vahşi bir dünya yaratmalıydı ki, binlerce yıl sonra bile adı anıldığında insanların ruhunu titretmeliydi. Hastaydı, hasta olduğunun da farkındaydı. Yine de önüne geçilmez bir yok etme duygusu taşıyordu. Kendini bile yok edecek kadar ileri gittiği günler oluyordu. Bıçağı kendi boğazına dayayıp kanatıncaya kadar bastırdığı veya Colesium'un en yüksek kulesine çıkıp, hasretle aşağıya baktığı günler oluyordu. Ancak asla kendini öldürmeye cesaret edemiyordu. Çünkü o bir kutsanmış insandı ve kendini öldürmeye hakkı yoktu. Onun tek hakkı diğer canları almaktı, hem de büyük acılar yaratarak.

Oysa ölmekten çok korkuyordu. Asıl neden buydu!..

Bir süre sonra Senato'dan bir karar çıkarttı. Karar çok komik ve şaşırtıcıydı: Caligula, kendisine bakılmasını istemiyordu. Kendisine dikkatle bakan birini gördüğü anda oracıkta idam ettireceğini söylüyordu. Senato üyeleri seslerini çıkarmadılar, ortada düzgün gitmeyen bir şeyler vardı.

Suetonis endişeliydi. Caligula'nın Senato toplantısında kendisine fırlattığı bakışı unutamıyordu. Bütün bu saçma ve tutarsız kararlar, Suetonis'i daha da tedirgin ediyordu. Bütün Senato tedirgindi. Suetonis ise tedirginliğin ötesinde Caligula'nın kendisini öldürmeye kalkacağından korkuyordu. Duygularını Helicon ile paylaşmaya kalktı ama Caligula'nın yakın dostlarından Helicon'un hiçbir şeyin farkında olmadığına karar verdi.

Caligula'ya verdiği desteğe pişmandı Suetonis, ancak veraset yoluyla elde edilen imparatorluğu da Caligula'nın elinden alacak gücü yoktu. Aralarında Metellus, Lepidus ve Octavius'un da bulunduğu birkaç arkadaşıyla Caesar döneminin artık kapanması gerektiği konusunda fikir birliğine varmasına karşın bunu hangi yolla gerçekleştirebileceği konusunda ne kendisinin ne de arkadaşlarının somut bir planı vardı. Onlar da Tanrılar Tanrısı Jüpiter'in zırhına bürünmüş imparatorun ancak Jüpiter tarafından görevinden alınabileceğine inanıyorlardı.

Bir gün, Senato'nun ileri gelen üyeleri Capitolium'a gidip, mihrabın önünde Jüpiter'e, kendilerini Caligula'dan kurtarması için dua ettiler. Caligula ertesi gün bu "asi" hareketin haberini aldı. Hiç ses çıkarmadı. Bu sessizlik konsülleri daha da korkuttu. Aralarından bir veya birkaç kurban almadan Caligula'nın durmayacağını biliyorlardı. Sessiz durması, fırtınanın başlayacağı anlamına geliyordu.

Asıl sorunlardan biri, Caligula'nın giderek kendini daha korkunç bir kılığa sokmaya çalışmasıydı. Senato toplantılarına her gelişinde daha değişik bir kıyafet ve

daha korkunç bir suratla üyelerin karşısına çıkıyordu. Kendisine dikkatlice bakılması karşısında verilecek ceza Senato üyeleri için de geçerli olduğundan, üyeler aldırmaz ve ilgilenmez davranıyorlardı. Konsüller, ufak bir sırıtmanın bile yaşamlarının son sırıtışı olduğunun farkındaydılar.

Palatino yarışlarına düşkünlüğü inanılmaz boyutlara ulaşmıştı artık. Caligula kendini alamıyor, hemen her yarışa katılıyor ve her seferinde de Yeşilleri tutuyordu. Yeşiller, rüyasında beyazlara bürünmüş bir halde imparatorluk tahtına aday olan Gemellus'un rakibiydi. Ayaklarını bastığı bu dünyada Gemellus'u toprağın altına gömmeyi başarmıştı ama onun da Gaius gibi lavların arasından çıkıp gelebileceğinden korkuyordu. Her yarışta Yeşillerin galip gelmesi ve Gemellus'un gömüldüğü yerden çıkmasını engellemesi gerekiyordu.

Henüz Yeşillerin kazanması için hileye ve şiddete başvurmadığı, ancak dehşetli sinirlendiği yarışlardan birinde Beyazlar kazanınca, aynı gece şarabı fazla kaçırdı. Saray muhafızlarını çağırdığında çok sarhoştu. Beyaz takımın yarışçılarını saraya getirmelerini emretti. Muhafızlar ne olacağını bilmeden Beyaz takımın yarışçılarını saraya getirdiler. Caligula uzun süre önlerinde sessizce dolaştıktan sonra birden kılıcını çekip, önünde duran üç adamdan birinin karnına sapladı.

Ardından diğerlerine dönüp, "Gemellus bir kez daha geberdi," dedi. Sesi yılan tıslaması gibi çıkıyordu. Diğer iki kişi olayı dehşetle izliyorlardı. Muhafızlar hamle edecek gibi oldularsa da, Caligula kanlı kılıcını onlara göstererek kıpırdamamalarını emretti.

Ardından diğer iki yarışçıya döndü. Yarışçılar başlarına gelecekleri anladıklarından titremeye ve yalvarmaya başlamışlardı. Caligula yerde acı içinde can çekişen yarışçıyı göstererek, "Biriniz şunun kafasını gövdesinden ayırsın," dedi.

Yarışçılar itiraz edecek gibi olduklarında Caligula'nın kılıcı bir kez daha havada döndü ve diğer yarışmacının boynuna saplandı. Kılıç boğazında iki adım gerileyen yarışçı sırt üstü devrildi. Kalan son yarışmacı ise korkudan bayılmıştı. Caligula muhafızlardan birini çağırdı: "Bana daha keskin bir kılıç hazırlayın! Baksanıza, acı çekiyor zavallılar!"

Aynı gece Caligula Caesonia'yla ateşli bir sevişme yaşadı. Uzun zamandır ihmal ettiği, varlığını hiç düşünmediği karısı birden aklına gelmişti işte... Karısı canını acıttığını, sevişmek istemediğini söylemesine rağmen aldırmadı. Aslında karısıyla değil bir başkasıyla sevişiyordu o anda. Hiç unutamadığı biriyle...

Sevişmenin ardından sabaha kadar ter içinde yatakta kıvrandı durdu. Rüyasında babası Germanicus'u gördü, kendisine lanetler yağdırıyordu. Ama Drusilla'nın güzel yüzüyle kendisine gülümsediğini görünce rahatladı. Caesonia, Caligula'nın terli vücuduna sıkı sıkı sarılmış, onu kötülüklerden korumak ister gibiydi. "Yeter artık Caligula," diyordu. "O öldü! Onun için günlerce Roma sokaklarında dolaştın. Sevgini Roma kaldırımlarına anlattın. Bitti artık. Beni sevmeni istemiyorum senden ancak artık varolmayan birini unutmanı istiyorum. Kendine zarar veriyorsun Yüce Gaius!"

Caligula, kendisine "Gaius" dediği için o anda Caesonia'yı öldürebilirdi. Caesonia'nın kendisine özellikle bu isimle seslendiğinin farkındaydı. Ölümün keskin uçlarında dolaştığının da farkındaydı karısı ama ölmekten korkmuyordu Caesonia, bunu defalarca kanıtlamıştı. Ölmekten korkmayan birini öldürmek de Caligula'ya hiçbir zevk vermiyordu.

Sabah hiçbir şey olmamış gibi uyandı ve yarışlara müdahale etmeye karar verdi. Roma'nın sefil halkı, on yıllardır süren at yarışlarında kimin birinci geleceğini önceden bilmek hakkına sahipti. Bir imparatorun yapması gereken de zaten halkını bu gibi konularda önceden bilgilendirmek olmalıydı. Yarışlar toplumun ahlaki değerlerini yerle bir ediyor, insanları kumara ve diğer kötü alışkanlıklara yöneltiyordu.

Caligula, yerini bir daha Gaius'a bırakmamak üzere dönmüştü.

Dehşet yeni başlıyordu.

Karanlıklar asla aydınlığa dönüşmeyecekti bir daha!

Drusilla'nın tüm istekleri yerine getirilecek, Roma kana bulanacaktı!

Tanrılar Tanrısı Jüpiter'e verdiği sözü hiç unutmayacaktı!

Caligula'nın kaprisleri yüzünden yarışların tadı kaçmaya başlamıştı. Eğer Beyazlardan biri Yeşilleri geçecek olursa Caligula sinir krizleri geçiriyor, işi daha da abartarak, yarışları iptal ediyor veya Beyazların takımını

cezalandırıyordu. Halk artık ona olan sevgisini yitirmeye başlamıştı. Yüzyıllardır Roma halkının en büyük eğlencelerinden biri olan Palatino yarışları anlamını yitirmişti. Yarışlara ilgi gözle görülür biçimde azalmıştı. Yarışçılar da birbirini kollayarak, anlamsız bir eğlenceyi sırf Caligula istiyor diye, ucunda ölüm olan bir tiyatro sahnesinde oynar gibi oynuyorlardı.

Bir gece öncenin vahşetinden habersiz yarışan Palatino yarışçıları, hoş bir rekabeti peşlerinde sürükleyerek hızla finale doğru koşuyorlardı. Beyazlar yarışı önde götürüyordu. Caligula yine çok sinirliydi. Yarışçılar, tadı kaçan yarışlara biraz renk katabilmek için aralarında anlaşmışlardı. Beyazlar uzun süre yarışı önde götürecek, bitişe yakın ise Yeşillerin kendilerini geçmelerine izin vereceklerdi. Böylelikle, az da olsa bir heyecan yaratmış olacaklardı. Ama işler umdukları gibi gitmedi. Yeşillerin atlarından ikisi tökezledi ve araba yan yatarak devrildi. Beyazlar yarışı birinci bitirmek zorundaydılar. Ne kadar yavaş da gitseler, Yeşillerin arabasının toparlanıp Beyazlara yetişmesi olanaksızdı.

"Gemellus'un laneti bu!" diye haykırdı Caligula.

Yarışı zorunlu olarak önde tamamlayan Beyazların başında her zamanki gibi, cehenneme gönderdiğini sandığı Gemellus vardı. İşte yine karşısına dikilmiş, imparatorluğu istiyordu. Tiberius'u çağırıyor ve ona, Caligula'nın haksızlık ettiğini, imparatorluğu zorla elinden aldığını anlatıyordu. İmparatorluk onun hakkıydı. Gemellus böyle söylüyordu Tiberius'a... Caligula çılgın gibi yerinde kıvranıyor, hayalindeki Gemellus'un yine hayalindeki Tiberius'a yakınmalarını izliyordu. Yarış bit-

tiğinde bütün izleyiciler Beyazları çılgınca alkışlayınca, Caligula'nın ağzından tarihe geçen şu sözler döküldü:

"Tanrılar tanığım olsun, eğer Roma halkının tek bir kellesi olsaydı, o kelleyi hiç düşünmeden, büyük bir zevkle, seve seve uçururdum!"

Yarış alanını terk edip sarayına dönerken başının döndüğünü ve bayılacağını hissetti. Arabacıya Servius Tillius Surları'na gitmesini emretti. Yanında kahyası Patricius olduğu için rahattı. Surlara gelince arabadan indi ve surlara çıkan merdivenlere doğru yürüdü. Aklı karmakarışıktı. Bayılmak istemiyordu. Bayılırsa da kimsenin göremeyeceği bir yerde bayılmalı, bir imparatora yakışmayan çırpınışlarla herkesin gözünde küçük düşmemeliydi. Patricius bu gibi durumlarda yanında oluyor, nöbet geçip de sakinleştikten sonra onu herkesin önüne çıkabilecek şekilde hazırlıyordu.

Surların arasında kayboldu. Yalnızdı. Patricius, arkadan geliyor olmalıydı. Eğer nöbet gelirse, onun emin kollarında olacağını biliyordu Caligula. Duvarlardan birine yaslandı ve çömeldi. Başının dönmesini ve burnuna yapışan kokunun geçmesini bekledi. Bir yandan da yarışları düşünüyordu. Uzun zamandır ilk kez Beyazlar yarışı kazanmıştı. Yeşillerin arabasının devrilmesi Gemellus'un işiydi, bundan emindi. Jüpiter taraf mı değiştiriyordu yoksa?

"Bana ölümü anlat Jüpiter," diye mırıldandı. "Öldürmeyi zevk haline getiren bana, ölümün nasıl bir şey olduğunu anlat! Artık dayanamıyorum. Aynada kendime baktıkça, nefret ediyorum. Bedenimdeki tüm pisliklerden kurtulmak istiyorum. Kollarımın ve bacaklarımın bede-

nimden ayrılmasını, kırk atın çektiği bir ipin ucunda Roma sokaklarında dolaşmasını istiyorum. Huzura kavuşmak için mutlaka öldürmek zorunda mıyım? Böyle yaşamak istemiyorum. Caesonia'yı, Julia'yı sevmek istiyorum. Yaşayanlara dokunmak, onları içimde duymak istiyorum. Ölülerden nefret ediyorum. Bana yardım et Tanrılar Tanrısı Jüpiter. Ben de Helicon, Genç Scipion, Chaerea gibi yaşamak istiyorum. Bu benim de hakkım!"

"Sen ruhunu bana sattın Caligula. Aramızda bir anlaşma var ve buna uymak zorundasın. İmparator olmanın bedeli ağırdır. Sen herkes değilsin! Sen imparatorsun, bunu sakın unutma!"

Caligula, surların taş duvarlarına başını yaslayıp ağlarken bayıldı. İlerideki bir kuytudan Patricius başını uzattı. Caligula'nın baygın bedenini sırtlayıp arabaya taşıdı. Caligula yatağında uyandı. Hiçbir şey anımsamıyordu.

Palatino yarışlarına düşkünlüğü Caligula'yı atlara da düşkün kılmıştı. At beslemeye karar verdi. Arap ülkelerinden ve Britanya adasından gemilerle atlar getirtti. Hepsini tek tek inceledi. Aralarında dostluk kurdukları oldu. Geceleri ahıra inip atlarla konuşmaya, kendisine en sadık kalacak atın sesini duymaya çalıştı.

Burada da Tanrılar Tanrısı Jüpiter imdadına yetişti. Atlardan birini Caligula'ya gösterdikten sonra, *"Bu at senin en yakın dostun olacak Caligula*," dedi. *"Sana o kadar yakın olacak ki, sen onu Senato sıralarında oturan sözde dostlarından çok daha fazla sevecek, ona tüm Roma halkından daha fazla güveneceksin!"*

Jüpiter'in kendisine gösterdiği at inanılmaz derecede Drusilla'ya benziyordu. Bunu fark edince, Jüpiter'e bir kez daha yürek dolusu şükran duydu. Kardeşi yeniden gelmişti. At olarak karşısında canlanmıştı. O, Drusilla'ydı ve Caligula'yı tanıyordu.

Caligula zaman zaman bu delilik halinden sıyrılıyordu ve bu çok kısa sürüyordu. Beynindeki bir ses sürekli yerine geçmeye çalışan Gaius'u kovuyor, onun be-

denine ve beynine sahip olmasına izin vermiyordu. Gaius yumuşaktı, zararsızdı, hiçbir zaman yeteri kadar sert olamıyordu. Böyle bir kişiliğin koskoca Roma imparatorluğunu yönetmesi mümkün değildi. Roma'ya kanlı çizmeleriyle basacak, sesi yükseldiğinde Galya'yı, İskenderiye'yi, Makedonya'yı, Mısır'ı titretecek bir imparator gerekliydi. Yolu daha çok uzundu ve daha çok şey yapması gerekiyordu.

Drusilla'ya benzettiği atına İnkitatus adını verdi. Aslında Drusilla adını verecekti, nedense Senato'dan çekindi. Senato'dan kurtulması gerekiyordu. "Bu ahmaklar ordusu," diyordu kendi kendine, "Oturmaktan başka iş yapmıyor. Konsüller olmasa bu ülke çok daha iyi yönetilir. En kısa zamanda Senato'yu ortadan kaldıracağım! En kısa zamanda!"

"Evet Caligula, bunu mutlaka yapmalısın!"

Ne zaman İnkitatus'u okşamaya kalksa at huysuzlanıyor, geri adım atıyordu. Her defasında Caligula onu yanına çekiyor ve zorla da olsa okşamalarını sürdürüyordu.

"Bu at," diyordu yüksek sesle yanındaki cariyelere ve at bakıcılarına, "Bu at Senato'ya girmeye layık bir hayvan. Senato'daki bir yığın akılsızdan çok daha fazla hak ediyor orayı!" Jüpiter'in sözlerini unutmamıştı.

Caligula'nın söylediklerine itiraz etmek, şaşkınlık ifadesi göstermek, hele gülmek veya gülümsemek ölüm fermanını imzalamak olduğundan, kimse sesini çıkarmadan onu dinliyordu. Daha öncekilerin başına gelenleri bilen yardımcıları, birer maske takmış gibi en ufak bir mimik bile göstermiyordu.

Caligula'ya göre hiçbir at, hatta hiçbir konsül üyesi İnkitatus kadar itibar görmeyi hak etmiyordu. Onun yeri bambaşkaydı. Yarışlara göre eğitilmemişti o. Son derece narin, hassas ve sevgiye açıktı. Yarışları kazanmak onun hakkıydı, çünkü o yarış için değil, kazanmak için Caligula'nın emrine, Jüpiter tarafından "bağışlanmıştı".

Ama eğer İnkitatus bir sonraki düzmece yarışa katılacaksa, o gece mutlaka başında muhafızlar beklerdi. Muhafızların birinci görevi çevrede gürültü yapanları susturmaktı. Sevgili atının gürültüden rahatsız olduğuna inanan Caligula, gürültü yapanların kesinlikle öldürülmesi talimatını vermişti. Kimi zaman şarabı çok kaçırmış bir sarhoş, naralar atarak veya şarkı söyleyerek talihsiz bir şekilde İnkitatus'un "sarayının" önünden geçecek olsa, bu onun son sarhoşluğu olurdu. Üstelik, açıkça gürültü yapıp atını rahatsız eden kişilere Caligula özel işkence uygulardı.

Caligula, İnkitatus'un rahat etmesi için bütün Roma'yı seferber etmişti. Atına mermer bir ahır yaptırmıştı. Mermer ahırın soğuk olabileceğini anımsatan bir mimarı hemen oracıkta öldürtmüştü. Düşüncelerine karışılmasından hiç hoşlanmıyordu. Eğer sevgili atı soğuktan yakınacak olursa, bunu mutlaka kendisine anlatır ve o da gerekli önlemleri alırdı. Başkasının İnkitatus ile arasına girmesine asla izin vermemek niyetindeydi. Karısı bile İnkitatus'tan sonra geliyordu. Bir tek kızı Julia, İnkitatus ile boy ölçüşebilirdi, o kadar. Zaten onları tanıştırmıştı ve birbirlerini çok sevdiklerine inanıyordu.

Caligula, 40 yılının ortalarında artık iyice kendini kaybetmişti. Herhangi sudan bir nedenle tutuklattığı kişilerin işkence seanslarında bulunmaktan zevk almaya başlamıştı. Bunu, Tanrılar Tanrısı Jüpiter'in emri olarak yapıyordu. Acımak kelimesini unutmuştu. Acımak, Tanrılara ait bir kavram değildi. Zayıf insanlar acımaya sığınır, sonra da bir daha kazanmamak üzere her şeylerini kaybederlerdi. Acımaktan vazgeçebilmenin tek yolu da, işkenceler oluyordu. Başta sıradan yaşanan cinayetler, giderek sistemli işkencelere dönüşmüş, Caligula, adım adım acımak duygusunu üzerinden atabilmişti.

Sara nöbetleri iyice seyrelmişti ama çözemediği başka hastalıklar ona sara nöbetlerini aratır olmuştu. Sara nöbetlerinin seyrelmesini Gaius'un ölmesine bağlıyordu. Hasta olan oydu ve ölümüyle birlikte kırıntılarını kendisine miras bırakmıştı. Bir süre sonra onlardan da kurtulacağından emindi.

Bu arada müthiş bir baş ağrısı yakasını bırakmaz olmuştu. Ne eğlencelere katılabiliyor ne uyuyabiliyor ne de imparatorluğun gerektirdiği işleri yerine getirebiliyordu. Başının sol yanı sanki bir hançerle ince ince oyuluyordu.

Bazen İnkitatus için inşa ettirdiği mini saraya gidip, sevgili atıyla sohbet ettiğinde ağrısını unutuyor, bu yüzden de İnkitatus'a ayrı bir şükran duyuyordu.

Bir gece İnkitatus ile konuşurken, "Ne dersin sevgili İnkitatus?" diye sordu. "Senato'ya girmek hoşuna gider mi?"

Cevap yine beyninin bir köşesinden geldi: "Saçmalama!"

"Gaius!" diye haykırdı dehşetle. "Bu Gaius! Nasıl olur da Yüce Roma imparatoruna bunu söylemeye cüret edersin! Sen cehennemin karanlıkları içerisindesin, karanlık alevler seni benden aldı, uzaklaştırdı. Seçilmiş olan benim, senin gibi uyuşuk, pısırık biri değil. Dön zebanilerinin yanına ve beni rahat bırak! Vezüv'ün zebanileri seni nasıl oldu da saldı, buralara kadar gelebildin?"

Ter içinde kalmıştı. "Gaius"un sesini duymak, onun işine karıştığına tanık olmak, dayanılmaz bir acı veriyordu yüreğine. O an, İnkitatus'un "evet" anlamında kişnemesini bile beklemeden, sevgili atını senatör adayı olarak Senato'ya sunmaya karar verdi. Böylelikle Gaius'un söylediklerini kendisine yedirmiş olacaktı.

Senato bu korkunç olasılık karşısında titremişti. Senato üyelerinden birkaçı itiraz edecek gibi oldu, ama toplantı bitiminde bu itiraza yeltenmelerini canlarıyla ödeyebileceklerini bildiklerinden, fazla uzatmadılar.

Yine de itirazlar biraz olsun etkili olmuş, Caligula İnkitatus'u senatör yapmaktan vazgeçmişti. Bunun bedeli de ağır olmuştu! Aslında her şeye karşın İnkitatus'u senatör seçtirebilirdi. Bundan, geleneklere aykırı olduğundan veya Senato'ya saygısızlık yapmaktan korktuğundan değil, İnkitatus'un rahatlıkla oturabileceği bir koltuk bulamadığından vazgeçmişti. Daha doğrusu, İnkitatus'un durabileceği bir düzenek hazırlanıncaya kadar bu düşüncesini bir kenara bırakmaya karar vermişti ve bir süre sonra da konu yeniden gündeme geliverdi.

Baş ağrıları iyice artmıştı. Artık İnkitatus ile konuşurken de rahatlayamadığını hissediyordu. İnkitatus'u konsül üyesi yapamamış olması canını sıkıyordu. Atını senato üyesi seçtirmeyi öncelikli sorunların arasında gö-

rüyordu. İnkitatus'u senatör seçtirmek, Drusilla'yı senatör seçtirmekle eş anlamlıydı. Roma tarihinde ilk kez bir kadın, dişi bir yaratık senatoya girecek ve söz sahibi olacaktı. Kim bilir, ileride Roma imparatoru bile olabilirdi. Sonuçta o da Caesar soyundan sayılırdı.

Saçmaladığının farkındaydı. Atını düşünmekten vazgeçti.

Artık her akşam kendini kaybedene kadar içiyordu. İçtikçe beyninin karanlıklarındaki Caligula daha çok kendini gösteriyor, masum insanların canını alma isteği daha da kabarıyordu.

Takip eden günlerde Caligula, İnkitatus ile yarışlara katılmaya başladı. Yeşil beresiyle yarışların en favori ismi olarak en önde koşuyor, ardından gelen diğer yarışçılar atlarını dizginlemekte güçlük çekiyorlardı. Caligula'yı ve doğal olarak İnkitatus'u geçmek, ölmek demekti.

Canının çok sıkıldığı, baş ağrılarının dayanılmaz hale geldiği bazı günlerde, İnkitatus'u iyice süslemelerini emrediyor, ardından sırtına binip Roma'da tur atıyordu. Elinde genellikle uzun bir kamçı bulunuyordu ama asla bu kamçıyı İnkitatus'un sırtında denemiyordu.

Uzun süredir unuttuğu dans o sıralarda yeniden gündeme geldi. Drusilla ile dans ettiği günleri çok özlüyordu. Şimdi artık Drusilla yoktu yine de dans edebilirdi. Düşlerinde onu kollarına alır, fırtınaların eşliğinde uçarcasına dans edebilirdi. Kendini kaybedip, sarayın boş bir odasında, karısından gizli dans ettiği günler aklına gelmişti. Dans onun ruhunda bir temizlik yaratıyor, geçmişte canını aldığı insanlara bir çeşit ayin düzenlemiş oluyordu. Ayrıca dans ederken, Gaius haini yüzünden acıma

duygusuna yaklaştığı günlerdeki tüm "günahlarından" arındığını düşünüyordu.

Kimi zaman yalnız başına odasında, Drusilla'nın hayaliyle kimi zaman da sarayda verilen eğlencelerde, konukların karşısında şarkı söyleyip dans ediyordu. Konuklar onun bu sarhoş ve kendinden geçmiş halini görünce imparatora sezdirmeden salonu terk etmeye çalışıyorlardı. Ama tüm sarhoşluğuna rağmen keskin gözlerini hiç kapamayan Caligula, eğlenceden kaçmaya çalışanları fark ettiğinde onları hemen yukarıdaki işkence odasına davet ediyordu.

Zavallı konuklar, başlarına gelecekleri bildikleri halde kuzu kuzu söyleneni yapıyorlardı. Zira, en ufak itiraz karşısında hemen oracıkta, tüm konukların önünde kafaları kesilebilirdi. Yukarıda belki onları ölüm bekliyordu, yine de bu, her zaman kesin bir karar değildi. Caligula bir süre sonra yumuşuyor; yukarı, işkence odasına çağırdığı konuklarla yeni bir eğlenceye başlayabiliyordu. Her ne olursa olsun, karşılarında güvenemeyecekleri, ne yapacağı belli olmayan bir imparator vardı. Bu yüzden de yukarı çıkan merdiven her zaman için tehlikeliydi. İnsanları ölüme yaklaştırmak, ölümle tanışmalarını sağlamak ve ondan sonra onları bir kez daha ölümle karşılaşmak üzere özgür bırakmak Caligula türü bir işkenceydi.

Bazı geceler ise, sırf eğlence olsun diye davete gelenlerden bazılarının kapısına saray muhafızlarıyla birlikte dayanıyor, karşısına çıkan her kimse, titreyen bacaklarına, dudaklarına aldırmadan yaka paça saraya getiriyordu. Caligula, Gaius'a inat, gelen konukların karşısında tüm kıvraklığıyla dans ediyor, müzisyenler yorgunluktan

tempoyu düşürünceye kadar tüm hünerlerini gösteriyordu. Eğer sabah ışıkları sarayın kulelerine vurmadan müzisyenler yorgunluk belirtileri gösterirse o anda muhafızları çağırıp, müzisyenleri aslanlara yem olarak gönderiyor, yeni çalgıcıları çağırmalarını emrediyordu.

Roma'da insan hayatı çok ucuzlamıştı.

❖❖❖

Gece yarısı başlayan işkence seansları ona tüm bu eğlencelerin ötesinde ayrı bir zevk veriyordu. Öldürmenin bu denli hoş bir şey olduğunu düşündüğünde, ölümün de aynı şekilde hoş bir şey olduğuna kendini inandırmaya çalışıyordu. Acı çekerek ölmek ise, ölümlerin en güzeli olmalı, diye düşünüyordu. Öldürülmek üzere karşısına getirilen zavallılara, acıdan kıvranarak ölmenin Tanrılar Tanrısı Jüpiter'in yüreğine giden yolun kapısını açmak anlamına geldiğini anlatıyordu. Zavallılar, gözleri yuvalarından fırlamış, açık saçık giysili bu çılgın imparatorun karşısında titrerken o, "nasihatlerini" bir an olsun kesmiyordu.

"Ölüm, Tanrılar dışında tüm canlıların bir gün karşılaşacağı karanlıktır," diyordu. "Sıradan insanlar, acı çekmeden ölenlerdir. Tanrı katına ulaşmak, onun esirgeyici, bağışlayıcı kolları arasına atılmak, ancak acı içerisinde kıvranarak ölmekten geçer. Eğer acı çekmeden, yatağınızda ölürseniz, Vezüv'ün zebanileri çatal uçlu mızraklarıyla karnınızı deşecektir. Orada sizi daha büyük acılar karşılayacaktır. Burada, Tanrının evine en yakın olan bu odada ruhunuzu acılar içinde teslim ederseniz, Jüpiter sesinizi duyacak ve şefkatli kollarını sizi yanına

almak üzere ardına kadar açacaktır. Korkmayın ve zavallı bedeninizi değil, ruhunuzu acılara teslim edin!"

Kurbanlarının kapısını her zaman kendi çalmıyordu. Bunu imparatorluğunun şanına yakıştırmadığı zamanlar oluyordu. Eğer canını almaya karar verdiği Roma'nın soylu kesimindense, kapıyı bizzat çalmasında bir sakınca görmüyordu. Buna karşılık sıradan Roma halkından birilerinin saraya getirilmesinde muhafızlarını kullanıyordu. Muhafızlar ise bu gibi durumda, genellikle çok şaşkın ve kararsız kalıyorlardı. Uzun uzun dolaşıp, imparatorun sızmasını bekledikleri oluyordu. Bu çok tehlikeli bir oyundu aslında; çünkü kimi zaman tüm sarhoşluğuna karşın imparator sabaha kadar ayık kalabiliyor, böyle durumlarda da muhafızların canı tehlikeye girebiliyordu.

Bazı geceler, saray muhafızlarının devlet ileri gelenlerinden birinin kapısına da dayandıkları oluyordu. Bu bir çeşit oyundu. Eğer Caligula, devletin ileri gelenlerinden birine muhafızlarını gönderirse, bu oyun asla ölümle bitmiyordu. Ama bunu kurban asla bilmiyordu. Muhafızlar, çılgın imparatorun muhtemel öfkesi karşısında titreyen zavallı adamı yaka paça saraya götürüyorlardı. Orada celladın satırıyla karşı karşıya gelmeyi bekleyen adam, garip elbiseler giymiş, sarhoş bir Caligula ile karşılaşıyordu. Caligula, getirilen zavallı karşısında saatlerce dans ediyor, ardından da getirilen kişinin evine dönmesine izin veriyordu.

İmparator, tuhaf giysiler de giymeye başlamıştı. Seyrek saçlarını kulaklarının üzerinden aşağı sallandırıyor, kıllı göğüslerini açıkta bırakacak şekilde giysiler giyiyor ve gözlerini boyuyordu. "Drusilla, işte artık sen benim içimde yaşıyorsun!" diye haykırıyordu. "Sana

benzediğim her an, kendimi sana daha yakın hissediyorum."

Yirmi dokuz yaşındaki çılgın imparator, bir ara aklını tiyatro oyunculuğuna takmıştı. Evde kendi kendine oyunlar sahneye koyuyor, daha çok da Gaius'la hayalinde kavga ediyordu. Zaman zaman babası Germanicus ile Tiberius'un da dahil olduğu sahnede, köşeden köşeye koşarak her kimliği canlandırmaya çalışıyordu. Gemellus'un da rol aldığı hayali oyunlarda, Gemellus mutlaka bir köşede oturup, arada bir Caligula'nın kendisini kırbaçlamasına izin veriyordu. Sahnelediği hayali oyunları seyretmesi için de yakın çevresindeki Senato üyeleri ile sarayın ileri gelenlerini silah zoruyla davet ediyordu.

Tanrılar Tanrısı Jupiter

40 yılının kasım ayında kafasında yepyeni bir "hayal" belirdi. Tanrıların Tanrısı Jüpiter onu gözden çıkarmış ve dünyaya fırlatmıştı. Dünyaya geliş nedeninin temelinde bu vardı. Jüpiter onu kandırmıştı. Kendisinden önceki Roma imparatorlarına bahşettiği güçleri kendisinden esirgemişti. Tanrılar katından insanlar katına inmiş, burada da Tanrısal sezgileri ve gücü nedeniyle canlılarla uyum sağlayamamıştı. Jüpiter'in hışmına uğramış ve bu dünyaya gönderilmişti. Şimdi Jüpiter onu sınıyor, davranışlarını kontrol ediyor ve açık vermesini bekliyordu. Gaius kimliğinde kalacak olsa, mutlaka hata yapacaktı. Bundan emindi. Ama o kimlikten kurtulmuştu. Sonsuza kadar kurtulmuştu ve Jüpiter mutlaka ona eski saygınlığını iade edecek, yanına alacaktı.

Artık her gece Jüpiter ile konuşabiliyordu. Bu, büyük bir ilerlemeydi. Eskiden Jüpiter'in sesini duymak için Capitolium'a gidiyor, saatlerce huzuruna çıkmak için bekliyordu. Şimdi ise, oturduğu yerden onunla iletişim kurabiliyordu. Jüpiter onun bir imparator olduğunu kabul etmişti ancak yine de tıpkı "Gaius" gibi,

Germanicus gibi onu yanıltmaya çalışıyordu. Bir tanrıya yakışmayacak davranışlar içine girmişti.

Bir gece rüyasında yine babası Germanicus'u gördü. Bu kez yalnızdı. Oturduğu tahtın arkasında Jüpiter parlıyordu. Işık gereğinden fazla parlaktı. Bu yüzden Caligula, babasının yüzünü tam olarak seçemiyordu. Gözünün önünde yükselen siluet zaman zaman Gaius'a dönüşüyor, o zaman da Jüpiter'in ışığı çok daha kuvvetleniyordu.

"Yüce Tanrı Jüpiter! Tanrıların tanrısı! Bana yol göster ki, Roma'nın kalbini söküp atabileyim. Bedenini geçici bir süre de olsa bana bağışlayacağına söz vermiştin. Ben de, imparator olduğumda, sana karşı tüm yükümlülüklerimi yerine getireceğime dair söz vermiştim. Ben sözümde durdum, sen durmuyorsun. Sezar'dan daha büyük bir komutanın bu ülkenin başına geldiğini bütün dünyaya öğretebilmem için beni yüreklendir. İzin ver; sapkınları, varsılları, sakatları bir bir yok edeyim! Bedenini bana ver! Ver ki, Romalı sefilleri, senin kutsal yolunda bir hizmet ordusu haline getireyim!"

Tanrılar Tanrısı Jüpiter gerçekten ona "bedenini geçici süre bağışlayacağı" konusunda söz mü vermişti? Bunu bir kez daha yaşadığını anımsadı Caligula. Yine bir keresinde aynı şekilde Jüpiter'e yakardığını düşündü. Söz vermiş miydi gerçekten? Yine anımsamıyordu ve yine çıldıracak gibiydi.

Bu sözlerden sonra Caligula olduğu yere çöküp anlamsız sözler mırıldanmaya başladı. Endişelenen Caesonia, saray muhafızlarını yardıma çağırdı. Hemen yatağa yatırdılar. Ateşi yükselmeye başlamıştı ve sayıklıyordu. Birkaç gün yataktan çıkamadı. Roma sokaklarında Caligula'nın çok hastalandığı, ölüm döşeğinde olduğu dedikoduları dolaşmaya başlamıştı. Üçüncü günün

sonunda Caligula ayağa kalktı. Çok zayıflamıştı. Bu haliyle eski halinden çok daha korkunç bir görünüm kazanmıştı. Aynaya baktığında görüntüsünden çok hoşnut kaldı. Kendisini Jüpiter'in bu hale getirdiğine inanıyordu.

Zaman kaybetmeden Capitolium'a, Jüpiter'e yakınmaya gitti. Mihrabın önünde diz çökerek Jüpiter'i sorguladı. Kendisinden ne istiyordu, nasıl davranması gerekti? Kendisine verdiği talimatları harfiyen yerine getirmiş ve en sevdiği insanlar da dahil olmak üzere yüzlerce insanı ölüme göndermişti. Roma kan içerisindeydi; Roma, "caligası"nın altında can çekişiyordu. Ama yine de Tanrılar Tanrısı Jüpiter mutlu değildi. Neden?

Hiçbir yanıt alamadı. Üzgün bir şekilde imparatorluk sarayına dönerken Tanrılar Tanrısı Jüpiter'den de intikam almaya yemin etti. Jüpiter'den intikam almanın tek yolunun ise ölümden geçtiğini bilecek kadar aklı yerindeydi. Korkuyordu ama mecburdu. Ölmesi gerekiyordu. Vahşetin sona ermesi, işkencelerin durması için ölmesi gerekiyordu. O zaman Jüpiter "pişman" olacaktı. Kullandığı, kendi adına vahşet yaratan sevgili "kulu" artık dünyada olmayacaktı ve Jüpiter de kahrından kuduracaktı!

İntihar edecek cesareti olmadığını da biliyordu. Ölümden çok korkuyordu. "Gaius", uzaklardan bir yerden kendisine neşeyle el sallıyordu sanki. Aklına tüm bunları sokan "Gaius"tu. Caligula'nın yarattığı vahşeti durdurabilecek tek varlık oydu. Birden aklındaki bu kötü düşünceleribir kenara itti. Kendine gelmesi, yırtıcı kimliğini bırakmaması gerektiğini düşündü. En ufak bir zayıflığın kendisini karanlık uçurumlara sürükleyeceğinin farkına vardı. "Jüpiter'in canı cehenneme!" diye kesik bir

çığlık attı. O da, hayalinin en derin köşelerine fırlatıp atmayı başardığı "Gaius"a el salladı.

Caligula gülümsüyordu.

❖❖❖

Roma, Caligula'nın imparatorluğu ele geçirmesinin ardından, giderek şiddetlenen dört kâbus dolu yıl yaşadı. Roma İmparatorluğu'nun en karanlık ve en vahşi dönemi olarak anılan bu yıllarda, özellikle Caligula'nın delirdiğine hükmedilen 40 yılında işkenceler, iftiralar, cinayetler, ihanetler ve tecavüzler bir çığ gibi büyüdü. Bu suçların birinci sorumlusu hiç kuşku yok ki Caligula'ydı. Ama Caligula bunu bilerek ve isteyerek yapıyordu. Bütün bunları da kendisine Tanrılar Tanrısı Jüpiter'in emrettiğini söylüyordu.

Bunalım giderek şiddetleniyordu. Caligula, kayınpederini ve yeğenlerini gözünü kırpmadan öldürmüş, kardeşlerini yatağına kadar sürüklemiş ve ahlaksızlığın boyutlarını Helenistik ensest felsefesinin çok daha ötesine taşımıştı. Kardeşleri ile ahlak dışı ilişkiye girmenin dışında, onları çevresindeki dostları ve muhafız alayının askerleri ile de paylaşmıştı.

Caligula sık sık, Drusilla'nın yanında olması halinde Jupiter'le bile savaşabileceğini söylüyordu. Eğer insanlara kötülük yapıyorsa, bunun en büyük nedeni Drusilla'nın yokluğuydu. Bunun suçlusu da, sevgili ablası Drusilla'yı kendinden önce yanına alan Jüpiter'di. Caligula'yı kıskanmış, Drusilla'yı yanına alarak ondan intikam almıştı. İntikam sırası artık Caligula'daydı!

Bir sabah yine kâbuslarla dolu geçen gecenin ardından bitkin düştükten ve ancak bir saat kadar uyuduktan sonra, sıkıntılı biçimde kahvaltı edilen salona geçti. Artık

on yaşını geçmiş olan kızı Julia'yı yaşlı dadısı Mereia'ya eziyet ederken buldu. İki muhafız zavallı kadını kollarından tutup bir iskemleye oturtmuştu. Julia da elindeki çuvaldızı rasgele kadının sağına soluna batırıyordu. Mereia acıdan çığlık atıp kıvrandıkça da diğer elinde tuttuğu tava biçimindeki bir metal parçasıyla kafasına sertçe vuruyordu.

Caligula büyük bir zevk ve gururla kızını izlemeye başladı. Neşesi yerine gelmişti. "Görüyor musun Gaius," diye haykırdı. "Kızını görüyor musun, neler yapıyor! Sen bunlara asla izin vermezdin. Ama Caligula'nın kızı olduğunu kanıtlıyor o!"

Kızının da kendisine benzeyen "kutsanmış bir varlık" olduğu düşüncesi belirdi kafasında. Kızı da kendisi gibi canlıların acı çekmesiyle kendisine güç topluyordu. Kimbilir, kendisinin görmediği zamanlarda neler yapıyordu bu küçük canavar?

Çocukluğunda, kucağında boğmaya çalıştığı ama babasının kurtardığı kediyi anımsadı.

O anda kafasında bir şimşek çaktı: Babası Germanicus, o zaman kendisine çok kızmış ve kedinin kurtulmasını sağlamıştı. Germanicus asla babası olamazdı. Bu bir kanıttı. O Jüpiter'in oğluydu ve yeniden onun güçlü kanatları arasına dönecekti. Kızı da kendisinden gelen bu canavar kişiliğiyle Roma'nın başına bela olmaya devam edecekti.

"Kahrol Germanicus!" diye haykırdı. O sırada kızı babasının geldiğini fark edip elindekileri arkasına sakladı. Ama babasının kendisine dönüp gülümseyen gözlerle baktığını görünce rahatladı.

Zavallı Mereia derin bir soluk alarak imparatorunun yüzüne hüzünlü gözlerle baktı. Çocukluğundan beri kucağında taşıdığı, her isteğini anında yerine getirdiği

Gaius karşısında olsa mutlaka onu kurtarırdı. Ama karşısında duranın Caligula olduğunu biliyordu. İmparator hakkında çıkan dedikodulara bakılırsa, kendisini kurtarması konusunda en ufak bir umudu bile yoktu, yine de bir umutla, yalvaran gözlerle Caligula'yı izliyordu.

Caligula yavaş hareketlerle kızının yanına yanaştı, başını sevgiyle okşayıp saçlarından öptü. Bu arada elindeki çuvaldızı aldı. Ani bir hareketle Mereia'nın gözüne batırdı. Kadın müthiş bir çığlıkla kendini geri attı ama Caligula'nın demir gibi pençesi boğazına yapışmıştı bile. Daha sonra öteki eliyle kızının elinde tuttuğu tavayı aldı ve bütün gücüyle kadının kafasına indirdi.

Mereia bir külçe gibi sandalyeye yığıldı, kaldı. Tam o sırada Caesonia içeri girdi. Caligula ve odadakiler onun geldiğini fark etmemişlerdi. Caesonia, hiç sesini çıkarmadan döndü ve doğruca Chaerea'nın yanına gitti.

Julia müthiş bir eğlence karşısındaymış gibi sevinçle tepiniyor ve babasını alkışlıyordu.

Caligula büyük bir soğukkanlılıkla ve sevecenlikle kızını kucağına aldı, kanlı tavayı muhafızlardan birinin önüne fırlattı ve odadan çıktı. Arkasına bile bakmamıştı. Muhafızlar titriyordu.

Diğer salona geçince Caligula, kucağında kızıyla bir koltuğa oturdu. Julia babasının kısacık boynuyla omuzu arasına kafasını sokmuş, kedi gibi hırlıyordu. Birden Caligula'nın aklına babasının elinden alıp özgürlüğüne kavuşturduğu kedi geldi. O hayvancık da aynı şekilde hırlıyor, kendisine zarar vermeyeceğinden emin bir kucağın sıcaklığında mutluluğu yaşıyordu. Caligula'nın eli kızının önce saçlarına, sonra yanaklarına, en son da boynuna gitti. Giderek artan bir baskıyla kızının boğazını sıkmaya başladı. Küçük kız çırpındıkça Caligula'nın aklına beş yaşındayken kucağına aldığı kedi geliyordu.

Kapı açılıp da muhafızlardan biri içeri girmeyecek olsa, Julia soluksuz kalıp ölecekti.

Muhafız, Mereia'yı bahçedeki bir çukura attıklarını söyleyip çıktı. Bu arada Caligula'nın eli gevşemiş, sevgili kızı mutlak bir ölümden dönmüştü. "Cesedini yakın!" diye muhafızın arkasından bağırdı.

Ama kızının boğazını sıktığı anı unutamıyordu. O an Caligula, müthiş bir haz duyduğunu hissetti ve Jüpiter'e bir adım daha yaklaştığını anladı. Morali yerindeydi. Kızına daha da sıkı sarılıp, Tanrılar Tanrısı Jüpiter'e şükranlarını sundu. Kızını öldürmeyi daha büyük bir şölen haline getirmeliydi. Julia, güzellik tanrısı Cupid'e değil, Jüpiter'e kurban edilmeliydi.

Aradan şiddet katsayısı düşük on gün kadar geçmişti. Aralık ayının soğukları Roma sokaklarını buzdan saraya çevirdiği bir akşam yine odasında Jüpiter ile sohbete dalmıştı. Jüpiter'e sürekli kendisini yanına alması için yalvarıyordu, ancak hiçbir ses duyamıyordu. Eskiden duyduğu sesler artık beyninde yansımıyor, fısıltılar halinde gelen bazı sesleri de hep Gaius'un sesine benzetiyordu.

"Tanrım! Yüce Jüpiter! Tanrıların Tanrısı sesimi duy!" diye haykırıyordu. Beni daha fazla kana bulama. Sana ulaşabilmek için daha kaç kişinin canını almalıyım? Kaç ocağı söndürmeliyim? Kaç aslan doyurmalıyım?"

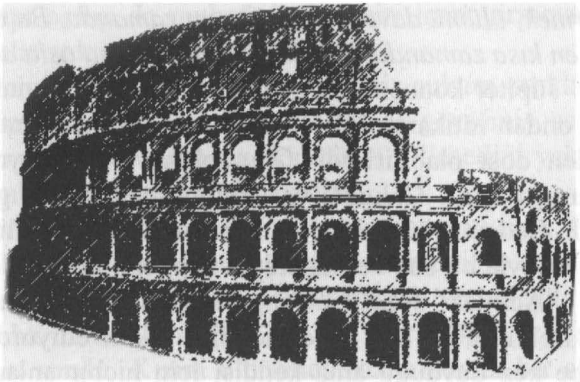
"Vahşetin sınırı yoktur Caligula, vahşet sonu olmayan bir ırmak gibidir. Eğer bir kez o suya girer de kendini kaptırırsan, ilk şelaleye kadar sana kimse yardım edemez. İlk şelaleden aşağı yuvarlandığında yeni bir suya gireceksin demektir. İşte kurtuluşu ancak orada bulabilirsin. Bu sular karanlık ve bulanık. Sen bunu istedin ve sular durulana kadar akıntıda yüzmek zorundasın. Öl-

dürmek, ölümü davet etmektir aynı zamanda. Bu ödülünü de en kısa zamanda alacaksın. Sabret, ama asla acıma!"

Jüpiter konuşmuştu işte... Yeniden konuşmuştu. Artık ondan intikam alması için bir neden kalmamıştı. Yeniden dost olabilirlerdi. Onu tekmeyle dünyaya fırlatmamıştı işte... Caligula'ya verdiği sözü yerine getirebilirdi. Bedenini geçici bir süre ona armağan edebilirdi...

Böyle bir söz vermiş miydi Jüpiter?

"Acımak" sözcüğü Caligula için artık çok yabancıydı. Belki de ilk kez kendi kendine tekrar ediyordu. Binlerce kez duyduğu ama kendisi için hiçbir anlam ifade etmeyen "acımak" sözcüğünü ilk kez beyninde Jüpiter'in ağzından Capitolium'da duymuştu.

Collesium

Aynı akşam sarayda muhteşem bir ziyafet verdi. Roma'nın bütün ileri gelenleri, senatörler, muhafız alayının üst düzey komutanları, ordunun ileri gelenleri eşleriyle birlikte verilen şölene zorunlu davetliydiler.

Caligula'nın neşesi yerindeydi. Tanrılar Tanrısı Jüpiter'le konuşmasından sonra kendine güveni gelmişti. Salona bütün davetlilerden sonra geldi ve imparator için ayrılan masaya muhafızlarıyla birlikte yerleşti. Masada Senato'nun saygın üyeleri de bulunuyordu. Caligula, çevresinde zoraki neşeyle oturan konuklarını süzerken dans etmekte olan bir konsey üyesi ile karısının davranışları dikkatini çekti.

Jüpiter'in sesi yine kulaklarında uğuldamaya başlamıştı. Ansızın yerinden kalktı ve dans eden çiftin yanına gitti. Bütün salonu bir sessizlik kaplamıştı. Kimseden çıt çıkmıyordu. Arada bir servis yapan hizmetçilerin ellerindeki tepsilerden bardak şıkırtıları geliyordu. Belli ki hizmetçilerin korkudan elleri titriyordu. Olağanüstü bir durum vardı çünkü. Bir imparator, bu tür şölenlerde asla yerinden kalkmaz, saygı selamlarını ve bağlılık yeminle-

rini masasında kabul ederdi. Roma tarihinde ilk kez bir imparator yerinden kalkıp hızla piste doğru ilerliyordu.

Caligula dans eden çifte ulaştığında, çift iki yana açılarak imparatora yol verdiler. Üzerlerine alınmamışlardı. İmparatorun yanlarından veya aralarından geçip gideceğini bekliyorlardı. Ama imparator herkesin şaşkın bakışları altında adamı bir kenara iterek kadını kollarının arasına aldı. Herkesin ve kocasının gözü önünde kadınla sevişmeye başladı. Bütün salon bu ibret verici dehşet sahnesini çıt çıkarmadan izliyordu.

İşini bitiren imparator bir zafer çığlığı attıktan sonra yerine dönüp şarabını yudumlamaya devam etti. Misafirlerden bazıları daveti terk etmeye kalkıştılar, ancak saray muhafızları, her zaman olduğu gibi, salonu terk etmelerine izin vermedi.

Eğlence bir kâbusa dönüşmüştü ve herkes tedirgindi. Caligula'nın bir sonraki hareketinin ne olacağını kimse kestiremiyordu. Dışarı çıkmak yasaktı. Bir yandan müzik çalıyor bir yandan da bazı çiftler mızrak zoruyla dans ediyorlardı. Kimi kadınlar bir köşede sessizce ağlıyor ve dışarı çıkabilmek için Jüpiter'e dua ediyorlardı.

Caligula iyice sarhoş olmuştu. En tehlikeli anındaydı artık. Tehlikeli olduğunun kendi de farkındaydı. Yeniden masadan kalktı. Kalabalık büyük bir uğultuyla geri çekildi. Herkes dikkatle Caligula'nın ne yapacağına bakıyordu. İmparator zevk işini hallettiğine göre, bundan sonraki adımı büyük bir ihtimalle şiddet olacaktı ve oradaki konuklar bunun farkındaydı. En azından gitmelerine izin verilmemesini buna bağlıyorlardı.

Senato'nun saygın üyeleri bu işin daha fazla yürümeyeceğini, Roma'nın en kısa sürede bu "musibetten" kurtulması gerektiğini düşünüyorlardı. Ancak o anda yapabilecekleri hiçbir şey yoktu.

Caligula, bütün azametiyle salonun ortasına geldi. Bütün konuklar duvar kenarlarına sinmiş, dehşet dolu gözlerle Caligula'nın hareketlerini izliyordu.

Caligula son derece sakin bir sesle, "Tanrıların Tanrısı Jüpiter bana bu gecenin çok uzun ve kanlı olacağını bildirdi," diye sözlerine başladı. Salonda kesik bir uğultu koptu. Caligula devam etti: "Sadık dostlarım. Bugünden başlamak üzere Roma, Jüpiter'in kan ve gözyaşı isteğini eksiksiz karşılayacak. Yüce Roma İmparatorluğu'nun hükümdarı olarak ben bu emri yerine getirmekle görevlendirildim."

Sustu ve konukları süzdü. Şölendeki herkesin yüzüne yansıyan korku ifadesi, Caligula'ya büyük bir huzur veriyordu. Korkuyorlardı, evet, bu dünyanın en büyük imparatorluğunun başındaki, gelmiş geçmiş en büyük imparatordan, kutsanmış insandan korkuyorlardı. Gözlerindeki dehşet ifadesi daha da belirginleşti. Konuklar zavallı birer kurbanlık gibi başlarına gelecekleri bekliyordu.

Ama umulan olmadı. Caligula sert adımlarla salonun çıkış kapısına yürüdü ve çıktı. Ardından muhafızları koştu. Salondakiler rahatlamıştı. Caligula'nın çıkışıyla birlikte onlar da kapıya yöneldiler. Tam bir curcuna ve izdiham yaşanıyordu.

Caligula sarayın önünde hazır bekleyen arabasına binerek atları kamçıladı. Arabayı kendi kullanıyordu. Ardında, aralarında Patricius'un da bulunduğu büyük bir muhafız ordusuyla birlikte, esirleri hapsettikleri Collesium yakınlarındaki binaya gittiler.

Roma hapishanesi son derece sağlıksız koşullarda yüzlerce mahkûmun tutsak edildiği bir yıkıntıdan meydana geliyordu. Tek sağlam olan şey tutukluların kapatıldığı odaların duvarları ve demir parmaklıklarıydı.

Caligula, içinde on kadar mahkûmun bulunduğu genişçe bir koğuşun önünde durdu. Esirlerin durumu acınacak haldeydi. Hemen hepsinin üzerinde vücutlarının ancak bir kısmını örtebilen yırtık bez parçaları vardı. Hepsinin saçı ve sakalı uzamıştı. Gıdasızlıktan zayıflamışlardı ve çok halsiz görünüyorlardı.

İmparator, koğuşun boşaltılmasını ve mahkûmların bir arabaya bindirilmesini istedi. Emri yerine getirildi. Mahkûmların bindirildiği araba Collesium'un giriş kapısında durdu. Burada mahkûmlar indirildi ve muhafızlar tarafından itile kakıla Collesium'un arenasına sokuldu. Daha sonra demir parmaklıklar kapandı ve mahkûmlar arenanın ortasında yalnız bırakıldı.

Sonra Caligula tüyleri diken diken eden emrini verdi:

"Aslanları salın!"

Bir anda arena dehşet perdesine dönüştü. Mahkûmlar başlarına gelecekleri ancak aslanlar arenaya girince anladılar. Zavallılar çaresizlik içerisinde duvarlara tırmanmaya çalışıp kaçmaya uğraşırken, aslanlar işlerini çok kısa sürede tamamladı. Çığlıklar ve hıçkırıklar içerisinde on kadar mahkûm aslanlara yem olmuştu.

Caligula, gladyatör savaşlarını izlediği koltuğunda, gözünü kırpmadan aslanların mahkûmları parçalayışını izledi. İçinde tuhaf duygular dolaşıyor, bir çeşit tatmin duygusu yaşıyordu. Bir kez daha Jüpiter'e, Tanrılar Tanrısı'na kendisine böyle bir zevk tattırdığı için şükran duydu ve ağlamaya başladı. Patricius hemen başucundaydı...

Caligula zaman zaman da olsa kendine geliyor ve yaptıkları için pişmanlık duyuyordu. Böyle zamanlarda Gaius'u suçluyor, üzerinden bu tür duyguları atmak için yoğun çaba gösteriyordu. Ancak normale döndüğü zaman bile yaptıkları normalin dışında şeylerdi. Böyle zamanlarda şiddete başvurmuyordu pek, ama yine de aklın ve mantığın sınırları dışında davranışlar sergiliyordu. 40 yılının aralık ayının sonlarına gelindiğinde kendisine yakın çalışan mimarları ve mühendisleri çağırarak denizin ortasına bir hipodrom yapılmasını emretti. Kuşkusuz bu isteğinin yerine getirileceği kendisine söylendi ama bu, düşünce bazında kaldı. Gerçekleşmesi konusu bir daha gündeme gelmedi. Caligula da verdiği emri unutmuşa benziyordu.

Yine böyle günlerinden birinde hoşuna gitmeyen bir dağın yerinden kaldırılmasını ve ova haline getirilmesini emretti. Soytarıları bu işin çok zaman alacağını kendisine hatırlattığında, "Olsun," dedi. "Benim zamanım var."

Sonsuza kadar yaşayacağını düşündüğü için bekleyebilirdi.

41 yılının ocak ayının ilk haftası içinde bir gün yine Jüpiter'in sesinin beyninde yankılandığını hisseden Caligula muhafızlarına idama mahkûm olan tutsaklardan birini işkence odasına götürmesini söyledi. Yine kan ve dehşet damarı tutmuştu.

Muhafızlar zavallı mahkûmu işkence odasına getirdiklerinde adam yarı baygın haldeydi. Galyalı bir savaş esiriydi. Sarı uzun saçlarını ensesinden bağlamıştı. Yorgun ve kirli yüzünde ağlamaklı bir ifade vardı. Başına gelecekleri biliyordu ve ölümünün hızlı ve acısız olması için bilmediği bir tanrıya bilmediği duaları okuyordu.

Caligula mahkûmun kulağına eğilerek, "Bir tek Jüpiter'e inanmalısın. Onun da temsilcisi bu dünyada benim. Bana yalvarmalısın! Bana dua etmelisin!" diyordu. Zavallı mahkûm dehşet içinde Caligula'ya dua etmeye ve yalvarmaya başladı.

"Yüce imparatorum," diyordu titrek sesle. "Beni öldüreceğinizi biliyorum. Öldürmenize de karşı değilim. Ama beni bir soylu gibi öldürün. Bir hamlede yüreğimi alın, kafamı kesin. Ama bana acı çektirmeyin!"

Caligula ağır ağır başını salladı. Adamın isteğini onaylamış gibiydi.

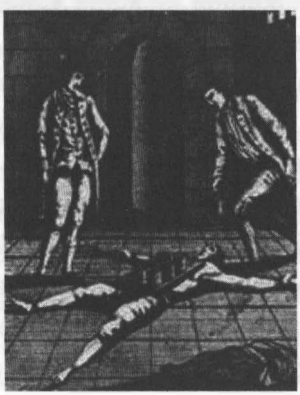
Odada beş işkenceci ve bir de baş cellat hazır bekliyordu...

Elinde deri bir kırbaç olan işkencecilerden birine mahkûmu kırbaçlaması talimatını verdi. Yüzünde müthiş bir keyif ve zevk titreşimleri oynaşıyordu. Kırbaçlı iş-

kenceciye dönerek, "Öyle vur ki, ölümü yüreğinde hissetsin!" dedi.

Sonrası ise dehşet çığlıkları sona erinceye kadar sürdü, gitti.

Odadan çıktığında kızı Julia'yı gördü Caligula. Büyük bir şefkatle kollarına aldı kızını ve her zaman yaptığı gibi sarı saçlarından öptü. Sonra da ağlamaya başladı. Hıçkıra hıçkıra ağlıyor, kendini tutamıyordu. Kızı neden ağladığını sorduğunda, "Hiç," diye cevap verdi boğuk bir sesle. "Biraz önce ölen adam için ağlıyorum. Çok zamansız ve çabuk öldü zavallı! Ben Galyalılar'ın daha dayanıklı olduklarını sanırdım."

Roma İmparatorluğu tarihinde işkence, Caligula'nın dönemindeki kadar "ince sanat" haline gelmemişti. Caligula, kendisinden sonraki imparatorların kendi ustalığına asla erişemeyeceğini biliyordu.

Bazı mahkûmlar testereyle ikiye bölünüyor, bazılarının idrar yolları sıkıca bağlanarak zorla şarap içiriliyor, yeteri kadar şişince balon gibi patlatılıyor, bazıları ise dar çelik kafeslere konup güneş altında günlerce, haftalarca bekletilip acılı bir ölüme terk ediliyorlardı.

Roma bütün bu işkencelere seyirci kalıyordu. İmparatorların da öldürülebileceği Sezar ile kanıtlanmıştı. Caligula da öldürülebilir miydi?

Caligula giderek çılgınlaşıyordu. Mahkûmlar arasında genç olanları seçiyor, işkence sırasında babaların da izlemesini sağlıyordu. Zavallı mahkûm babasının gözü önünde son nefesini verdikten sonra, Caligula babayla birlikte kadeh tokuşturarak şarap içiyordu. Kalkan kadehi tokuşturmayı reddeden baba, daha uzun süren işkencelerle oğlunun yanına gönderiliyordu.

Her hafta başında imparator, mahkûmlar listesini gözden geçirerek o haftanın işkence ve ölüm programını hazırlıyordu. Listede adı Drusilla olanlar ayrılıyor, geri kalanlar tarihlere göre sıraya diziliyordu. Roma halkı, doğan kızlarına Drusilla adını vermeye başlamıştı artık. Bu isim bir anlamda güvence oluyordu.

Ocak ortalarında, böyle bir "zevk" gecesinin ardından Caligula yorgun ama mutlu bir şekilde saraydaki odasına çekildi. En gözde metreslerinden Claudia'yı odasına çağırdı ve onunla çılgınlar gibi sevişti. Sevişmenin ardından kadının kulağına eğilerek, "Bu harikulade baş bir emrimle şu anda eteğine düşecek..." diye fısıldadı. Kadın ne olduğunu anlamadı. Caligula ellerini çırparak kapıdaki muhafızlardan birini çağırdı. Kadın hâlâ ne olduğunu anlamış değildi. Caligula muhafızdan kılıcını istedi, muhafız verdi. "Dediğimi yaptınız mı?" diye sordu. Muhafız anlamıştı, "Elbette efendim," diye cevap verdi.

Caligula kılıcı aldı ve şimşek gibi bir hızla, yatağın kenarında, başı önünde oturmakta olan Claudia'nın boynuna vurdu. Kılıç zavallı kadının boynunun yarısına kadar girdi ve kaldı.

Caligula çok sinirlenmişti. "Dediğimi yaptığınızı söylemiştiniz, ama görüyorum ki çok başarılı olamamışsınız," dedi sakin bir sesle önce, ardından da avazı çıktığı kadar bağırmaya başladı:

"Keskin bir kılıç istemiştim sizden, bir vuruşta kafa koparacak kadar keskin ve ağır bir kılıç! Bunu bile becermekten acizsiniz köpek soyları!"

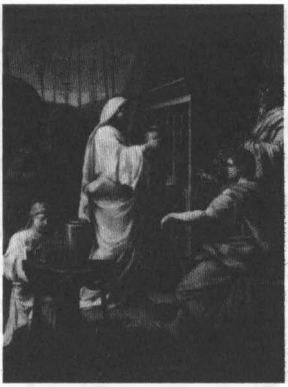
Muhafız bir iki adım gerileyip kekelemeye başladı. Caligula kılıcını Claudia'nın boynundan çekmiş elinde tutuyordu çünkü.

Caligula bir şimşek hızıyla kılıcı bu kez muhafızın suratına savurdu. Yüzü baştan aşağı yarılan muhafız çığ-

lıklar atarak odadan kaçmaya çalıştı, ama başarılı olamadı. Caligula iki cesedi de odada bırakarak, odasına ağlamaya gitti.

Roma halkı artık Caligula'yı Tanrı'nın Roma'yı lanetlemek için gönderdiği bir iblis olarak görüyordu. Ondan kurtulmanın gerekliliği Roma'nın en uzak köşelerinde bile konuşuluyor, ama kimse bu deli imparatoru öldürmeye cesaret edemiyordu. Bunun en büyük nedeni ise, Caligula'nın insanların üzerine kendisini öldürmelerini istercesine yürümesiydi. Bu aptalca cesareti, halkın kafasında onun ölümsüz olduğu düşüncesini yaratıyordu. Bütün Roma, başlarına çöken bu iblis yüzünden, Tanrılar Tanrısı Jüpiter'e lanetler yağdırıyordu.

Roma, Roma olmaktan çıkmış, bir kâbus yuvası haline gelmişti.

İşin ilginç yanı, Caligula döneminde Roma imparatorluğu sanatsal açıdan en zengin dönemlerinden birini yaşıyordu. İmparatorluk sağlam temeller üzerine kurulmuştu. Vergilendirme sistemi adil ve düzgündü. Roma dışında tüm eyaletlerde sistem gerektiği gibi yürüyordu. Yoksulluk ve kötü yönetim yalnızca Roma kenti ile sınırlı gibiydi. Roma'dan kıyı kentlere göçler başlamıştı, ama bunu fark eden Caligula, Roma'dan çıkışlarda belge "ibraz" edilmesini şart koşmuştu. Halk bütün başlarına gelenlerden şaşkındı, ama yıkılmamıştı, sarsılmamıştı. Deli bir imparatorun sorumsuzluklarını bir süre daha kaldıracak güçteydi. Çoğuna göre Caligula, kredisini çoktan doldurmuştu.

Roma İmparatorluğu'nun sınırlarıyla, komşularıyla ilgili hiç sorunu yoktu. İmparatorluk, dışarıda elde ettiği başarıları içeriye yönlendirmiş ve sanatsal çalışmalara ağırlık vermişti. Yönetim, imparator dışında her türlü gereksinimi karşılayacak yetenekteydi. Her yerde heykeller, freskler, tablolar, duvar süslemeleri kendini gösteriyor, şiirler elden ele dolaşıyordu. İmparatorluk, uygarlığının en yüksek noktasına çıkmıştı. Halk için yaşam hiç-

bir zaman bu kadar zengin, rahat ve mutlu olmamıştı. Yıllar yılı Batı dünyasını tam bir huzura kavuşturacak olan Roma barışının ufukta parlamaya başladığı günlerdi. Sokaktaki halk, Caligula'nın saray ve çevresinde yarattığı dehşet ortamından kısmen de olsa uzaktı. Dedikodular dolaşıyordu, ama yalnızca esirlere, saraydaki hizmetlilere, soylulara ve muhafızlara uygulanan dehşetten halk etkilenmiyordu.

Ama Roma kenti, Tiberius döneminden de kötü yönetiliyordu. Roma halkı, kendisini yöneten kişilerin başlarını ayak uçlarında gördükçe, yönetimin zayıfladığını ve yokluk günlerinin her an başlayacağını düşünüyordu.

Bugün Caligula'nın yarın başka imparatorların yarattığı baskı ve dehşet, Roma kentinde bir avuç zengini, soyluları ve yüksek bürokratları etkileyebilir, bir tek onlara tüm Roma'yı zehir edebilirdi. Doğal olarak da, yalnızca Roma'nın soyluları, zenginleri ve üst düzey bürokratları bu kâbusu sonlandırabilirdi. Sokaktaki insanın yapabileceği bir şey yoktu. Spartacus örneği henüz belleklerden silinmemişti.

Başkaldırı da, bu kâbustan en çok zarar gören soylulardan, bürokratlardan ve zenginlerden gelecekti. Bazı kıpırdanışlar, ayaklanma girişimleri olmuştu ama Caligula bunları ortaya çıkartmakta gecikmedi ve sorumlularını şiddetle cezalandırdı.

Kendini kaybettiği zamanlarda Caligula odasına kapanıyor ve kimseyi kabul etmiyordu. Ancak bu gibi durumların sıklığını tahmin edebildiğinden, kendine yakın, sadık muhafızları eğitiyor ve tehlikenin geleceği noktalarda onları uyarıyordu. Hemen her noktada gizli adamları vardı ve kendine müthiş bir bilgi akışı sağlamayı becerebiliyordu.

Caligula'ya karşı ayaklanma girişiminde bulunanlar, kısa sürede foyaları meydana çıkınca, aralarındaki haini bulmaya çalışıyor, ama başarılı olamıyorlardı. Caligula, kendisine yönelik bazı ayaklanma girişimlerini ortaya çıkardığı anda müthiş bir kıyıma başlıyor ve ayaklanmacılar kendilerini toparlayamadan yok oluyorlardı. Sonuçta hainler hiçbir zaman ortaya çıkartılamıyordu.

Sonunda muhafız kıtaları komutanı Cassius Chaerea, Caligula'nın egemenliğine son verme görevini üstlenmeye ikna edildi. Caligula'ya yakınlığıyla tanınan Chaerea uzun süre imparatorun delirdiğine inanmak istemedi, ancak gözünün önünde yaşanan vahşeti gördükçe düşüncesi değişmeye başlamıştı. Kendisini Saray Muhafız Kıtası Komutanlığı'na getiren imparatorunun artık bir iblis olduğuna inanmıştı. Bütün Roma'da Chaerea'dan başka hiç kimsenin Caligula'yı ortadan kaldırmaya gücünün yetmeyeceği söyleniyordu. Caligula'nın kulağına kadar geliyordu bu söylentiler kuşkusuz ama Chaerea'ya güveniyordu.

Chaerea, bu güveni hak eden davranışlar sergiliyordu. Gözünün önünde işlenen vahşi cinayetleri bile kılını kıpırdatmadan seyrediyordu. İmparatorun Jüpiter'in oğlu olduğundan hiç kuşkusu yoktu ve yaptıklarının ilahi bir adalete temel oluşturduğunu düşünüyordu. Muhafız Alayı Komutanı, Caligula'nın işkencelerinden hiçbirine alet olmamıştı. Ona yardım da etmemişti, engellemeye de kalkışmamıştı. O, görevi gereği sağır, dilsiz ve kör olmak zorundaydı.

Chaerea'nın aklını Senato üyesi Suetonis ile Conelius Sabinus çeldi. Sabinus, Caligula'nın yalnızca soyluların, zenginlerin ve üst düzey bürokratların canisi olmakla kalmayıp, yoksul ve zavallı insanları da öldürmeye başladığı konusunda Chaerea'yı ikna etti. Suetonis

ise kendisine en sadık muhafızlardan Macro'yu öldürttüğünü, kendisi için de böyle bir sonun her an gerçekleşebileceğini hatırlattı.

Chaerea'nın, Caligula'nın delirdiğine ilişkin kuşkuları ise, bir gece imparatorun Tanrılar Tanrısı Jüpiter ile yaptığı konuşmaya tanık olmasıyla başladı.

İmparator, üzerine geçirdiği harmanisiyle, aynanın karşısında çırılçıplak duruyor ve zevk dolu gözlerle kıllı vücudunu seyrediyordu. Elinde bir kılıç vardı. Tam o sırada Chaerea içeri girdi. Palatino yarışlarının başlamak üzere olduğunu haber verecekti. Caligula, onun içeri girdiğini duymamıştı. Kendi kendine konuşur gibiydi.

Chaerea, gördüğü manzara karşısında dona kalmıştı. Caligula'yı benzer şekilde, hatta daha da tuhaf kılıklarda görmüştü ama bu kez biriyle konuşuyordu.

"Tanrılar Tanrısı Jüpiter," diyordu Caligula, "Sana verdiğim tüm sözleri tuttum, ancak huzura kavuşamadım. Sen ruhunun bir kısmını bana verdin, zevk ve mutluluğu kendine sakladın. Bu bencilliğinin cezasını çekeceksin. Sana artık inanmıyorum, güvenmiyorum. Tüm Roma'yı yok edinceye kadar vahşetimi sürdüreceğim ve sana oynayacak oyuncak bırakmayacağım! Roma bundan böyle benden sorulacak. Sen kabuğuna çekil ve karanlık köşende bekle! Bekle ve ölümün nasıl bir şey olduğunu damaklarında hisset! Sen bana, alçaklığın, hainliğin ve kaypaklığın yalnızca insanoğullarına ait olmadığını öğrettin. Sen, sana gelen bir imparatoru bu beş paralık kente, ucuz fahişelerin arasına geri gönderdin. Beni kandırdın! Roma'nın bana ihtiyacı olduğunu söyledin, ama yalan söyledin. Drusilla'dan uzaklaşmam için yaptın bunu. Gaius'a gösterdiğin merhameti benden esirgedin! Cezasını çekeceksin!"

Caligula, arkasında Chaerea'nın olduğunu hâlâ fark etmemişti. Kılıcını hırsla kaldırıp aynadaki görüntüsüne indirdi. Metal ayna boydan boya yırtılmıştı. Bir süre hiç kıpırdamadan durdu Caligula, ardından dehşet saçan bir kahkaha fırlattı.

"Sen Gaius'un yanında yer aldın aşağılık Jüpiter! Sen bana ihanet ettin, tüm Roma gibi güvenimi boşa çıkardın. Roma da cezasını çekecek! Bir tek canlı bile kalmayıncaya kadar kılıcım kınına girmeyecek. Güle güle Jüpiter, Gaius'a da Germanicus'a da lanetlerimi ilet!"

Chaerea, donmuş kalmıştı. Sessizce çıkıp gitmek üzere sırtını Caligula'ya döndü.

"Gösterimi beğendin mi Chaerea?"

Binlerce ölüm görmüş, binlerce korku yaşamış, koca yüreğiyle tanınan Chaerea, bir anda buz kesti. Dönüp Caligula'nın yüzüne bakamıyordu. Her an sırtına inecek bir kılıç darbesini beklediğinden, titriyordu.

"Sana, gösterimi beğenip beğenmediğini sordum asker!"

Chaerea tüm cesaretini toplayıp döndü. Caligula'nın deli gibi bakan gözlerini ve elindeki keskin kılıcı görünce irkildi.

"Beğenmemek gibi bir şansım var mı yüce efendimiz?"

"Ölüm nedir bilir misin Chaerea?" Bir elini dudaklarına götürerek, Chaerea'ya susmasını işaret etti. "Tanık olduğun ölümleri söylemiyorum Chaerea, işlediğin cinayetleri de söylemiyorum. Benim söylediğim kendi ölümün... Hiç düşündün mü sevgili koruyucum, ölmek nasıl bir şey, nasıl bir duygu?"

Chaerea, sesinin titrememesi için tüm gücünü kullanarak, "Bu sözler de nereden çıktı yüce efendimiz..." diyebildi.

"İhanet nedir sence Chaerea? Bana ihanetin ne olduğunu anlatabilir misin?" Kılıcını yandaki masanın üzerine koydu. Chaerea biraz rahatlamıştı, yine de Caligula'nın bir iki saniye içinde kılıcını hızla kapıp, kafasını bir hamlede uçurabileceğini de biliyordu. Çok hızlıydı Caligula, şimşek gibi hızlıydı...

Caligula, odayı adımlarken bir yandan da konuşuyordu:

"Sutrius Macro'yu neden öldürttüm biliyor musun? Ya da sevgili Drusillam'ın pek değerli kocasını, Gemellus'u... Daha yüzlercesini? Neden? Hiç düşündün mü Chaerea?"

Chaerea cevap veremiyordu. İmparatorun delirdiğine iyice kanaat getirmişti artık. Tek dileği, başına bir şey gelmeden odadan çıkıp gitmekti. İhanetten söz ettiğine göre Caligula her şeyin farkındaydı ve bu da ölümü demekti. Titriyordu, ama loş ışıkta bunu Caligula'nın göremeyeceğini umuyordu.

"İhanet, sevgili koruyucum, ancak başına geldiği anda anlamını hak eder. İhanet, gerçekleştiği anda ihanettir. Ah sevgili Chaerea, bakışlarından hiçbir şey anlamadığın anlaşılıyor. Diyorum ki, eğer biri sana ihanet etmişse, senin buna yapabileceğin bir şey kalmamıştır. İhanet eden, görevini yapmıştır. Oysa, ihanet edeceğini bildiğin insanları daha önceden ortadan kaldırırsan, ihaneti de ortadan kaldırmış olursun. Ne dersin, haksız mıyım sevgili koruyucum?"

Chaerea artık iyice emindi. Caligula her şeyi biliyordu. Eli kılıcına doğru gitti. Eğer Caligula bir hamle yapacak olursa, şansı az da olsa kendini koruyacak, gerekirse imparatoru oracıkta öldürecekti. Böylelikle, daha sonra yapmaya karar verdiği işi, Caligula'nın yatak odasında bitirmiş olacaktı.

"Elini kılıcından uzak tut Chaerea, sana bir şey yapacak değilim. Korkmana gerek yok."

Chaerea'nın duyduğu dehşet artık boğazını sıkmaya başlamıştı. Soluk alamıyordu.

"Sevgili Chaerea, işte bu yüzden Macro'yu, Gemellus'u, Aemilus'u ve diğerlerini öldürttüm. Bana ihanet edeceklerdi. Er veya geç bunu yapacaklardı. İhanet ettikleri anda ise ben çok geç kalmış olacaktım. Onları öldürtmediğim için pişmanlık duyacaktım ama dedim ya, geç kalmış olacaktım. İşte bu yüzden ihaneti hiç yaşamadım ben Chaerea. Yaşayacağımı da sanmıyorum. Ne dersin?"

Caligula yeniden kılıcını eline aldı. Chaerea istemsiz bir hareketle belindeki kılıcın kabzasına uzandı, sonra çekti. Caligula yeniden metal aynanın karşısına geçti. Yırtılan aynadaki görüntüsü daha da korkunçlaşmıştı.

"Hiç konuşmuyorsun Chaerea? Şaşırdığının farkındayım ama konuşmanı isterdim. En azından düşüncelerini, kafandan geçenleri bilmek isterdim. Yoksa ihanet konusunda benim gibi düşünmüyor musun?"

"Sizin gibi düşünüyorum efendim. Kuşkulandıklarınızı öldürmenizin haklı nedenlere dayandığını biliyorum. Başka seçeneğiniz olmadığını da... İmparator olmak bunları gerektiriyor. Şimdi izninizle..."

"Tabii Chaerea, gidebilirsin."

Chaerea tam kapıdan çıkmak üzereyken Caligula yeniden seslendi:

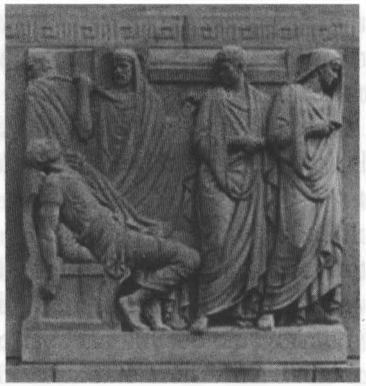
"Ah, az kalsın unutuyordum Chaerea. Küçük bir önerim var sana. Yatmadan önce sakın aynaya bakma. Bu gece olsun, ihaneti kendi gözlerinde görme..." Caligula, tuhaf bir şekilde Chaerea'ya göz kırptı. "Şimdi gidebilirsin."

Chaerea hiç sesini çıkarmadan, geldiği gibi sessizce çıktı. İmparatorun Jüpiter'e kafa tutması ve Roma'da canlı bırakmayacağına dair ant içmesi yüreğini ayağa kaldırmıştı. Ama çok daha korkuncu, kendisine yönelik sözleriydi. Her şeyin farkındaydı Caligula ve kendisine son bir fırsat veriyordu.

İliklerine kadar titrediğini hissetti.

İmparatorun Tanrılar Tanrısı da dahil olmak üzere kimseye güveni kalmamıştı. Sıranın kendisine de geleceğini düşündü ürpererek. İşte o gün Chaerea'nın beynine ilk kez ölüm korkusu düştü. İmparatordan kurtulmaları gerektiğine ilk kez o gün inandı ve ölümün korkusunu ilk kez yüreğinin ta derinliklerinde hissetti.

Kararını vermişti...

İsa'dan sonra 41 yılının 24 Ocak gecesi Caligula'nın hayatının dönüm noktası, daha somut deyimle sonu olacaktı.

Sarayın altın işlemeli salonlarında sabahın erken saatlerinden itibaren Büyük Augustus'u anmak için yapılan Palatino oyunları başlayacaktı. İmparator, o gece ilk kez halkın karşısına bir "sanatçı" olarak çıkacak, şarkı söyleyip dans edecekti. Caligula'nın asıl amacı, Palatino oyunları sırasında halkına seslenmekti. Onlara Tanrılar Tanrısı Jüpiter'in öldüğünü ve bundan böyle Roma'nın hem imparatoru hem de tanrısı olduğunu anlatacaktı.

Öğleye doğru Caligula esnemeye başladı. Her zaman olduğu gibi o gece de fazla uyuyamamıştı. Üstelik şarabı da fazla kaçırmıştı. Son bir yıldır asla üç saatten fazla uyuyamıyordu. Gözleri açıkken de korkunç rüyalar ve kâbuslar görüyordu. Uyuduğunda ise bu kâbuslar iki katı dehşete bürünüyordu. Bu yüzden yatağa yatmaya korkuyor, çoğu zaman oturduğu koltukta sızıp kalıyordu.

O gece de korkunç bir rüya görmüştü. Tanrılar Tanrısı Jüpiter onu bir tekmeyle gökten fırlatıp yere atmıştı.

İkinci kez oluyordu bu. Uyanınca, Jüpiter'i öldürmek zorunda olduğunu düşünmüştü yeniden. Hiç kimse ama hiç kimse, Roma'nın gelmiş geçmiş en büyük imparatorunu tekmeyle kovamazdı. Hem de iki kez! Artık sonsuza dek Roma'ya ait olmuş, tanrılar katına dönüş yolu kapanmış, halkının gözünde aşağılanmıştı. Jüpiter, kendisine ulaşabileceği tüm yolları suratına kapamıştı.

Caligula yemek salonuna geçmek üzere ayağa kalktığı sırada hâlâ etkisinden kurtulamadığı bu rüyayı düşünüyordu. Gerçekten Jüpiter'i öldürmeyi başarabilmiş miydi? Bundan emindi. Gözünün önünde koca Jüpiter boydan boya kesilmişti.

Benzi sapsarıydı. Gözlerinin altı morarmıştı. Yemek salonuna giden dar dehlizde uzun bacaklarıyla koşar adımlarla yürüyordu. Arkasından gelen yakın muhafızları yetişmekte zorlanıyordu.

Mermer bir kubbenin altından geçtikleri sırada Caligula'nın gözü duvarda asılı dev bir aynaya takıldı. İşte o anda olan oldu. Jüpiter ölmemişti ve kendisine dehşet dolu gözlerle bakıyordu. Kılıcını çekti, tek yumruğunu sıktı avazı çıktığı kadar bağırmaya başladı.

Arkadan gelen muhafızlar korkuyla geriledi. Patricius ileri doğru bir hamle yapacak oldu, cesaret edemedi. Calilgula'nın bilinmeyen bir düşmanla kavgaya hazırlandığını görüyorlardı. İmparator, anlaşılmaz sözlerle avazı çıktığı kadar bağırıyordu. Muhafızlar, arada bir Jüpiter'in, Gaius'un, Gemellus'un adını duyuyorlar ama ne olduğuna bir anlam veremiyorlardı. İmparatorun elindeki kılıçla aynayı parçalamasını dehşetle izlediler. Caligula soluk soluğaydı ve hâlâ kendi kendine konuşuyordu.

"Alçaklar, köpek soyları! Roma sizin bahçenizdi ve dilediğiniz kadar çiçek topladınız. Şimdi artık gidin, aşağılık tanrılarınızla, Jüpiter'le oynayın! Beni rahat bırakın iblisler ordusu! Sizler artık birer kemik torbasısınız. Ben ise yaşıyorum. Hiç kimse ama hiç kimse, Roma imparatoruna böyle bakamaz!"

Kendisine ölümüne sadık muhafızlar da ürkmüştü. İmparatorun delirdiği konusunda söylenenlerin gerçek olduğu gözlerinin önünde canlanıyordu. Caligula artık tehlikeli bir yaratık, bir canavardı.

Birden Caligula'nın kahkahası dehlizin duvarlarında yankılandı:

"Yine başaramadın şarlatanlar tanrısı Jüpiter! İşte bir kez daha boynunu kopardım. Karşıma ne zaman çıkarsan, keskin kılıcım boynunu uçuracak. Benimle baş edemezsin Jüpiter! Artık sen tanrı değilsin, tanrı benim!"

Chaerea ve yakın adamları dehlizin öteki ucunda Caligula'yı bekliyordu. Hepsi de son derece heyecanlı ve ürkekti. Bir imparator öldüreceklerini düşündükçe, korkuları daha da artıyordu. Aralarından bazıları vazgeçmeye bile niyetlendiler ama Chaerea onları ikna etmeyi başardı.

Yarışların olduğu saatlerde, sarayın sütunları ve kemerli kapısının önü aşırı kalabalık oluyordu. İmparatoru görmek için insanlar buraya birikiyor, ricalarını, isteklerini imparatora iletmek için sıraya giriyorlardı. Bazıları yalnızca imparatoru görmek, elini ona sürmek ve kutsanmak için oradaydı.

24 Ocak günü muhafızlar kalabalığa dağılmalarını söyledi. Caligula için o gün çok önemli bir gündü. Tanrı katına çıktığını açıklayacaktı. Muhafızlar, toplanmakta direnen kalabalığı çabucak dağıttılar. Birden Caligula

kapıda göründü. Yalnızdı. Kendisine gösteri sunacak bir grup çocuğa dönerek onlarla biraz konuştu. Ardından Palatino yarışlarının yapıldığı alana giden dehlize doğru yürüdü. Arkasından büyük bir kalabalık yürümeye yeltendi, ama muhafızlar izin vermediler. Bir tek yakın koruması Cornelius Sabinus ile kahyası Patricius ardından seyirtti. Her ikisi de hızla giden Caligula'nın arkasından koşmak zorunda kalıyorlardı. İmparator, uzun bacaklarıyla ve çevik hareketlerle hızla dehlizde ilerliyordu. Dehlizin sonuna, Chaerea ile adamlarının bulunduğu yere yaklaşınca Sabinus imparatora yaklaşarak önünde eğildi ve o günkü parolayı sordu.

Caligula umursamaz bir sesle, "Jüpiter," diye yanıt verdi.

Tam o sırada pusuda bekleyen Cassius Chaerea ve adamları Caligula'nın yolunu kesti. Chaerea gür sesiyle, "Caligula!" diye bağırdı. "Bu Tanrılar Tanrısı Jüpiter'in intikamıdır. Tanrı seni bağışlasın!"

Caligula bir anda döndü ve Chaerea'nın kılıcı korkunç yüzünü şimşek gibi çaprazlama ikiye böldü. İmparator acı bir feryat koparark yere yıkıldı. Son bir çırpınış, bilinçsiz bir hareketle kendini öldürücü darbelerden korumak ister gibi kanlı harmanisine sarınarak dertop olmuş, yerde yuvarlanıyordu. Muhafızların elindeki kılıçlar, hançerler çırpınmalar sona erene kadar, durmadan inip kalktı.

Caligula son saniyede Chaerea'yı görmüştü, ama onu Jüpiter sandı, sonra Jüpiter'in yüzü Germanicus oldu, sonra da Gaius... Aynaya bakıyordu sanki... Sonrası ise karanlığa dönüştü.

Ortalık bir anda karıştı. Hâlâ Caligula'ya sadık kalan muhafızlar ve hizmetçiler imparatorun çığlığı üzerine

olay yerine koştular, ama geç kalmışlardı. En az otuz kılıç ve hançer darbesi ile delik deşik olan Caligula çoktan ölmüştü.

Caligula'nın cansız bedeni büyük bir gizlilik içerisinde Escuilir tepesindeki Lamia bahçelerine götürüldü. Halkın imparatorun öldüğünü hemen öğrenmemesi gerekiyordu. Chaerea ve cinayete ortak olan diğerleri son derece tedirgindiler. Ceset Lamia bahçelerine getirilince hemen orada çabucak tutuşturulan odunların üzerine atıldı. Çok acele ediyorlardı. Caligula'nın cesedinin tamamen yanmasını beklemeden oradan ayrıldılar.

Chaerea ve adamlarının ayrılmasının ardından ateş söndü ve Caligula'nın yarı yanmış cesedi odunların üzerinde eski halinden daha da korkunç bir durumda öylece kaldı.

Daha sonra Lamia bahçelerine gelen muhafızlar derin bir çukur açıp, Caligula'nın yarısı kavrulmuş cesedini gömdüler.

Chaerea ve adamları işlerini yarım bırakmaya hiç niyetli değillerdi. Hemen imparatorluk sarayına koştular. İmparatorun karısı Caesonia ne olduğunu bile anlayamadan tek kılıç darbesiyle öldürüldü. Kızı Julia ise üvey annesi kadar şanslı değildi. Onun ölümü yavaş ve acılı oldu. Muhafızlar genç kızı ayaklarından yakalayıp kafasını duvara vura vura öldürdüler. Bunu yaparken de özel işkence yöntemi uyguladılar. Önce yavaş yavaş vurarak acı çekmesini sağladılar. Kız kendinden geçtikten sonra da son bir darbeyle kafatasını parçaladılar.

Dehşet el değiştirmişti...

❖❖❖

Caligula'nın öldürülmesi imparatorluk sınırları içinde hızla yayıldı. Caligula'nın hışmından habersiz olan ve hâlâ onu gelmiş geçmiş en büyük imparator sayan bazı kesim Caligula'nın öldüğüne inanmak istemedi. Roma'dakiler imparatorluk sarayına yürüyerek, Caligula'nın kendilerine seslenmek üzere balkona çıkmasını istediler.

Caligula'nın dehşetini yaşamış olanlar da imparatorun öldüğüne inanamıyordu. Onlar da Caligula'nın bu haberi kendilerini sınamak için uydurduğunu sanıyorlardı. Caligula'nın kendi ölümüyle ilgili böyle bir dedikodu yayarak, halkın kendisi hakkındaki düşüncelerini öğrenmek istediğini düşünüyorlardı. Sevinçlerini ya da memnuniyetlerini belirten bir hareket yapmaları halinde Caligula'nın bunu öğreneceğinden ve onları işkence odalarında öldüreceğinden korkuyorlardı.

Bu nedenle de temkinli ve tepkisizlerdi. Hepsi, bir köşe başını döndüklerinde, Caligula'nın o korkunç yüzüyle karşılaşmaktan çekiniyordu. Bir imparatorun, üç beş çapulcu tarafından öldürülmesi olanaksızdı. Tanrı katında bir güçtü imparator. Öldürülmesi, hele yakın korumaları tarafından öldürülmesi olanaksızdı.

Bütün bu karışıklığa neden olan Chaerea ve arkadaşları ise tüm Roma'nın en şaşkın insanları olarak öylece ortada kalmışlardı. Caligula'yı Roma halkı adına öldürmüşlerdi. Korku ve kendilerini koruma içgüdüsüyle davranmışlardı. Bu bir cinayet değil, "meşru müdafaa"ydı. Roma'nın kendini korumasıydı, Roma'nın geleceğinin garantisiydi.

Peki ama Roma, Caligula'dan kurtulmakla zulüm ve dehşetten bütünüyle kurtulacak mıydı? Caligula'nın ye-

rine geçecek olan ve yine Caesar soyundan gelen yeni bir imparator, Caligula'nın intikamını almaya kalkışmayacak mıydı?

Chaerea ve adamları için Roma artık çok dardı...

Caligula'dan boşalan imparatorluk tahtı ve saray bürokrasisi için kimsenin bir hazırlığı yoktu. Birinin imparatorun yerine geçmesi gerekiyordu ve bu yeni imparatorun da Caligula'nın hıncını Chaerea'dan, adamlarından ve son olarak da Senato'dan almaması gerekiyordu. Hemen işe koyulmak ve sesini fazla yükseltmeyecek bir imparator bulmak zorundaydılar.

Senato kendini çabuk toparladı. Caligula'nın gömüldüğü yere gidip cesedi teşhis edilince Senato üyeleri olağanüstü hal ilan ettiler. Her taraf silahlı askerlerle donatıldı. Meclis Capitolium'da toplandı ve eski cumhuriyetin yaşlı temsilcileri yönetime el koydu.

Caesar yönetiminden kurtulmak için ellerine önemli bir fırsat çıkmıştı. Her kargaşanın ardından gelen taşkınlıklar bu kez de gerçekleşiyordu. Yönetime küskün olanlar, Caligula yönetiminde acılar çeken binlerce Romalı, "sarayları yakalım, tapınakları yerle bir edelim!" diye sloganlar atarak kentin dört bir yanında dolaşmaya başlamıştı. Roma yeni bir kargaşanın içine hızla itiliyordu.

Ağzı laf yapan herkes, bulduğu bir taşın üzerine çıkarak aynı şeyi bağırıyordu:

"Caesar'lar dönemini kapatalım artık! Vahşet yönetimine son verelim!"

Caligula ile birlikte bir dönem kapanmıştı. Caligula belki Caesar soyunun en vahşi, en acımasız diktatörüydü, buna karşılık Roma, bütün varlığını da Caesar soyuna borçluydu. Caligula'nın, Roma'ya o güne kadar gelmiş en zalim imparator olduğu kesindi ama dört yıl, başında

bulunduğu imparatorluk, bu süre içerisinde hiç toprak kaybetmemiş, tersine Galya ve İngiltere üzerinde önemli başarılara imza atmıştı.

Bütün bunlara karşın, Caligula bir musibetti, çılgındı ve acımasızdı.

Tarihe bu özellikleriyle imza atmıştı.

Hakkında birçok söylence üretildi, masal uyduruldu, şarkılar yazıldı. Hepsi dehşet, vahşet ve delilik içeriyordu, yine de Chaerea'nın kehaneti yerine gelmedi. Tüm Roma imparatorları arasında, vahşetiyle izdüşümünü tarihe geçiren ilk imparator olmayı başardı ama tek kalmayı başaramadı.

Çok değil, 13 yıl sonra, en az kendisi kadar zalim bir başka imparator Roma'nın başına geçecekti: Neron!